

MATAIO

Mataiom ka góàèa qǎè tchōà ne,
Jeso Krestem ka

Téé-cookg'ai sa

Ncées tcgāyas dim góá-kg'ao ba Mataio me e, mari xg'ae-xg'ae-kg'aom ncēe kò Jesom dim xгаа-xгааse-kg'ao ba kúrú ba (Mt 9:9). Mataio ba kò gam dis tcgāyas koe birí ta a, Jeso Kreste ba nqòðkaguèam Kgoara-kg'ao Me e sa. Mataio ba kò káf kg'uiian Nciís Qáé-xg'aes koe hàna tséékagu, a ba a ncēm dàòm ka x'ái, Nqari ba kò Jesom koe guu a Gam di ne khòè ne cgoam kò Nciís Qáé-xg'aes koe kúrúa hãa zi nqòðkaguku zi nxàea tseegukagu sa.

Ncēe qǎè tchōà nea Juta ne di cúí tama, gane ncēm kò Jeso ba gane koe ábàè, a gane cgoa x'áèa hãa ne, igabaga i wèém nqòòm di ne khòè ne di i. Mataiom dis tcgāya sa ko kg'aia tc'áà a Jesom di ábà x'áèan ka tshoa-tshoa, a sa a Gam di tcguù-tcguukuan ka hēé naka kúrúa bóðèan ka hēéthēé nxàe. A sa a nxàaska Gam di qǎè tchōàn di xгаа-xgaan ka hēé naka Me kò ma khòè ne Galilea koe kg'òèkagus ka hēéthēé nxàe. Gaa koe guus kas ko Jesom di dàðan ncēm kò Galilea koe guu a Jerusalema koe sífan ka hēéthēé nxàe, naka Jesom kò ko còo dim bekem ka kúrú sa hēéthēé e: Gam dis xgàus koe hēé naka èem kò ko x'ooan koe tēe x'aè ka hēéthēé e.

Jeso ba kaim Xгаа-xгаа-kg'ao Me e sas ko ncées tcgāya sa x'ái. Gaam ncēe Nqarim di x'áèa nem gha nxàea kǎbi, a ba a gataga Nqarim di x'aian ka xгаа-xгаа di qarian úúa hãa ba. Gam di xгаа-xгаа ne ko tááka zi gúù zi di zi dtcōo-coa zi 5 zi cgoa q'aa-q'aa a nxàèe:

1. Xàbim dis xгаа-xгаа sa. Ncēe sa ko nqarikg'ai di x'aian di ne khòè ne ka nxàe: ne ii sa hēé, naka tséé zi kúrú méé ne ga zi hēé naka ts'ee-ts'eekg'aiku zi èe ne gha máàè zi hēé naka èe ne gha hààkom x'aèm ka hòò zi hēéthēé e (Mt 5-7)
2. 12 xu xгаа-xгааse-kg'ao xu di x'áè-kg'lama ne, èe xu kò tsééa tcg'òòè hãa ka (Mt 10)
3. Nqarikg'ai di x'aian di zi sere-sere zi (Mt 13)
4. Xгаа-xгааse-kg'aom di tsééan nta ii sa (Mt 18)

5. Nc̄eem x'aèem di chōò-q'ooan hēé naka nqarikg'ai di x'aian di hàà-q'ooan hēéthēé e (Mt 25)

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- nqarikg'ai di x'aia ne
- “nxāasega i gha Tcgāyas di kg'uian tseegukaguè”

Tcgāyas q'oo koe hàna zi:

- Jeso ba ko Gam di tséan tshoa-tshoa (1:1–4:11)
- Jeso ba Galilea koe (4:12–16:12)
- Jeso ba ko Jerusalema koe qōò (16:13–20:34)
- Jeso ba Jerusalema koe (21:1–25:46)
- Jesom di xgàrasean hēé naka Gam dis x'oo sa hēé naka Gam di x'ooan koe tēe sa hēéthēé e (26:1–28:20)

Jeso ba ko Gam di tséan tshoa-tshoa (1:1–4:11)

Jesom dis qhàò sa

(Lk 3:23-38)

1 ¹Tcgāyas Jeso Krestem dis qhàòs di sa, Dafitem ka tsgōose-coa ba, Abrahamam ka tsgōose-coa ba.

²Abrahama ba kò Isakam ka xōò me e,
me Isaka ba Jakobem ka xōò me e,
me Jakobe ba Jutam ka xōò me e,
káíkhoë ga xu hēé naka qōese ga xu hēéthēé di ba.

³Me kò Juta ba Perese ba hēé
naka Sera ba hēéthēé tsara ka xōò me e
(gatsara ka xōò sa kò Tamara si i).

Me Perese ba Heseronem ka xōò me e,
me Heserone ba Ramem ka xōò me e,
⁴me Rame ba Aminadabem ka xōò me e,
me Aminadabe ba Nasonem ka xōò me e,
me Nasone ba Salemonem ka xōò me e,

⁵me kò Salemonem ba Boasem ka xōò me e
(gam ka xōò sa kò Rahabe si i),
me kò Boase ba Obetem ka xōò me e
(gam ka xōò sa kò Rute si i),
me Obete ba Jesem ka xōò me e,

⁶me Jese ba x'aigam Dafitem ka xōò me e.

Dafite ba kò Solomonem ka xōò me e

(xõd sa kò Uriam ka kò séèèas khòè si i).

- 7 Me kò Solomone ba Rehoboamem ka xõd me e,
 Me Rehoboame ba Abiam ka xõd me e,
 me Abia ba Asam ka xõd me e,
 8 me Asa ba Jehosafatem ka xõd me e,
 me Jehosafate ba Joramem ka xõd me e,
 me Jorame ba Usiam ka xõd me e,
 9 me Usia ba Jotamem ka xõd me e,
 me Jotame ba Ahasem ka xõd me e,
 me Ahase ba Hese kiam ka xõd me e,
 10 me Hese kiam ba Manasem ka xõd me e,
 me Manase ba Amosem ka xõd me e,
 me Amose ba Josiam ka xõd me e,
 11 me kò Josia, Jekonia ba hēē
 naka qōese ga xu hēéthēé ka xõd me e,
 ncēe khòè ne kò tcg'òòé a ko Babilone koe úúé ka.

- 12 Eēs séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus qǎá q'oo
 koem kò Jekonia ba Salatiele ba ábà,
 me Salatiele ba Serobabelem ka xõd me e,
 13 me Serobabele ba Abiutem ka xõd me e,
 me Abiute ba Eliakimem ka xõd me e,
 me Eliakime ba Asorem ka xõd me e,
 14 me Asore ba Satokem ka xõd me e,
 me Satoke ba Akimem ka xõd me e,
 me Akime ba Eliutem ka xõd me e,
 15 me Eliute ba Eleasarem ka xõd me e,
 me Eleasare ba Matanem ka xõd me e,
 me Matane ba Jakobem ka xõd me e,
 16 me kò Jakobe ba Josefam ka xõd me e,
 ncēe kò Marias dim khòè ba ii ba,
 ncēe Jesom ka xõd kò ii sa,
 ncēe ko Krete ta ma tcièè ba.

17 Nxāaska zi kò wèè zi qhàò zi Abrahamam koe guu a sí Dafitem koe tcāà zi
 14 zi i, zi kò Dafitem koe guu a sí séèa tcg'òóku a Babilone koe chùia úúkus dim
 x'aèm koe tcāà ka zi 14 zi qhàò zi i, zi kò séèa tcg'òóku a Babilone koe úúkus
 dim x'aèm koe guu, a sí Krestem di x'aèan koe tcāà ka zi kò 14 zi qhàò zi i.

Jeso Krete ba ko ábàè

(Lk 2:1-7)

18 Ncēe zi gúú zi kò Jeso Krestem ko ábàè ka kúrúse. Gam ka xõdš
 Maria sa kò Josefam ka séékuan tòóa mááèa hāa. Igaba ēe khara qanega

xg'ae ta ga hãa kas kò bódè a Tcom-tcomsam Tc'ëem ka ncãàn úúkaguèa. ¹⁹Gas dim khòem Josefa ba kò tchànóm khòè me e, a kò tc'ëe tama nxàea tcg'òóan gaan di i, sau-cgaekagu sim gha khama, a ba a kò tcáóa ba q'oo koe bìrísea hãa, cg'uri-cg'uri si tamasem gha q'aa cgoa si sa. ²⁰Qanegam hãa a ko ncëe zi gùù zi ka tc'ëe-tc'ëese kam ko moengelem X'aigam **Nqarim** di ba sòokuris q'oo koe qhúí cgae me, a bìrí me a máá: “Josefaè, Dafitem ka tsgòose-coaè, táá Maria sa sèè bèe guu, nakas tsaris khòè sa kúrú. Eè gas ka qómmeà nea Tcom-tcomsam Tc'ëem koe guua ke. ²¹Si gha kg'àòm cóá ba ábà, tsi gha cg'òèa ba Jeso ta ma tcii, Gam di ne khòè nem gha gane di chìbian koe kgoara khama,” témé.

²²Wèéan ncëea kò kúrúse, nxàasegas gha X'aigam **Nqarim** porofitim koe guu a kg'uiua hãa sa tseegukaguè ka, ncëe kò máá: ²³“Dxàe-coas qanega xóé cgoaè tama sa gha ncãàn úú, a sa a gha kg'àòm Cóá ba ábà, Me gha Emanuele ta ma tciiè,” tam méé, ncëe sa ko máá, ‘Nqari ba hãa cgoa taa,’ témé.

²⁴Me Josefa ba tc'oman koe tõe, a ba a ãem kò ma X'aigam dim moengele ba ma x'áè mea khama ma kúrú. A ba a síí Maria sa gam dis khòès iise sèè. ²⁵Igabam kò táá xóé cgoa si, si nxàakg'aiga síí kg'àòm cóá ba ábà. Me cg'òèa ba Jeso ta ma tcii.

Cg'àè-kg'ao xu cáms ko tcg'oa xòè koe guua xu

2 ¹Jesom Betelehema koe ábàèa hãa, Jutea di i, x'aigam Herotem di x'aèan ka, ka xu kò tçonò q'aa-kg'ao xu cáms ko tcg'oa xòè koe guu a Jerusalema koe hàà, ²a hàà tèè a máá: “Gaam èe ábàèam x'aigam Juta ne di ba ndaa? Gaam dim tçonò ba xae ncãa cáms ko tcg'oa xòè za bóò, xae hààraa hãa, hàà xae gha dqòm Me ka,” témé.

³Eèm ko x'aigam Herote ba ncëes gúùs ka kóm kam kò tcg'ái-tcao, naka wèém x'áém Jerusalema di ba hëéthëé e, gam cgoa. ⁴Me wèè xu kaia xu peresiti xu hëé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu khòè ne di xu hëéthëé tciaa xg'ae, a tèè xu nda koe méém ga **nqòòkaguèam** Kreste ba ábàè sa. ⁵Xu bìrí me a máá: “Betelehema koe e, Jutea di i. Ncëea porofitim kò ma góá hãa ga a khama:

⁶‘Tsáá Betelehema tseè,

Juta dim nqóóm koe hãa tsi,

cg'aré tama tsia x'aiga xu Juta di xu koe.

Tsáá koem gha tc'ãà-cookg'ai ba guu a tcg'oa khama,

ncëe gha Tiri ne khòè ne Iseraele di ne kòre ba,’

témé,” ta xu méé.

⁷Nxàaskam kò Herote ba tçonò q'aa-kg'ao xu kàa ka tciaa tcg'òó, a ba a qàèse tèèa kg'ónò xu dùútsa x'aè kam tçonò ba bóòsea sa. ⁸A ba a Betelehema koe tsééa úú xu a máá: “Qòò naka síí Cóám ka qàèse kóm, naka èe xao kòò hòò Me ne kg'uiian tsééa máá te, nakar gha nxàasega tíí igaba síí dqòm Me,” témé.

⁹Eë xu ko x'aiga ba kóma xg'ara ka xu kò xgoaba a qōò. Me gaa x'aè kaga tçonòm ãe xu kò cáms ko tcg'oa xòè za bóða ba tc'ää-cookg'ai xu, a ba a nxäakg'aiga sí Cómã hãa qgái tc'amkg'ai koe téé. ¹⁰Tçonò ba xu ko bóð ka xu kò kaisase qãè-tcao. ¹¹Nquum q'oo koe xu kò tcãa, a Cómã ba bóð xòs Marias cgoa, a xu a qámse a dqòm Me, a x'aian di cãan gaxu di xgobekg'am, a gautan di zi gúú zi hëé, qãè hmòm xg'ãð tshãán hëé naka tcg'ause di tshãán hëéthëé di zi aba zi tcg'òò a máá Me.

¹²Sōokuris q'oo koe xu ko q'äakaguèa, táá méé xu Herotem koe kãbise sa khama xu kò tãám dàð ba sèè a gaxu dim nqōóm koe kãbise.

Josefa xuku ne ko ts'ää a Egepeto koe qgóé

¹³Eë xu qōða hãa kam kò moengelem X'aigam **Nqarim** di ba sōokuris q'oo koe Josefam koe x'áise, a máá: “Tëe, naka Cómã ba hëé naka xòð sa hëéthëé sèè, naka Egepeto koe ts'ää naka qgóé! Gaa koe méé tsi hãa nakar nxäakg'aiga sí bìrí tsi **kúru tsi gha sa**. Kúru i gha me gha Herote ba Cómã ba qaa, cg'õo Mem gha ka ke,” témé. ¹⁴Me ãem ntcúúm ka tëe, a ba a Cómã ba hëé naka xòð sa hëéthëé sèè, a Egepeto koe qōð. ¹⁵Gaa koem kò hãa, me nxäakg'aiga sí Herote ba x'óó.

Ncëe sa kò kúru, nxäasegas gha X'aigam **Nqarim** porofitim koe guu a kg'uiua hãa sa tseegukaguè ka, ncëe ko máá: “Egepeto koer Cómã Tiri ba tcia tcg'óða hãa,” témé ba.

Herote ba ko cóá xu cg'õo

¹⁶Eë ko Herote bóða q'ãa, tçonò q'ãa-kg'ao xu kam qàe-qaeèa hãa sa, kam kò nxäaska kaisase xgòà, a ba a ncõo-kg'ao xu tsééa tcg'òò, sí xu gha wèé xu cóá xu ãe cámm kuri xu, kana gaxu ka nqãaka hàna kurian úua xu, Betelehema ba hëé naka gam qàe koe hàna xu qgái xu wèé xu koe hëéthëé hàna xu cg'õo ka. Ncëe sam kò kúru, tçonò q'ãa-kg'ao xu hàà bìrí mea hãas domka, ãe xu kò bìrí meam x'aèm koe guu a.

¹⁷Ka i kò nxäaska porofitim Jeremiam ka kò kg'uièa sa tseegukaguè, ncëe kò máá:

¹⁸“Dòm ba kò Rama koe kómse,
kg'ae sa hëé
naka thòð-tcaoase kg'ae sa hëéthëé di ba.
Ragele sa ko gas di cóán kg'ae cgae,
a kò qgài-qgai-tcáoókuan xgui,
kaàra i hãa khama,”

témé ba.

Josefa ne ko kãbise, a Nasareta koe qōò

¹⁹Herotem ko x'óó qãá q'oo koem kò moengelem X'aigam **Nqarim** di ba Josefam koe sōokuris q'oo koe x'áise, Egepeto koe, ²⁰a ba a máá: “Tëe

naka tsia Cóa ba hēe naka xōd sa hēéthēe sée, naka tsia Iseraele dim nqōóm koe qōd, ēe kò Cóm di kg'ōèan qaa nea x'óóa hāa ke,” témé.

²¹Me tēe, a Cóa ba hēe naka xōd sa hēéthēe sée, a ba a Iseraele dim nqōóm koe qōd. ²²Igaba ēem ko Josefa kóm Arekelose ba Jutea dim nqōd ba tc'āa-cookg'aia sa, gam ka xōm Herotem tée-q'oo koe, kam kò gaa koe sífan bèe. Sōokuris koem ko q'āakaguèa, khamam kò Galilea dim xòem koe qōd, ²³a síf Nasareta ta ko ma tcièm x'áé-dxoom koe x'āè, ēe porofiti xu ka kg'uièa hāas gha nxāasega tseegukaguè ka, ncēe kò máá: “Nasareta dim khòè ba, tam gha ma tcièe,” témé sa.

Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba ko Nqarim di zi kg'ui zi xгаа-xгаа
(*Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28*)

3 ¹Eē xu cáim xu kam kò Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hàà, a ba a hàà tchàa-xgóós Jutea dis q'oo koe Nqarim di zi kg'ui zi xгаа-xгаа a máá: ²“Tcóose tu gatu di chìbian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cúu u ke,” témé. ³Ncēm Johane ba porofitim Isaiam kò gam ka kg'uia hām ga me e, a ko máá:

“C'ēm dòm ba ko tchàa-xgóós koe guu

a q'au a ko máá:

‘X'aigam **Nqari** ba tu dàdò ba kg'ónòndà máá,

naka Gam di dàdàn tchànò-tchanoa máá Me,’ ”

témé ba.

⁴Johane ba kò nqabè c'òd cgoa kúrúèa qgáian hana, a khòd dim bàne ba kháóa ba koe qáéa. Gam di tc'ōoa nea kò tcòmān hēe naka qāáka di dènean hēéthēe e. ⁵Ne kò khòè ne Jerusalema hēe naka wèè Jutea hēe naka wèem xg'aeku-coam Jorotane qàe dim koe hēéthēe guu a síf cgae me, ⁶a ne a gane di chìbian nxàe, a Jorotane dim tshàm koe tcguù-tcguuè.

⁷Igaba ēem ko kái xu Farasai xu hēe naka Saduke xu hēéthēe bód, xu tcguù-tcguuokuan domka gam koe hààraa, kam kò bìrí xu a máá: “Gaxao cg'aoan di xao cóa xaoè! Díin ka xaoa q'āa-q'āaèa hāa a ko hààko xgóān **Nqarim di** bèe? ⁸Nxāaska méé xao chìbian koe xao tcóosea hāa sa gha x'ái tc'áróan kúrú. ⁹Táá méé xao bìríse naka máá, ‘Abrahama ba xae úúa, sixae ka tsgoose ba,’ témé guu. Bìrí xao or ko a ko máá: Nqari ba qarian úúa, ncēe zi nxōá zim gha sèe a Abrahama ba tsgōo-coan kúrú máá di i ke. ¹⁰Bód sa nxāakamaga hii zi di tōbean kg'ónòndà tòóa mááèa, si gha wèes hiiis ēe qāè tc'áróan kúrú tama sa xg'aoa tcg'ód, a c'eean q'oo koe xaoa tcāèè.

¹¹“Tíí ra ko tshàn cgoa tcguù-tcguu tu u, chìbian koe tu gha tcóose ka, igaba Gaam ēe ko tíí qāá q'oo koe hàà ba tíí ka qari Me e, ncēe Gam di zi nxàbò zi qgóóan gar tc'āòd tama ba. Gabá gha Tcom-tcomsam Tc'ēm cgoa hēe naka c'ēm cgoa hēéthēe tcguù-tcguu tu u. ¹²Mabere tsoroa nem ko

dqòrò cgoam hii ba tshàua ba koe hãa, Me gha maberea nem ko dqòròs qgáís koe dqòròa xgãá a, a gha Gam di maberean Gam dis nxàés koe xg'ae-xg'ae, igabam gha ts'irì tamam c'eem koe tsoroan dàò," tam méé.

Jeso ba ko tcguù-tcguuè

(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³Me kò Jeso ba Galilea koe guu, a Jorotane koe hàà, hààm gha Johanem ka tcguù-tcguuè ka. ¹⁴Igabam kò Johane ba xgàè-kg'am Me, a máá: "Tsáá kar gha tcguù-tcguuè sa ko qaase, ka Tsi gáé ko Tsáá tíí koe hàà?" témé. ¹⁵Me Jeso ba xòa me a máá: "Guu u ncēeska, kg'anoa i máá tsama, ncēeta tsam gha hēé sa ke. Ncēm dàòm ka tsam gha ko wèé zi gúú zi tchàno zi kúrú, Nqarim ka ko qaaè zi," témé. Me dtcòm Me.

¹⁶Eēm kò Jeso ba tcguù-tcguuèa xg'ara kam kò kúúga tshàam koe tcg'oa, i kò gaa x'aè kaga nqarikg'aian xgobekg'amse, Me Nqarim dim Tc'ēe ba bód, Me tcfíbís khama ii a ko Gam koe xōa. ¹⁷Me gaa x'aè kaga dòm ba nqarikg'ai koe guu a máá: "Ncēe ba Tirim Cóm ncàma Raa Me e, Gam kar ko kaisase qàè-tcao," témé.

Jeso ba ko kúrúa bódè

(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

4 ¹Me nxāaska Jeso ba Tc'ēm ka sèè a qāáka úúè, síím gha dxāwam ka kúrúa bódè ka. ²Eēm ko 40 cáman hēé naka 40 ntcúúan hēéthéé tc'ōoan carasea hãa kam kò gaa koe guus ka xàbàa.

³Me kò kúrúa bód-kg'ao ba hàà cgae Me, a birí Me a máá: "Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, ncēe nxōán birí naka i péréan kúrúse," témé.

⁴Me Jeso ba xòa a máá: "Góásea i hãa a ko máá: 'Khòè ba péréan ka cúí kg'òèkaguè tite, igaba wèém kg'uim ka a, ēe ko Nqarim di kg'áman koe guu a tcg'oa ba,' téméèa," tam méé.

⁵Kam ko nxāaska dxāwa ba tcom-tcomsam x'áé-dxoom *Jerusalema dim* koe úú Me, a ba a kaisase tc'amaka hàna qgáian tempelem tcòbe dim koe síí tòò Me, ⁶a birí Me a máá: "Nqarim di Tsi Cóa Tsi kò ii ne, nqāaka xaoa xòòse. Góásea i hãa ke a ko máá:

'Gam di xu moengele xum gha Tsáá ka x'áèan máà,
xu gha gaxu di tshàuan cgoa ghùì Tsi,
táá Tsi gha nxāasega nqàrèa Tsi
nxōán koe xg'áma tòò ka,' "

tam méé. ⁷Me Jeso ba birí me a máá: "Gaicara i góásea hãa a ko máá: 'Táá méé tsi tsarim X'aigam Nqari ba kúrúa bód guu,' " témé.

⁸Gaicaram kò dxāwa ba sèè a kaisase kaiam xàbìm koe úú Me, a ba a wèè x'aian nqōómkg'ai di hēé, naka gaan di karean hēéthéé x'ái Me. ⁹A ba a birí Me a máá: "Wèéan ncēe gar gha máà Tsi, gómankg'ai koe Tsi kòò cg'áé a ko dqòm te ne," témé. ¹⁰Me Jeso ba nxāaska birí me a máá:

“Tíi koe tcg'oa, satanaè! Góásea i hãa a ko máá: ‘X'aigam Nqari ba tsi gha dqòm, a Gam cúi ba kúrúa máá,’ témé,” tam méé.

¹¹Me nxãaska dxãwa ba guu Me. Ka i ko gaa x'aè kaga moengelean hàà, a hàà hùì Me.

Jeso ba Galilea koe (4:12–16:12)

Jeso ba ko Gam dis tséé sa Galilea koe tshoa-tshoa

(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

¹²Eëm ko Jeso ba Johane ba qáèèa hãa sa kóm, kam kò Galilea koe kabise. ¹³Nasareta koem kò tcg'oa, a Kaperenaume koe síi x'àè, ncèe ko tshàam qàe koe hànám qgái ba, Sebulone ba hëé naka Nafetali ba hëéthëé tsara dim nqóóm koe, ¹⁴èe porofitim Isaiam ka kò kg'uièas gha nxãasega tseegukaguè ka, ncèe kò máá:

¹⁵“Sebulonem dim nqóó ba hëé
naka Nafetalim dim nqóó ba hëéthëé tsara
tshàam koe ko qòòm dàòm koe hãa,
Jorotanem qàe koe, Galilea koe,
nqóóm tãá zi qhàò zi di ba;

¹⁶khòè ne ncèe **gaa koe** ntcúúan q'oo koe x'àèa hãa nea
kaïam x'àà ba hòða.
X'ooan dim nqóóm ntcúúm q'oo koe hãa ne koe
i x'ààn hààraa,”

témé.

¹⁷Eëm x'aèm koem kò Jeso ba guu a tshoa-tshoa a xгаа-xгаа a máá:
“Tcóóse tu gatu di chibian koe, nqarikg'ai di x'aia nea cúu u ke,”
témé.

Jeso ba ko tc'ãà di xu xгаа-xгааe-kg'ao xu tcii

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

¹⁸Eëm Jeso ba Galilea dim tshàam qàe koe xóé a ko qòò kam kò khòè qòeku tsara bóò, Simonem ncèe kò Petere ta ma tciiè ba hëé naka Anterea ba hëéthëé e, tsara c'uisi sa tshàn q'oo koe tcãà, x'àu qgóó-kg'ao tsara a kò ii khama. ¹⁹A ba a birí tsara a a máá: “Xùri Te tsao, kúrú tsao or gha tsao khòè ne qgóó-kg'ao tsao ii,” témé. ²⁰Tsara kúúga gatsara di c'uisian guu, a xùri Me.

²¹Gaa koem guu a ko qòò kam kò khòè qòeku tsara c'èe tsara bóò, Sebetem ka cóasem Jakobo ba hëé naka qòesem Johane ba hëéthëé e, tsara gatsara ka xòòm Sebetem cgoa dxòrom q'oo koe hãa, xu ko gaxu di c'uisian kg'ónò, Me Jeso ba tcii tsara a. ²²Ka tsara kò kúúga dxòro ba hëé naka gatsara ka xòò ba hëéthëé guu, a xùri Me.

Jeso ba ko tsàako ne khòè ne kg'òèkagu
(Lk 6:17-19)

²³Me Jeso ba wèém Galileam koe q̄ōda te, a gane di còrè-nquuan koe xгаа-xгаа, a ko x'aian di q̄è tchōàn ka khòè ne bìrì, a ko wèé tcìian koe hēé naka wèé thōdan koe hēéthēé q̄èkagu ne. ²⁴Gaam di tchōà ne kò wèém Siriam koe ts̄ai-ts̄aise, ne kò Gaam koe wèé ne ēe ko t̄ā́ka zi tcìi zi tsàa ne óá, naka thṑkase tsàara hāa ne hēé naka dxāwa tc'ēean ka tcā̀àa ne hēé, naka x'óóa qae ko ne hēé naka nq̄ara ne hēéthēé e, Me kúrú ne ne q̄è. ²⁵Zi kò kái zi xg'ae zi Galilea koe hēé naka Dekapolise koe hēé naka Jerusalema koe hēé naka Jutea koe hēé naka c'ēe xòè Jorotane di koe hēéthēé guu a xùri Me.

Jeso ba ko xàbìm koe xгаа-xгаа (5:1–7:29)

5 ¹Eēm ko Jeso ba xg'ae zi bóò kam kò xàbìm koe q̄àò, a síí gaa koe ntcóò, xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me.

Tseegu dis ts'ee-ts'eekg'aiku sa
(Lk 6:20-23)

²Me tshoa-tshoa a xгаа-xгаа xu a máá:

- ³ “Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ēe tc'ēem koe dxàua hāa
igaba Nqari ba dtcāasea hāa ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.
- ⁴ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ēe ko kg'ae ne,
qgài-qgai tcáòè ne gha khama.
- ⁵ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ēe ko cg'áré-cg'arese ne,
nqōò ba ne gha q'òò khama.
- ⁶ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ēe tchànoan xàbà máána hāa ne,
a cáma máá ana ne,
xg'ā̀akaguè ne gha khama.
- ⁷ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
ēe thṑ-xama-máákuan úúa ne,
Nqarim ka ne gha thṑ-xama máàè khama.
- ⁸ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ēe q'ano-tcáó ne,
Nqari ba ne gha bóò khama.
- ⁹ Ts'ee-ts'eekg'aièa nea

gane ãe ko tòókuan kúru ne,
Nqarim di ne cóá ne ta ne gha ma tciie khama.

- 10 Ts'ee-ts'eekg'aièa nea
gane ãe ko tchànoan domka xgàràè ne,
nqarikg'ai di x'aia nea gane di i khama.
- 11 Ts'ee-ts'eekg'aièa tua,
ncèè khòèan kòo ncoi tu u, a ko xgàra tu u ne,
a ko Tíí domka wèè zi gúú zi cg'ãè zi
[tshúù-ntcōase] gatu ka nxàe ne.
- 12 Qãè-tcao méé tu naka tua cgabà-cgaban-tcao,
gatu di surutan nqarikg'ai dia kaia hãa ke,
gatà iim dàòm kaga ne kò porofiti xu xgàra
ncèè kò gatu cookg'ai koe ga hàna xu khama.

Tãbean hëé naka x'áàn hëéthéé e

(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

13 "Gatua nqōómkg'ai di tu tãbe tu u. Igaba i kò tãbean di tsau-q'ooan kaà cgae e, ne i gha gaicara ntama kúruè a tsau? Cúí gúú ga i qãèa máánaa hãa tite, kg'ama tchàa koe aaguè a khòèan ka náàès cúí si i.

14 "Gatua nqōóm di tu x'áà tu u. X'áé-dxoom xàbìim tc'amkg'ai koe hàna ba cuiskaga chómmea hãa tite. 15 Cúí khòè ga gataga lampi sa x'áà-x'aa naka q'ores ka nqãaka tòó sia hãa tite, igaba i gha téé-q'ooa sa koe tòó si, si gha wèè ne ãe nquum q'oo koe hàna ne x'áàn máà. 16 Gatu di x'áàn méé i gatà iim dàòm ka khòè ne cookg'ai koe x'áà, naka ne gha nxãasega gatu di qãè tsééan bóò, naka nea gatu dim Xòòm nqarikg'ai koe hàna ba dqòm.

X'áèan kaàkagu sa kana tseegukagu u sa

17 "Táá tu tc'èea máá, hààr ko x'áèan ko méé sa kana porofiti xu ko méé sa kaàkagu, ta tc'èe guu. Hààra Raa, hààr gha táá kaàkagu si ka, igabar ko hàà tseegukagu si. 18 Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Nqarikg'aian hëé naka nqōók'g'aian hëéthééa gha kaà, igabam cúím góám cg'árém ga ba kana góá-hiim ka góàèa gúúan ga igaba x'áèan koe guu a kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí wèè gúúan kúrué. 19 Khama nxãaska, dìim wèèm ãe gha ncèè x'áè-k'g'áman ka cg'áré ba kaàkagu ba, a ba a ncèès gúú sa kúruán khòè ne xgaa-xgaa ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe cg'áré ba ta ma tciie. Igaba ãe ko x'áè-k'g'áman kúru, a ba a ko xgaa-xgaa a ba, nxãa ba gha nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ta ma tciie. 20 Bìrí tu ur ko a ko máá: Gatu di tchànoan kòo x'áè xgaa-xgaa-k'g'ao xu dian hëé naka Farasai xu dian hëéthéé nqáé tama ne tu cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcãà tite.

Cg'ōo sa
(Lk 12:57-59)

²¹“Kóma tu hãa, ne kò ncíi kuri di ne khòè ne birìè a ko máá: ‘Táá cg'ōo guu.’ ‘Wèém ãe gha cg'ōo ba gha xgàrakuan tééa máá,’ téméè. ²²Igabar ko Tíí birí tu u a ko máá: Dìím wèém ãe qōesem koe xgòà hãa ba gha xgàrakuan tééa máá. Gataga dìím wèém ãe ko qōese ba birí a máá: ‘Kàà hùì tsi gúú tsi i,’ témé ba gha x'àèan di xu kaia xu cookg'ai koe xōara mááse. Igaba dìím wèém ãe ko máá: ‘Tsáá kàà tc'èe tsi gúú tsi,’ témé ba chòò tamas c'ees dxāwam dis ka tééa mááèa hãa.

²³“Khama nxāaska, ãe tsi kò tsaris aba sa altaram koe úú ne, a tsi a ko gaa koe tc'èe-tc'èese tsáá qōe ba c'èes gúú sa tsáá cgoa úúa sa ne, ²⁴méé tsi tsari aban gaa koe guu, altaram cookg'ai koe. Naka tsia kg'aia qōò naka síí tsáá qōem cgoa tòókuan kúrú, naka nxāwa hàà tsari aban úú.

²⁵“Qháséga méé tsi ãe ko chibi-chibi tsim cgoa kómku, ãe tsi kòo xgàrakuan dis qhàis koe síí cgoa me ne. Nxāa tama kò ii nem gha xgàra-kg'aom tshàu q'oo koe tcàà tsi, me gha xgàra-kg'ao ba qáé-kg'aom tshàu q'oo koe tcàà tsi, tsi gha qáé-nquus koe tcààè. ²⁶Tseegua ner ko birí tsi a ko máá: cuiskaga tsi gaa koe tcg'oara hãa tite, a gha nxākkg'aiga síí ãe qatua hãam mari-coa ba suruta.

Cg'árà kúrúa ne

²⁷“Kóma tu hãa i kòo ncēeta mééè a ko máá: ‘Táá cg'áràn kúrú guu,’ téméè. ²⁸Igabar ko Tíí birí tu u a ko máá: wèém khòèm ãe ko dxàe-khoe sa bódò, a ba a ko ncóó si ba, ncāa nxākamaga cg'áràn kúrú cgoa si tcáóa ba koe. ²⁹A ncēè kg'ádò xòè dim tcg'ám tsarim kòo chìbian kúrúkgagu tsi ne méé tsi nxōbea tcg'l'ódò naka aagu me. Qāè e, c'èe xòèa tsi gha aaguè sa ke, wèè tc'áróa tsi chòò tamas c'ees dxāwam dis koe xaoa tcààèan ka. ³⁰Gataga ncēè kg'ádòm x'l'òàm tsarim kòo chìbian kúrúkgagu tsi ne méé tsi q'áea tcg'l'ódò naka aagu me. Qāè e c'èe xòèa tsi gha aaguè sa, wèè tc'áróa tsi gha chòò tamas c'ees dxāwam dis koe tcààèan ka ke.

Khòès cgoa q'aa sa
(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹“Gataga i kòo ncēeta mééè a ko máá: ‘Dìím wèém ãe ko gam dis khòès cgoa q'aa ba méém tcgāya sa góá máá si, q'aa cgoa siam hãa di sa,’ ta mééè. ³²Igabar ko Tíí birí tu u a ko máá: Wèém khòèm ãe ko gam dis khòè sa aagu ba, cg'árà nes kúrúa domka tamase, ba ko cg'árà-kg'ao sa kúrú si, me ko dìím wèém ãe ko aaguèas khòè sa sèè ba cg'áràn kúrú, tar ko méé.

Gàisea ne

³³“Gataga tu kóma hãa, ne kò ncíi kuri di ne khòè ne birìè a ko máá: ‘Táá tshúù-ntcōan cgoa gaise guu, igaba méé tsi tsari gaisean X'aigam

Nqarim cookg'ai koe tseegukagu,' témèè. ³⁴Igabar ko Tíí birí tu u a ko máá: Táá gaise guu, nqarikg'ai cgoa ga igaba, Nqarim dis ntcōó-q'ooos x'aian di si i ke, ³⁵kana nqōómkg'ai cgoa ga igaba, Gam di nqàrèa nem ko tòò qgái i ke, kana Jerusaleman cgoa ga igaba, kaim X'aigam dim x'áé-dxoo me e ke. ³⁶Gataga méé tsi táá tcúúá tsi cgoa gaise guu, cuiskaga tsi cúím c'òòm tsarim ga ba kúrú nakam q'úú kana ntcúúá hãa tite ke. ³⁷Kg'amaga méés gatu dis 'Eè' sa 'Eè' sa ii, nakas gatu dis 'Eē ēe' sa 'Eē ēe' sa ii. A ncèè c'ēes gúú sa tsi kò ncèè zi kg'ui zi koe càùa mááse nes gha nxãa sa dxãwam koe guua.

Kàbia mááku sa

(Lk 6:29-30)

³⁸“Kóma tu hãa i kòò ncèeta méèè a ko máá: ‘Tcgáí ba méém tcgáím c'ēem domka tcg'dòè, nakam xōó ba xōóm domka tcg'dòè,’ ta méèè. ³⁹Igabar ko Tíí birí tu u a ko máá: Táá cg'ãè tc'ēem khòè ba kàbia máá guu, igaba òím wèém ēe ko kg'áò xòè di góóa tsi koe xg'ám tsi ba, nxãa ba c'ēem góó xòè ba máá thèé **nakam xg'ám**. ⁴⁰A ncèè khòèm kò xgàrakuan dis qhàis koe úú tsi, a tsari subu marian di qgáían sèé kg'oana ne, máà me gataga thèé tsari kaisa marian di qgáía ne. ⁴¹Díím wèém ēe gha ko chùí tsi, cúím kilomítara ba tsi gha gam di zi gúú zi xgàm a qòò ba, nxãam cgoa méé tsi cáím kilomítaran qòò. ⁴²Máà ēe ko dtcàrà tsi ba, naka ēe cgòbè cgae tsi kg'oana ba táá q'aumana guu.

Tsari cg'òo-kg'aoan ncàmà ne

(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³“Kóma tu hãa i kòò ncèeta méèè a ko máá: ‘Tzáá ka c'ēe ba méé tsi ncàm, naka tsia tsarim cg'òo-kg'ao ba hòre,’ témèè. ⁴⁴Igabar ko Tíí birí tu u a ko máá: Gatu di cg'òo-kg'aoan méé tu ncàm, naka còrèa máá ēe ko xgàra tu u ne, ⁴⁵naka tua gha nxãasega gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànam di tu cóá tu ii. Gam dis cáím sam ko kúrú si ēe cg'ãè ne hēé naka ēe qãè ne hēéthèé qàò cgae, a ba a ko túúan ēe tchàno ne koe hēé naka ēe kàma ne koe hēéthèé tsééa úú. ⁴⁶Eē ncàm tua hãa ne tu kò ncàmà hãa, ne ia gha dùútsa surutan kàbisea máá tu u? Mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu igaba xu ko thèé gataga hēé khama. ⁴⁷A ncèè gatu di qōean cúí ga tu kòò tsgámkagu, ne tu ko dùús cgáé sa kúrú? A táá zi qhàò zi di ne igaba ne gáé thèé gataga hēé tama? ⁴⁸Nxãaska méé tu tchàno ii, ncèem ma gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hàna ba ma tchàno Me e khamaga ma.

Tchàno zi tséé zi

6 ¹“Q'ãa méé tu naka tua gatu di zi tséé zi tchàno zi táá khòè ne cookg'ai koe kúrú guu, naka táá khòè ne x'ái zi guu. Gatà tu kò hēé ne tu surutan hòò tite, gatu ka Xòòm nqarikg'ai koe hànam koe.

²“A c'ëem dtcàrà-kg'ao ba tu kò c'ëes gúù sa máà kg'oana ne méé tu còrè-nquuan hēé naka x'áéan xg'aeku koe hēéthēé táá torompitan cgoa nxàe ana téé guu, qāè khòèan khama ko ma kúrúse xu khòè xu ko hēé khama, nxāasega xu gha c'ëe khòèan ka dqòmme ka. Tseegua ner ko birí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu **khòè ne koe** cg'oèase hòda. ³Igaba tsáá ēe tsi kòo c'ëem dtcàrà-kg'ao ba c'ëes gúù sa máà ne, táá hēé nas dxàes x'òàs tsari sa q'āa, kg'áòm x'òàm tsarim ko kúrú sa. ⁴Naka i gha nxāasega gúùan tsi tcg'òó q'oo chómsea hāa, Me gha Saòm ncēe ko chómsea zi gúù zi bóò ba gha suruta tsi.

Còrèan ka xgaa-xgaa sa
(Lk 11:2-4)

⁵“Naka gatà còrè tu kò ne méé tu táá qāè khòèan khama ko ma kúrúse xu khòè xu khama ii guu, còrè-nquuan q'oo koe hēé naka x'áéan xg'aeku koe hēéthēé ko nqàrè ka téé a còrèan ncàma xu, nxāasega ne gha wèé ne khòè ne bóò xu ka. Tseegukar ko birí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu **khòè ne koe** cg'oèase hòda. ⁶Igaba tsáá ēe tsi kò còrè ne méé tsi tsarim nquum q'oo koe tcāa, naka nquu-kg'ám ba tcēekg'am, naka tsia Saò ba còrè, ncēe hòdse tama ba. Nakam gha nxāasega Saò ba suruta tsi, ncēe ko chómsea zi gúù zi bóò ba. ⁷Naka gatà còrè tu kòo ne, táá qaase tama zi kg'ui zi káí zi tséékagu guu, táá zi qhàò zi di ne ko hēé khama, káí zi kg'ui zi ēe ne ko kg'ui zi ka ne gha komsanaè, ta ne tc'ēea khama. ⁸Táá gane khama ii guu. Gatu ka Xòò ba tu ko dtcàràs cookg'ai koem gatu koe ko tcào sa nxāakamaga q'ana hāa ke. ⁹Ke méé tu ncēeta ma còrè na máá:

Sita ka Xòò Tseè
nqarikg'ai koe hàna Tseè,
cg'òèa Tsi méé i dqòmme,

¹⁰ Tsari x'aian méé i hàà.

Tsáá ko tc'ēe sa méés nqòómkg'ai koe kúrúè
nqarikg'ai koes ko ma kúrúè khama.

¹¹ Sita dis tc'òos wèé cáím di sa
ncēe cáím ka máá ta a.

¹² Naka qgóóa máá ta a chibia ta,
sita ma c'ēe ne gane di chibian
ma qgóóa máána hāa khama.

¹³ Táá kúrúá bóòkuan koe tcéèa úú ta a guu,
igaba dxāwam dim dàòm koe tcg'òó ta a.

[X'aian hēé,
naka qarian hēé,
naka x'áàn hēéthēéa
chòò tamase Tsari i ke.
Amen.]

¹⁴“Khòè ne tu kò gane di chìbian qgóóa máá nem gha gataga gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba gatu di chìbian koe qgóóa máá tu u khama. ¹⁵Igaba ncèè khòèan tu kò gaan di chìbian qgóóa máá tama, nem gatu ka Xòò ba thèé cuiskaga chìbia tu qgóóa máá tu ua hãa tite.

Tc'òoan carasea ne

¹⁶“Gataga thèé, ãe tu kò tc'òoan carase ne méé tu táá cg'ãè-cg'ãe kg'ái guu, qãè khòèan khama ko ma kúrúse xu khama ma, ncèe cg'ãè-cg'ãe kg'ái ko xu, c'èe ne xu gha nxãasega x'ái, tc'òoa ne xu ko carase sa ka xu. Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Gaxu di surutan xu **khòè ne koe** cg'oèase hòða. ¹⁷Igaba ãe tsi kò tc'òoan carase ne méé tsi xg'aà kg'ái naka nxúian tcgáúse. ¹⁸Naka i gha nxãasega tsari tc'òoan carasean táá c'èe ne ka bóðè guu, igaba tsarim Xòòm ka, ncèe hòðse tama ba. Me gha Saòm ncèe chómsea zi gúù zi ko bóð ba suruta tsi.

Qguùan ka xgae-xgae sa (Lk 12:33-34)

¹⁹“Táá méé tu nqóomkg'ai koe qguùan tòóa mááse guu, ncèe tcg'áàn hèé naka ncàbàn hèéthhèé ko tc'òó o koe, ncèe ts'ãà-kg'aoan ko khóá a tcãà a ts'ãà a koe. ²⁰Igaba méé tu gatu di qguùan nqarikg'ai koe tòóa mááse, ncèe tcg'áàn hèé naka ncàbàn hèéthhèé tc'òó o tite koe, kana ts'ãà-kg'aoan ga khóá naka tcãà na ts'ãà tite koe. ²¹Eè tsari qguùan hãa koe i gha gataga thèé tsari tcáóan hãa khama.

Qãèm tcg'ái ba (Lk 11:34-36)

²²“Tcg'ái ba tc'áróm dim x'áà me e. Ncèè tcg'áa tsi kò qãè ii, nem tsarim tc'áróm wèé ba x'áàn ka cg'oèa. ²³Igaba ncèè tcg'áa tsi kò tshúù ii, nem tc'áróm tsari ba dcùú-qoman ka cg'oèe cgaeèa. A ncèè tsari x'áàn kò dcùú-qom sa ii ne, i gáé gha nta noose dcùú-qoman kaia!

Cám x'aigan tsééa máá ne (Lk 16:13; 12:22-31)

²⁴“Cám x'aigan gha tsééa máám khòè ba káà me e. C'èe bam gha hòre, a c'èe ba ncàm khama, kanam gha c'èem koe dtcãàse, a c'èe ba ntcoe khama. Cuiskaga tu Nqari ba hèé naka qguùan dim nqári ba hèéthhèé tsara cúí x'èè ka tsééa máána hãa tite.

Táá káise tc'èe-tc'èese guu

²⁵“Gaa domkar ko bìrí tu u, a ko máá: Táá gatu di kg'òèan ka káise tc'èe-tc'èese guu, dùú tu gha tc'òó kana kg'áà sa, kana tc'áróa tu ka igaba, dùú tu gha hãa sa. Kg'òè sa gáé tc'òoan ka cg'áé tama, me tc'áró ba qgáian ka

cgáé tama? ²⁶Bòd nqarikg'ai di tsará ne: xhàrà tama i hāa, a tcuù tama, a gataga tòóa mááse tama, gabàm ko qanega gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba xàró o. Ka gatu gáé gaan ka cgáé tama? ²⁷Gatu ka c'ëem díí ba gha gáé káíse tc'ëe-tc'ëesean ka, kg'òèa ba di cáman koe cárn ba càù?

²⁸“A tu a ko dùús domka qgáían ka káíse tc'ëe-tc'ëese? Bòd, nta i qǎáka di x'aan ii sa, nta i ko ma tsòm sa. Tséé tama i hāa, a gataga qgáían qgǎéa mááse tama. ²⁹Igabar ko birí tu u a ko máá: *x'aigam* Solomonem gabà kò gam di x'aian wèé koe ga ncēe zi x'aa zi ka c'ëea zi khama ma táá hāa. ³⁰Ncēè Nqarim kòo qǎáka di dcāan, ncēe ko ncēe cárn ka hāa, a q'uu ka c'ëean q'oo koe xaoa tcāàè, nxāan ncēeta ma hǎakagu, nem gha tseegukaga cgáése gatua hǎakagu tu u, oo, gatu ncēe cg'aré dtcòmān úú tuè!

³¹“Gaa domka méé tu táá káíse tc'ëe-tc'ëese guu naka máá: ‘Dùù sa ta gha tc'òó?’ témé, kana máá: ‘Dùù sa ta gha kg'áà?’ témé, kana máá: ‘Dùù sa ta gha hāa?’ témé guu. ³²Tǎá zi qhàò zi di nea ko wèé gúúan ncēe ga qaa, Me gatu ka Xòòm nqarikg'ai di ba ncēe gúúan tu ko tcào sa q'ana hāa ke. ³³Igabaga méé tu kg'áíka *X'aigam* Nqarim di x'aian hēé naka Gam di tchànoan hēéthéé qaa, naka tua gha ncēe zi gúú zi wèèa zi ga théé máàè. ³⁴Ke tu táá q'uu díim cárn ka káíse tc'ëe-tc'ëese guu, q'uu díim cárn ba gha cúíá tc'ëe-tc'ëese gam ka ke. Wèém cárn ba gam di xhǎéan tc'ǎòā.

C'ëe ne bòd a tc'ëea máá sa
(Lk 6:37-38, 41-42)

7 ¹“Táá c'ëem khòè ba xgàra guu, naka tua gha nxāasega táá xgàràè guu. ²Gaam dàòm cúím ãe tu ko c'ëe ne bòd a xgàram cgoaga tu gha Nqarim ka bòd a xgàràè ke, si gha tc'ǎò-tc'ǎòs ãe tu ko c'ëe ne koe tséékagu sa gatu koe tséékaguè.

³“Dùús domka tsi ko tsáá ka c'ëem tcgáí q'oo koe hāam tcg'óbé ba hòdā máá, igaba tsi tsáá tcgáí q'oo koe hāam hii-dxoo ba hòdō tama? ⁴Nta tsi gha tsáá ka c'ëe ba birí a máá: ‘Tíí tcáràè, hàà nakar tcgáí q'ooa tsi koe tcg'óbé ba tcg'òó,’ témé, ncēe tsáá tcgáí q'oo koe hāam hii-dxoo ba tsi hòdō tama koe. ⁵Tsáá qǎè khòèan khama ko ma kúrúse tseè! Kg'áíka tcgáí q'ooa tsi koe hānam hii-dxoo ba tcg'òó, naka nxāwa qǎèse bòd naka tsáá ka c'ëem tcgáí q'oo koe hàna tcg'óbéan tcg'òó.

⁶“Táá ãe tcom-tcomsa ii sa haghuan máá guu, naka gataga táá gatu di tcǎàko nxòān xgùuan cookg'ai koe aagu guu. Gatà tu kò hēé ne i gha nqàrèan gaan di ka nǎá tcāà a, a i a gha kabise a tòà q'aa tu u.

Dtcàrà, Qaa, Xg'ám-xg'am
(Lk 11:9-13)

⁷“Dtcàrà tu, máàè tu gha ke, qaa tu, hòdō tu gha ke, nquu-kg'ám ba tu xg'ám-xg'am, xgobekg'ama tu gha máàè ke. ⁸Díim wèém ãe ko dtcàrà ba ko máàè, me

ko wèém ãe ko qaa ba hòd, me gha wèém ãe ko nquu-kg'ám ba xg'ám-xg'am ba xgobekg'ama máàè khama. ⁹Kana ndakam khóè ba gha gam dim cóám kòd péréan dtcàrà me ne, péréan téé-q'oo koe nxōán máà me? ¹⁰Kana ãem kòd x'aù ba dtcàrà me ne, cg'ao ba máà me? ¹¹A ncèè gatu ncèè cg'ãè tc'èe ii tu kòd qãè aban gatu di cóán máà q'ana hãa, ne ba gha nxãaska gatu ka Xòdm ncèè nqarikg'ai koe hãa ba ãe ko dtcàrà Me ne nta noose nqáéa hãase qãè aban máà!

¹²“Gaa domkar **ko birí tu u a ko máá**: wèè zi gúú zi ãe tu ko tc'èe khóè ne méé ne gatu koe kúrú zi, nxãa zi méé tu gane koe thèé kúrú. Ncèè sa x'àèan ka hèé naka porofitian ka hèéthèé ko nxàèès ga si i khama.

Cg'árés heke-kg'ám sa
(Lk 13:24)

¹³“Xg'ám-xgam naka nquu-kg'ám koe tcàà. Cg'àèan koe ko úúm kg'ám ba tchàà me e, me gaa koe ko qòdm dàd ba thamka me e ke, ne gaa koe ko tcàà ne kái ne e. ¹⁴Igaba bóò, kg'òèan dis heke-kg'ám sa cg'áré si i, me gaa koe ko qòdm dàd ba qóm me e, ne ãe ko hòd me ne cg'oròd ne e.

Hii sa hèé naka tc'áróa sa hèéthèé e
(Lk 6:43-44)

¹⁵“Tshúù-ntcōan di xu porofiti xu méé tu q'ãa! Gatu koe xu ko ghùuan di khòan hãa a hàà, igabaga xu q'ooa xu koe xaùko xu ncuutshaa xu u. ¹⁶Gaxu di tc'áróan ka tu gha bóòd q'ãa xu. Khóèa ne gáé ko kuri dxàman úúa zi hii-coa zi koe kg'oman tcuù, kana ia ko dxàmga zi hii-coa zi koe faian tcuù? ¹⁷Gatagas ko ma wèès hii qãè sa qãè tc'áróan kúrú, igabas ko tshúùs hii sa tshúú tc'áróan kúrú. ¹⁸Qãès hii sa cuiskaga tshúú tc'áróan kúrú hãa tite, kanas gataga tshúùs hii sa cuiskaga qãè tc'áróan kúrú hãa tite. ¹⁹Wèès hii ãe tc'áróan qãè kúrú tama sa ko xg'aoa tcg'òòè, a c'èean q'oo koe tcààè. ²⁰Gaa domka tu gha gaxu di tc'áróan ka q'ãa xu.

Nciúsegar kò c'úú tsia
(Lk 13:25-27)

²¹“Wèém khóèm ãe ko birí Te a máá: 'X'aigaè, X'aigaè,' témé ba nqarikg'ai di x'aiian koe tcàà tite, igaba ãe ko Tirim Abom nqarikg'ai koe hànám ko tc'èe sa kúrúm cúúm ga ba gha tcàà. ²²Kái ne gha ãem cámm **còd dim** ka birí Te a máá: 'X'aigaè, X'aigaè, a gatá tama taa ncèè kòd Tsarim cg'òèm cgoa porofita ta, a Tsarim cg'òèm cgoa dxáwa tc'èean xhàiagu ta, a gam cgoa kái zi gúú zi are-aresa zi kúrú ta?' témé. ²³Ra gha nxãaska tchànose birí ne a máá: 'Nciúsegar c'úú tua, gatu cg'ãè gúú kúrú-kg'ao tu, ke tu Tíi koe tcg'oa!' témé.

Cámm tsara tshào-kg'ao tsara
(Lk 6:47-49)

²⁴“Díím wèém ãe ko Tiri kg'uian ncèè kóm, a i ko méé sa kúrú ba gha tc'èegam khóèm khama ii, ncèè ko gam dim nquu ba qãès tshoa-tshoase-

q'oos koe tshàò ba. ²⁵I túúan hàà, i tshàan cg'òè a tòè, i tc'áán tc'áá a i a ãem nquu ba xàbù, igabagam kò táá cg'áé, qãès tshoa-tshoase-q'oos koem kò tshàò tòèa khama. ²⁶Igaba dìim wèem ãe ko Tiri kg'uian kóm, igaba kúru u tama ba gha káà tc'èem khòem khama ii, ncèe ko gam dim nquu ba gómankg'ai koe tshàò tòó ba, **qãès tshoa-tshoase-q'oos cgoa tamase.** ²⁷I túúan hàà, i tshàan cg'òè a tòè, i tc'áán tc'áá, a i a ãem nquu ba tcàò, me cg'áé, a kaias gúus khama ma cg'áé ba," tam méé.

²⁸Eëm ko Jeso ba ncèe zi gúu zi nxàea xg'ara ka zi ko xg'ae zi Gam di xgaa-xgaa-q'ooan ka area hãa. ²⁹Qarian úúam khòem khamam kò ma xgaa-xgaa ne khama, gane di xu x'áè xgaa-xgaa-kg'ao xu khama tamase.

Jeso ba ko lepero dis tcìi sa úúam khòè ba qãèkagu

(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

8 ¹Eëm kò Jeso ba xàbim koe guu a ko xõa ka zi kò kái zi xg'ae zi khòè ne di zi xùri Me. ²Me gaa x'aè kaga lepero dis tcìi sa tsàaram khòè ba hàà cgae Me, a hàà cookg'aia ba koe qgom-tsi-quri, a máá: "X'aigaè, tc'èe Tsi kòò ne Tsi ga kúru ter q'ano," témé. ³Me tchoanà tshàu, a qgóò me, a máá: "Gatàr ko ma tc'èe, ke q'ano!" témé. Kas kò gam dis tcìis lepero di sa kúúga kàà cgae me. ⁴Me Jeso ba bìrí me a máá: "Q'ãa, naka táá cúí khòè ga c'èe gúu ga bìrí guu. Igaba méé tsi qòò naka sí peresitim koe x'áise, naka ãem Moshe x'áèa hãas aba sa tcg'òò, x'áís iise khòè ne koe," témé.

Ncõo-kg'aom di dtcòmà ne

(Lk 7:1-10)

⁵Eëm ko Jeso ba Kaperenaume koe sí tcàà kam kò ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba hàà cgae Me, a hàà hùikuan dtcàrà cgae Me a máá: ⁶"X'aigaè, tirim qãà ba x'áea te koe xõe, a nqara hãa, a ba a kaisa thòòan koe hãa," témé. ⁷Me bìrí me a máá: "Sír gha a kúru mem qãè," témé. ⁸Me ncõo-kg'ao xu dim tc'ãà-cookg'ai ba xõa a máá: "X'aigaè, díí cgáér tama ra a, nquua te tcòbe dòm q'oo koe Tsi ga tcàà ra. Ke kg'amaga kg'ui ba tcg'òò nakam gha tirim qãà ba kg'òè. ⁹Tíí igabar kaia xu dòm q'oo koe hãnar khòè ra a, xu gataga ncõo-kg'ao xu tíí dòm q'oo koe hãna ke. Ra ko ncèe ba bìrí a máá: 'Qòò,' témé, me qòò, ra c'èe ba bìrí a máá: 'Hàà,' témé, me hàà. Ra tirim qãà ba bìrí a máá: 'Ncèe sa kúru,' témé, me kúru sí," tam méé.

¹⁰Eëm ko Jeso ba ãe sa kóm kam kò kaisase are, a ba a ãe kòò xùri Me ne bìrí a máá: "Tseegua ner ko bìrí tu u: Qanegar cúí khòè ga Iseraele koe hòò ta ga hãa ncèeta ma kaias dtcòm sa úúá hãa a. ¹¹Bìrí tu ur ko, kái ne gha cáms ko tcg'oa xòè koe hëé naka cáms ko tcheè xòè koe hëéthéé guu a hàà, a ne a hàà Abrahama ba hëé naka Isaka ba hëé naka Jakobe ba hëéthéé xu cgoa ntcõó a tc'òò, nqarikg'ai di x'aian koe. ¹²Igaba ne gha

gane ãe x'aian di ne tchàa koe xaoa tcg'òòè, dcùú-qoms q'oo koe, ncãe kg'aeane hãe naka gãò xõóan hãethãe gha hãa koe,” tam mée.

¹³Me nxãaska Jeso ba ncõo-kg'ao xu dim tc'ãã-cookg'ai ba bìrí a máá: “Eã tsi ma dtcòmã hãa khamaga mée i tsáá koe ii, ke qõò,” témé. Me kò gam dim qãa ba gaa x'aèan ãe kaga qãe.

Jeso ba ko kái ne khòè ne kúrú ne qãè

(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

¹⁴Eãm ko Jeso ba Peterem dim nquum koe tcãa kam kò Peterem ka c'uise sa bód, si cgùrukagu si kos tcìis ka qgóòèa, a xóé-xòe. ¹⁵Me kò tshàua sa qgóó, i tcìian guu si, si tãe a sa a tshoa-tshoa a tsééa máá Me.

¹⁶Eãm dqòam ka ne kò kái ne khòè ne dxãwa tc'ãean úúa hãa ne Gam koe óá. Me kg'uim cgoa dxãwa tc'ãean xhàigu, a ba a wèè ne ãe kò tsàa ne kúrú ne kg'òè. ¹⁷**Ncãe sa kò kúrúse**, nxãasegas gha ãem ko porofitim Isaia ba nxàea sa tseegukaguè ka, ncãe ko máá:

“Gatá di thòda nem séèa,
a ba a tcìia ta xgàm a qõò cgoaa,”

témé sa.

Qaase ko sa Jeso ba xùrian koe

(Lk 9:57-62)

¹⁸Eãm ko Jeso ba khòè ne dis xg'ae sa qàea ba koe bód, kam kò x'áèan tcg'òò, tchoaba mée xu c'ãem xòèm tshàam dim koe di i. ¹⁹Me nxãaska x'áè xгаа-xгаа-kg'ao ba hàà cgae Me, a hàà bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'aoè, ãe Tsi ko sí qgái wèè koer gha xùri Tsi,” témé. ²⁰Me Jeso ba xoa me a máá: “Círía ne gaan di hãean úúa, i tsaràn gaan di nquuan úúa, igabagam Khòèm dim Cóa ba tòó tcúúm gha qgái úú tama,” témé.

²¹Me c'ãem xгаа-xгаа-kg'ao ba bìrí Me a máá: “X'aigaè, kg'aia qãa te nakar sí tirim xòè ba kg'ónò,” témé. ²²Igabam kò Jeso ba bìrí me a máá: “Xùri Te, naka ãe x'óóa hãa ne guu naka ne gane dian ãe x'óóa hãa kg'ónò,” témé.

Jeso ba ko tc'ãá ba nqaekagu

(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³Eãm ko dxòrom q'oo koe tcãa ka xu kò Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu xùri Me. ²⁴Me kò kúúga kaim tc'ãá ba tshàam tc'amkg'ai koe tãe, me dxòro ba tshàam di qhonèan ka xàbua tcg'òòè, igabam kò Jeso ba x'ómã hãa. ²⁵Xu sí ghùì Me a máá: “X'aigaè, hùì xae e! Tòm xae ko ke!” témé. ²⁶Me bìrí xu a máá: “Dùús domka xao ko ma q'aea, gaxao ncãe cg'aré dtcòmãan úúa hãa xaoè?” témé. Kam ko nxãaska tãe a ba a tc'ãá ba hãe naka tshàa ba hãethãe dqàè, si kaisas nqoo sa xóé. ²⁷Xu ãe kò hãa cgoa Mea xu are, a tãèku a máá: “Dùútsa khòè ba gáé ncãe ba? Tc'ãán ga hãe naka tshàan ga hãethãe ka ko komsanaè ba!” témé.

Cám tsara khòè tsara dxāwa tc'ēean úúa tsara ko qāèkaguè
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

²⁸Eēm ko c'ēem xòèm tshàam dim koe síí, Gadarene dim xg'aekum di ba, kam ko cám tsara khòè tsara dxāwa tc'ēean úúa tsara cgoa xg'ae, tc'ám zi koe kò guua hāa tsara. Kaisase bèe-beesa kò ii tsara, i kò cúí khòè ga gaam dàò ba sèè naka nqáé tite. ²⁹Gaa x'aè kaga tsara kò q'au a máá: “Dùú sa Tsi ko tc'ēe sitsam koe, Nqarim di Tsi Cóa Tseè? A hààra Tsia, hàà Tsi gha xgàra tsam m ka, nxará tòòèam x'aèm cookg'ai koe?” ta méé.

³⁰Zi kò káí zi xgùu zi gaxu ka cg'árése nqúu ka hāa a ko dxòó. ³¹I kò gatsara di dxāwa tc'ēean Jeso ba dtcàrà a máá: “Ncèè hàà Tsi kò ko xhàigu ta a ne méé Tsi xgùuan dis xg'aes koe tsééa úú ta a,” témé. ³²Me bìrì i a máá: “Qòò!” témé. I tcg'oa, a i a síí xgùuan koe tcàà. Si wèés xg'aes xgùuan di sa kari-karisea xōa a síí tshàan q'oo koe x'óó.

³³Xu ēe kòo xgùuan kòre xu khòè xu bèe a qg'óé, a x'áé-dxoom koe síí, a síí wèéan ga nxàe, ēe kò dxāwa tc'ēean úúa tsara khòè tsara koe kúrúsean ga hēéthéé e. ³⁴Kam kò wèém x'áé-dxoo ba tcg'oa, a síí Jesom cgoa xg'ae. Eē ne ko bóò Me, ka ne kò dtcàrà Me, gane dim nqōóm koem gha tcg'oa sa.

Jeso ba ko nqaram khòè ba kúrú me qāè
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

9 ¹Nxāaskam kò Jeso ba dxòrom q'oo koe tcàà, a tchoaba a ba a Gam dim x'áé-dxoom koe síí. ²Ka xu kò gaa x'aè kaga c'ēe xu khòè xu khòèm nqara hāa ba Gam koe óága, gam dim tcoàm koe xòó mea hāase. Eēm ko Jeso ba gaxu di dtcòman bóò kam kò ēe nqara hāa ba bìrì a máá: “Tòón tcáó, Tiri tsi cóá tseè, chìbia tsi tsi qg'óóa mááèa hāa ke,” témé.

³Ka xu ko c'ēe xu x'aè xgaa-xgaa-kg'ao xu tcáóa xu q'oo koe máá: “Ncēem khòè ba ko **Nqari ba** cóè!” témé.

⁴Igabam ko Jeso ba bóò q'āa ēe xu tc'ēea hāa sa a máá: “Dùús domka xao ko cg'lāe zi gúú zi tcáóa xao q'oo koe tc'ēea máá? ⁵Ndaka nea thamkaà? ‘Chìbia tsi tsi qg'óóa mááèa,’ témé saa kana máá: ‘Tēe naka qòò,’ témé saa?” tam ma tēe xu. ⁶“Igabagar gha x'ái xao o, xao gha nxāasega q'āa, Khòèm dim Cóa ba nqōómkg'ai koe qarian úúa hāa sa, khòèa nem gha gaan di chìbian qg'óóa máá di i,” témé. Nxāaskam kò ēe nqara kò hāa ba bìrì a máá: “Tēe naka tsarim tcoà ba sèè naka x'áé koe dìbì,” témé. ⁷Me tēe a ba a x'áéa ba koe dìbì.

⁸Eē zi ko khòè ne di zi xg'ae zi ncēes gúú sa bóò, ka ne kò q'áòs ka tcààè, a ne a Nqari ba dqòm, ncēe kò ēeta ii qarian khòèan máá ba.

Jeso ba ko Mataio ba tcii

(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹Eēm ko Jeso ba gaa koe guu kam kò Mataio ta ko ma tciièm mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba bód, me marian ko séèa xg'ae-xg'aeèm nquum koe ntcōóa-ntcōe. Me birí me a máá: “Xùri Te,” témé. Me tēe a xùri Me.

¹⁰I kúrúse Me Jeso ba Mataiom x'áé koe síí hãa a ko tc'óó. Ka i ko kái mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka chibi-kg'aoan hēéthéé hàà, a hàà Jeso ba hēé naka Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu hēéthéé cgoa ntcōó. ¹¹Eē xu ko Farasai xu ēes gúú sa bód ka xu kò Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tēe a máá: “Dùús domka ba ko gaxao dim Xгаа-xгаа-kg'ao ba mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka chibi-kg'aoan hēéthéé cgoa tc'óóa máá?” témé.

¹²Ncēes gúú sam ko kóm kam kò Jeso ba máá: “Eē tsàa tama ne khòè nea naakan qaa tama, igaba ēe ko tsàa ne ko qaa a. ¹³Ke xao qōò naka síí xгаа-xгааse, ncēm kg'ui ba ko dùú sa méé sa: ‘Thōò-xama-máákua ner ko **khòè ne xg'aeku koe** tc'ēe, dàòà-máákuan ka tamase,’ ta ko méé ba. Tchàno ne khòè ner gha hàà tcii kar hàà tama, igabar hààraa, hààr gha chibi-kg'ao ne tcii ka khama,” tam méé.

Jeso ba ko tc'óóan carasean ka tèèè

(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴Nxãaska xu kò Johanem di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu síí cgae Me a síí tèè Me a máá: “Dùús domka xae ko sixae hēé naka Farasai xu hēéthéé xae káise tc'óóan carase, igaba xu Tsari xu xгаа-xгааse-kg'ao xu tc'óóan carase tama?” témé. ¹⁵Me Jeso ba xọa xu a máá: “Séè-kg'aom kò gam di ne cg'áè-kg'ao ne cgoa hãa ne nea gha dùús domka kg'ae? Igabam gha x'aè ba hàà, séè-kg'aom gha gane koe guu a séèa tcg'òòè ba, ne gha nxãaska tc'óóan carase.

¹⁶“Díím ga ba cuiskaga qgáí cg'anà ba kábam qgáím cgoa nqàba hãa tite, ēes nqàba sa gha ēem qgáím koe tòàra tcg'oa, si gha tòà sa càuse khama. ¹⁷Gataga i khòèan cuiskaga kàba gōéan ncíí zi khòò dtcòbè zi gōéan di zi q'oo koe gōéan qg'oea hãa tite. A ncèè gatà i kò ko hēé ne zi gha khòò dtcòbè zi qgaise, i gōéan ntcāa, zi dtcòbè zi tòàra q'aase. Igaba i ko kàba gōéan kàba zi khòò zi koe qg'oeè, i wèéan qāè qgáí koe tòòè,” tam méé.

X'óóas cóá sa hēé naka tsàakos khòè sa hēéthéé e

(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸Eēm qanega hãa a ko ncēes gúú sa gane cgoa nxàe kam kò kúúga c'ēm tc'āà-cookg'ai ba hàà, a hàà cookg'aia ba koe qámse, a máá: “Tiris cóá sa ncāa sencgaga x'óó. Ke hàà naka hàà Tsari tshàuan tòò cgae si, nakas kg'òè,” témé. ¹⁹Me Jeso ba tēe a qōò cgoa me, xu Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu xùri tsara a.

²⁰Kas ko 12 kurian kò úúa hãa, a ko xòm x'aèse nxoean hòos khòe sa qããa ba koe guu a hàà, a hàà Gam dim qgám di xgám-kg'aman qgóó.

²¹Gaas kas kò bìrìse a máá: “Gam dim qgái bar kò qgóó ne cúígar gha qãè,” témé.

²²Me Jeso ba kãbise a bòò si, a máá: “Tòón tcáo, Tiri si cóá seè, sari dtcòmà nea qãèkagu sia ke,” témé. Si khòe sa gaa x'aèan ãe kaga qãè.

²³Eëm ko Jeso ba tc'ãà-cookg'aim dim nquum koe tcãà, a ko fulutu cii-kg'ao xu hëé naka tcéé-tcéè kò kos xg'ae sa hëéthëé bòò, ²⁴kam kò máá: “Qòò tu, cóá sa x'óó tama, igabagas kg'ama x'òma hãa ke,” témé. Igabaga ne kò kg'ãè Me. ²⁵Igaba ães kò xg'ae sa tchàa koe tcg'òòea xg'ara kam kò q'oo koe tcãà, a ba a cóá sa tshàua sa koe sèè, si tãe. ²⁶Ncëe tchòà ne kò wèém xg'aekum ãem koe qòò.

Jeso ba ko khòe tsara kàà tcgái tsara kúrú tsara qãè

²⁷Eëm Jeso ba ãe koe guu a ko qòò ka tsara ko kàà tcgái tsara khòe tsara xùri Me, a q'au a ko máá: “Thòò-xama máá tsam m, Dafitem ka Tsgòose-coa Tseè,” témé.

²⁸Eëm ko nquum q'oo koe tcãà ka tsara ko gaa tsara kàà tcgái tsara khòe tsara hàà cgae Me, Me tèè tsara a, a máá: “Dtcòm tsao ko qaria ner úúa sa, ncëe gúua ner gha kúrú di i?” témé. Tsara xòa Me a máá: “Èè, X'aigaè,” témé. ²⁹Me nxãaska tcgáía tsara qgóó, a ba a máá: “Gatsao di dtcòmàn khamaga mée i ma kúrúse,” témé. ³⁰I gatsara di tcgáían xgobekg'amse. Me Jeso ba qarika dqàè tsara a, a máá: “Bòò mée tsao naka i táá cúí khòe ga ncëes gúu sa q'ãa guu!” témé. ³¹Igabaga tsara kò qòò, a sí Gam di tchòàn wèém xg'aekum ãem koe xàà.

Jeso ba ko khòem kg'ui tama ba qãèkagu

³²Eè tsara kòò qòò kam kò dxāwa tc'ëean ka tcãàèa a kg'ui tamam khòe ba Jesom koe óágaè. ³³Eè i ko gaa dxāwa tc'ëean xhàiguè kam kò gaam khòem ãe kò kg'ui tama ba kg'ui. Zi kò xg'ae zi area, a zi a máá: “Ncëeta iis gúu sa qanega Iseraele koe kúrúse tama!” témé.

³⁴Igaba xu kò Farasai xu máá: “Dxāwa tc'ëean dim tc'ãà-cookg'aim cgoam ko dxāwa tc'ëean xhàigu,” témé.

Tséé-kg'aoa nea cg'orò o

³⁵Me kò Jeso ba wèè xu x'áé-dxoo xu koe hëé naka x'áé-coa xu koe hëéthëé qòò te, a ba a gane di còrè-nquuan koe xgaa-xgaa, a kò x'aian di qãè tchòàn khòe ne xgaa-xgaa, a ba a kò wèès tcìi sa hëé naka wèès thòò sa hëéthëé tsoò. ³⁶Eëm ko xg'ae zi bòò kam kò thòò-xama máá zi, ntcãa-ntcãaè ne kòò, a ne a kò kàà hùì ne e khama, kòre-kg'ao ba úú tama zi ghùu zi khama ma. ³⁷Me nxãaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: “Tcuèè gha gúua ne kái i, igaba i tséé-kg'aoan cg'orò o. ³⁸Ke

xao tcuùs dim X'aiga ba dtcàrà, nakam tséé-kg'aoan tsééa óá naka i hàà tcuù," témé.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tsééa tcg'òó
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

10 ¹Me kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu Gaam koe tciia óá, a ba a dxāwa tc'ēean xhàigu di qarian máà xu, naka wéé zi tcìi-kg'ámí zi hēé naka wéé zi thōò-kg'ámí zi hēéthēé qāèkaguan di i.

²Ncēea kò cg'òèan x'áè úú-kg'ao^a xu 12 xu di ga a. Tc'àà di ba kò Simonem ncēe kò Petere ta ma tciie me e, naka gam ka qōesem Anterea ba hēé, naka Sebetem ka cóásem Jakobo ba hēé, naka gam ka qōesem Johane ba hēé, ³Filipi ba hēé naka Baretolomaio ba hēé, Tomase ba hēé naka Mataiom mari xg'ae-xg'ae-kg'ao ba hēé, Alefaiom ka cóásem Jakobo ba hēé naka Tadaio ba hēé, ⁴Simonem ncēe kò tòókuan x'āà máá ba hēé naka Jutasem Isekariote ba hēéthēé e, ncēe kò khóè ne tshàu q'oo koe tcāà Me ba.

12 xu x'áè úú-kg'ao di tsééa ne
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵Nxāa xu 12 xum kò Jeso ba ncēe x'áè-kg'ámán cgoa tsééa tcg'òó, a máá: "Táá táá zi qhàò zi di qgáian koe sí guu, naka táá x'áè-dxooan Samaria ne di ka c'ēean koe ga tcāà guu. ⁶Igaba méé xao Iseraele di ne khóè ne koe qōò, ncēe aagusea ghùuan **khama** ii ne. ⁷Naka xaoa ēe xao xóé a ko qōò ka, ncēe kg'uian xгаа-xгаа naka máá: 'Nqarikg'ai di x'aia nea cúù ul' témé. ⁸Eē ko tsàa ne kg'òèkagu, ēe x'óóa ne ghùì, gane ēe lepero dis tcìis di ne q'ano-q'ano, dxāwa tc'ēean xhàigu. Surutakaguè tamase xao máàèa hāa, ke xao kg'ama c'ēe ne surutakagu tamase thēé máà. ⁹Táá xao c'ēe mari x'òà ga qòè guu. ¹⁰Gaxao dis qōòs koe méé xao táá dtcòbèan ga, kana cām tsara qgáí tsara igaba, kana nxàboan ga igaba, kana dqàbian ga igaba sèè guu. Tséé-kg'ao ba gam di tc'òoan ka kg'anoèa hāa ke.

¹¹"Wèém x'áè-dxoo ba kana x'áém ēe xao ko tcāàm koe méé xao khóèan kg'ano-kg'anosa qaa, naka gaan di x'áéan koe hāa naka nxāakg'aiga sí gaa koe tcg'oa. ¹²Eē xao kòò x'áém koe tcāà ne méé xao tsgámkagu me. ¹³A ncēè x'áém kò kg'ano-kg'anosa ba ii, ne méé i gaxao di tòókuan gaam koe hāa, igaba ncēè gatàm kò ii tama ne méé i gaxao di tòókuan kàbise cgae xao o. ¹⁴A ncēè c'ēe khóè ga kò qāèse hàakagu xao o tama, kana gaxao di kg'uian komsana tama, ne méé xao gaam x'áém koe kana x'áè-dxoom koe tcg'oa naka xaoa nqàrèa xao di tsharàn qāè-qāè. ¹⁵Tseeguan

a 10:2 x'áè úú-kg'ao - Gerika sa ko "apostolo" témé.

kagar ko bîrî xao o a ko máá: xgàrakuan dim cárn kam gha gam x'áé-dxoo ba Sodoma hêé naka Gomora hêéthêé ka kaisa xgàrakuan hòð.

Xgàrakuan hààko kúrúse e
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

¹⁶“Bòð, Tíí ra ko ghùu zi khama ma ncuutshaan xg'aeku koe tsééa úú xao o. Gaa domka méé xao nxãaska tc'ëega ii cg'aoan khama ma, naka xaoa tc'íbi zi khama ma tc'aua hãa. ¹⁷Igabaga méé xao khòè ne koe kòrese, qáé xao o ne gha a qhàis cookg'ai koe úú xao o, a gha gane di còrè-nquuan koe xg'árn xao o ke. ¹⁸Xao gha Tíí domka **c'ëe xu** tc'ãà-cookg'ai xu koe hêé naka x'aiga xu koe hêéthêé tc'éa úúè, a gha gaxu cookg'ai koe hêé naka táá zi qhàð zi di ne cookg'ai koe hêéthêé Tíí ka nxàea tseegukagu. ¹⁹Igaba èe ne kò ko gaxu tshàu q'oo koe tc'ãa xao o ne méé xao táá káise tc'ëe-tc'ëese guu, dùú sa xao gha kg'ui sa, kana nta xao gha ma nxàe si sa, èe xao gha kg'ui sa xao gha èem x'aèm ka máàè ke. ²⁰Gaxao tama xao gha ko kg'ui khama, igaba gaxao ka Xòòm dim Tc'ëe Me e gha ii, èe gha ko gaxao koe kg'ui ba.

²¹“Khòè ba gha qòese ba x'oos koe tc'ãa, me xòð ba gam dim cóám ka gataga hêé, i gha cóán gaan di xòðan ntcoe, a gha cg'òo o. ²²Xao gha Tiri cg'òèan domka wèè khòèan ka hòrèè. Igaba gaam èe gha qarika téé a chòð-q'ooos koe síí ba gha kgoaraè. ²³Eè c'èem x'áém koe xao kò ko xgàraè ne méé xao c'èem za bèea síí. Tseegua ner ko bîrî xao o a ko máá: X'áé-dxoo xu Iseraele di xu koe qòoatean cgoa xao xg'ara tite, Me gha nxãakg'aiga síí Khòèm dim Cóá ba hàà.

²⁴“Xgaa-xgaase-kg'ao ba gam dim xgaa-xgaa-kg'aom ka tc'amaka hãa tama, kana qãà ba gam ka q'òðsem ka tc'amaka hãa tama. ²⁵Tc'ãàa i hãa, xgaa-xgaase-kg'aom ga gaam dim xgaa-xgaa-kg'aom khama ii sa, me qãà ba gaam ka q'òðsem khama ii. X'áém dim tc'úúm kò ko Belesebule ta ma tcièè ne, ne gha gaam x'áém di ne nxãaska ntama cg'ãèse tcièè!

Díí ba q'áò sa
(Lk 12:2-7)

²⁶“Ke táá q'áò ne guu. Wèès gúús èe chómsea hãa sa gha xgòre-kg'aiè, si gha wèès tchòàs chómsea sa nxàese ke. ²⁷Eèr ko ntc'úúan q'oo koe bîrî xao o gúúan méé xao x'áàn q'oo koe nxàe. Naka èe xao kóm si ko c'aïna hãase nxàèè sa méé xao nquuan tcòbe koe kgoarasea hãase nxàe. ²⁸Táá méé xao **khòè ne** èe ko tc'áró ba cg'òo, igaba tc'ëe ba ne gha cg'òo di qarian úú tama ne q'áò guu. Igaba méé xao **Nqarim** èe tc'áró ba hêé naka tc'ëe ba hêéthêé gha chòð tamas c'ees dxãwam dis koe kaàkagu di qarian úúa hãa ba q'áò. ²⁹A nxãe tsarã sara gáé cúím mari-coam cgoa x'ámáè tama? Igabas cúís ga sa gatu ka Xòòm tc'ëe tamase, górnan koe tcheèa hãa tite. ³⁰I gataga wèè c'òðan tc'úúa tu di ga nxáràèa. ³¹Ke táá q'áò guu. Káí zi nxãe tsarã zi ka tu kaisase cgáé tu u ke.

Nxàese sa hēé naka xōase sa hēéthéé e
(Lk 12:2-7)

³²“Khama wèém khòèm ēe ko khòè ne cookg'ai koe Tíí ka nxàese bar gha Tíí igaba Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hāam cookg'ai koe nxàea tcg'òó.
³³Igaba diím wèém ēe ko khòè ne cookg'ai koe xōase Te bar gha Tíí igaba Tirim Xòòm nqarikg'ai koe hāam cookg'ai koe xōasee.

Tòókus tamase igaba ntcàu ba
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴“Táá tc'èea máá, nqòómkg'ai koer ko hàà tòókuan óá, ta tc'èea guu. Hààr tòókuan óá tama, igaba ntcàu me e. ³⁵Hààra Raa,

hààr gha khòè ba kabi ka,
me gam ka xòòm cgoa táá kómku,
si cóá sa gas ka xòòs cgoa táá kómku,
si c'uise-coa sa c'uises cgoa táá kómku ka.

³⁶ I gha khòèm di cg'òo-kg'aoan
gam dim x'áém di ne khòè ne ii.

³⁷“Wèém ēe xòò ba kana xòò sa kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama. Me wèém ēe gam dim cóá ba kana cóá sa kaisase Tíí ka ncàma ba kg'ano Te tama. ³⁸Me diím wèém ēe gam dim xgàu ba sèé naka xùri Te tama ba kg'ano Te tama. ³⁹Diím wèém ēe ko gam dis kg'òè sa qarika qaa ba gha aaguse cgaeè si, me gha diím wèém ēe ko Tíí domka gam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ba gha hòò si.

Suruta ne
(Mk 9:41)

⁴⁰“Wèém ēe ko qāèse hààkagu xao o ba ko Tíí ga Ra qāèse hààkagu, Me ko diím wèém ēe ko qāèse hààkagu Te ba qāèse hààkagu ēe tsééa óága Tea ba. ⁴¹Diím wèém ēe ko porofiti ba qāèse hààkagu, porofiti me e domka ba gha porofitian ko máàè surutan hòò. Me gha diím wèém ēe ko tchànóm khòè ba qāèse hààkagu, tchànóm khòè me e domka ba tchànóm khòèm ko máàè surutan hòò. ⁴²Tseeguan kagar ko gataga bìri xao o a ko máá: Diím wèém ēe ko qgàisa tshàan dis kubis igaba ncèe ne cg'áré ne ka c'èe ba máà, Tirim xгаа-xgaase-kg'ao me e domka ba gha tseeguan kaga gam di surutan hòò.”

Jeso ba hēé naka Johanem tcguù-tcguu-kg'ao ba hēéthéé e
(Lk 7:18-35)

11 ¹Eēm ko Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu x'áèa xg'ara, kam kò ēe koe guu a qòò, síim gha Galilea di xu x'áé xu koe khòè ne xгаа-xгаа, a **Nqarim di kg'uian** bìri ne ka.

²Me Johane qáé-nquus koe hánase Krestem ko kúrú zi tséé zi ka kóm, a ba a kg'uian gam di tsara xгаа-xgaase-kg'ao tsara cgoa tsééa úú, ³sí méé tsara tēē Me naka máá: “A Tsáá ga Tsia ncēe ga ko koma hàà Tsi kana méé xae c'ēem khòè ba nqòd?” témé.

⁴Me kò Jeso ba xoa tsara, a máá: “Qòd naka sí Johane ba bìrí ēē tsaò ko kóm a ko bóò sa: ⁵Ncēe kàà tçgáí ne ko bóò, ne ko ēē kò qòd tama ne qòd, ne kò lepero dis tçìis di ne qāèkaguè, ne ko ēē kóm tama ne kóm, ne ēē kò x'óóa hāa ne ghùè, ne ko ēē dxàua hāa ne qāè tchòàn xгаа-xgaàè. ⁶Ts'ee-ts'eekg'aièa baa khòèm ēē gam di dtcòmàn Tíí koe tçgàba tite ba **ncēe khòèm ko kuri ma nxōás koe ma tçgàba a cç'áé khama,**” tam méé.

⁷Eē tsara ko qòd kam kò Jeso ba tshoa-tshoa a xç'ae zi cgoa kg'ui Johanem ka a máá: “Tchàa-xçóós koe tu kò ko qòd ka tu kò sí dùù sa bóò? Tç'áán ka ko ntcāa-ntcāaèm tç'áà baa kò ii? **Eē-ēē.** ⁸Nxāas tamas kò ii ne tu kò ko sí dùù sa bóò? Khòèm xam qç'áí ba hāna baa? **Eē-ēē,** khòè ne ēē xaa qç'áían ko hāa nea x'aigan di nquuan koe hāa. ⁹Kháé dùù sa tu kò nxāaska sí ko bóò? A porofiti baa? Eè, bìrí tu ur ko, porofitim ka tç'amaka hāa me e. ¹⁰Ncēe ba gaam ka i góáèa hāam ga me e, a ko máá:

‘Bòò, Tirim tchòà xàà-kg'ao bar gha
Tsáá cookg'ai koe tsééa úú,
ncēe gha sí Tsarim dàò ba
kg'ónòna máá Tsi ba,’

ta mééèa ba. ¹¹Tseegukar ko bìrí tu u, a ko máá: Eē khòè zi ka àbàèa hāa xu ka x'áísea hāa ba káà me e, Johanem tçguù-tçguu-kg'aom kam kaia hāa sa. Igaba gam ēē nçarikg'ai di x'aian koe cç'áré ii ba gam ka kaia hāam ga me e. ¹²Johanem tçguù-tçguu-kg'aom di cáman koe guu a ncēm x'aèm koe hààs koe i kò nçarikg'ai di x'aian qarian cgoa qç'óókua, ne ko qarìs di ne khòè ne qarian cgoa sèè e. ¹³Porofiti xu wèè xu hēè naka **Moshem di x'áèan hēéthēéa kò ko porofita khama,** me sí nxāakg'aiga Johane hàà. ¹⁴A ncēes gúù sa tu kò dtcòm kg'oana ne, gam Johane ba Elijam ga me e, ncēe **Nçarim kò nqòdçagu tua ba** hààm gha sa. ¹⁵Eē tceean úúa hāa ba méém kóm.

¹⁶“Igaba Ra gha kháé ncēm x'aèm dis qhàò sa dùùs cgoa nxárá xç'ae? Kg'amaga i cç'áré cóán khama ii, ncēe gúùan ko x'amáguè qç'áí koe hāa a ko tçiiku u, a ko máá:

¹⁷‘Fulutuan ta kò ciia máá tu u,
tu kò táá ntcāà,
ta kò gataga x'ooan di ciian nxàè,
tu kò táá kg'ae,’

témé. ¹⁸Johanem ko hàà kam kò tç'óó tama kana kg'áà tama, ne kò máá: ‘Dxāwa tç'ēea nem úúa,’ témé khama. ¹⁹Igabam kò Khòèm dim Cóa ba hàà, a ko tç'óó a ba a ko kg'áà, ne kò máá: ‘Bòò, tç'óó-kg'aom ncēe ba, a kg'áà-kg'aom gōéan di ba, mari xç'ae-xç'ae-kg'aoman hēè naka chibi-

kg'aoan hēéthēé dim tcàrà ba,' ta méé. Igaba i ko q'āan di tc'ēean gaan di kúrúse-kg'áman ka tchàno o sa x'áíse.”

X'áé-dxoo xu gaxu di chìbian koe tcóóse tama xu
(Lk 10:13-15)

²⁰Me Jeso ba nxāaska tshoa-tshoa a ba a x'áé-dxoo xu, ncēe kái-kg'aise zi Gam di zi x'áí zi are-aresa zi gaxu koe kúrúsea xu dqàè, táá xu kò gaxu di chìbian koe tcóóse khama, a ba a máá: ²¹“Haò, cg'āè i gha ii tsáá ka Korasineè! Cg'āè i gha ii tsáá ka Betesaidaè! Are-aresa zi x'áí zi ncēe ko gatsao koe kúrúsea zi kò Ture hēé naka Sitone hēéthēé koe kúrúsea hāa ne ne ga kò ncíse gane di chìbian koe tcóósea, a saka di qgáían hāa, a tháúan tcgáúsea. ²²Igabar ko birí tsao o a ko máá: ‘Xgàrakuan dim cáím ka tsara gha Turea tsara Sitonea tsara subu xgàrakuan hòd gatsao dian ka,' témé. ²³A ncēe tsáá ka, Kaperenaume tseè! Ncēè x'áí zi are-aresa zi tsáá koe kúrúsea zi kò Sodomam koe kúrúsea nem ga ko ncēeska qanega hàna. Gaa domka tsi gha kaisase nqāaka xòdè, x'óóa ne khòè ne dim qgáím koe, nqarikg'ai koe tsi gha ghùì a úúè, ta tsi tc'ēea igaba. ²⁴Igabar kò birí tsi a ko máá: Xgàrakuan dim cáím kam gha Sodoma ba subu xgàrakuan hòd tsarian ka, témé,” tam Jeso ba méé.

Tíí koe tu hàà naka sāa
(Lk 10:21-22)

²⁵Eēm x'aèm kam kò Jeso ba nxàe a máá: “Dqòm Tsi ko, Aboè, X'aiga Tsi, nqarikg'ai hēé naka nqóómkg'ai hēéthēé di Tsi, ncēe zi gúù zi Tsi kò tc'ēega ne hēé naka xгаа-xgaasea hāa ne hēéthēé chóm-kg'aia hāa, a Tsi a kò ēe cg'áré ne xгаа-xgaase tama ne^b x'áí zia hāa khama. ²⁶Eè, Aboè, ncēea Tsi kò ma ncàma hāa ga a khama.

²⁷“Wèé zi gúù zi Ra Tirim Abom ka máàèa, i cúí khòè ga Cóa ba c'úùà, Xòd oose, i cúí khòè ga Xòd ba c'úùà hāa, Cóásem oose, naka wèém ēe Cóám ka nxárá tcg'òdòèa ba hēéthēé e, gaam koem gha Cóa ba Xòd ba x'áí ka ba.

²⁸“Hàà tu Tíí koe gatu wèé tu ēe xhōea a ko tààè tu, sākagu tu ur gha ke. ²⁹Séè tu Tiris joko sa naka gatu ka xgàm, naka tua Tíí koe xгаа-xgaase. Tíí Ra kgàea hāa a ko cg'áré-cg'arese, a Ra a tcáóa Te koe tc'aua, tu gha nxāaska sāa-q'ooan hòd gatu di i. ³⁰Tiris joko sa xhóà-xhóà si i, si xgàm Tiri sa subu si i khama.”

Jeso ba Sabata dim X'aiga Me e
(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

12 ¹Eēm x'aèm kam kò Jeso ba maberean dim xháràm q'oo koe ko Sabata dim cáím ka qòd. Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu kò

b 11:25 ēe cg'áré ne xгаа-xgaase tama ne - Gerika sa ko máá: “cg'áré ne cóá ne,” témé.

xàbà hãa ka xu kò nxãaska tshoa-tshoa a maberean tc'áró khóá a tc'óó.
²Igaba ãe xu ko Farasai xu ãe sa bóò, ka xu kò bìrí Me a máá: “Bóò! Tsari xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ko Sabata dim cáám ka x'áèan koe kgoara máàè tama sa kúrú,” témé.

³Igagam kò Jeso ba bìrí xu a máá: “Qanega xao gáé nxará ta ga hãa Dafitem xg'ao kúrú sa, gabá hëé naka gam ka c'ëea xu hëéthëé kò xàbà hãa ka? ⁴Nqarim dim nquum koem kò ma tcãà, a ba a gam ka c'ëea xu cgoa ts'ee-ts'eekg'aièa péréan tc'óó, ncëe peresiti xu ka cúí ko tc'óóe e, gabá hëé naka ãem kò hãa cgoa xu hëéthëé kò tc'óóan gaan di kgoara máàè tama a. ⁵Kana xaoa qanega Moshem di x'áèan koe nxará ta ga hãa, Sabata dim cáám ka xu kò peresiti xu tempelem q'oo koe Sabata dim cáám ba táá tcom, igaba xu kò táá chibi-chibiè sa. ⁶Bìrí xao or ko a ko máá: C'ëes gúús tempelem ka kaia sa ncëe koe hàna, témé. ⁷**Nqarim di** kg'uaia ne ko máá: “Thòò-xama-máákua ner ko qaa, dàòà-máákuan ka tamase,” témé. Ncëè tseegukaga xao kò q'ana ncëes gúús ko nxàe sa ne xao ga kò khóè ne ncëe chibi úú tama ne, chibi-chibi naka xgàra tama. ⁸Khòèm dim Cóa ba Sabata dim cáám dim X'aiga Me e khama,” tam méé.

Khòèm nqoara x'òà hãa ba

(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹Eëm qgáim koem kò guu a gane dim còrè-nquum koe síí tcãà. ¹⁰Gaa x'aè kagam kò nqoara tshàua hãam khóè ba gaa koe hàna. C'ëe xu khóè xu kò hàna a xu a ko dàòan qaa, Jeso ba xu gha chibi-chibi di i, khama xu kò tèè Me, a máá: “A **x'áèan koe i** kgoaraèa Sabata dim cáám ka khóèan qãèkagua ne?” ta méé.

¹¹Me bìrí xu a máá: “Kháé ncëè gaxao ka c'ëem kò cúís ghùu sa úúa, si Sabata dim cáám ka hãém q'oo koe cg'áéa tcãà ne, a cuiskaga baa qgóó si naka tcg'òó sia hãa tite? ¹²Nta noose ba khóè ba ghùuan koe cgáé baa! Gaa domka i **x'áèan koe** kgoaraèa Sabata dim cáám ka qãèan kúrúa ne,” tam méé.

¹³A ba a nxãaska gaam khóè ba bìrí a máá: “Tchoanà tshàua tsi,” témé. Me khóè ba tchoanà a, i tshàua ba kãbise a qãèa xg'ara a c'ëean khamaga ii. ¹⁴Igaba xu kò Farasai xu tcg'oa, a xu a kàan qaa, ntama xu gha ma Jeso ba cg'oo di i.

Nqarim nxará tcg'òóa mááseam Qãa ba

¹⁵Eëm ko Jeso ba bóò q'ãa **kàa nem ko kúrúa máàè sa** kagam kò ãem hànam qgái ba tcg'oara guu. Zi kái zi xg'ae zi xùri Me, Me wèèa ne kg'òèkagu. ¹⁶A ba a q'ãa-q'ãa ne, táá ne gha c'ëe ne bìrí, díí Me e sa ka. ¹⁷Ncëes gúú sam kò kúrú, porofitim Isaiam kò kg'uaia gúúan gha nxãasega hàà tseegukaguè ka, ncëem kòò máá:

¹⁸“Bóò, Ncëea tirim Qãàm ga Me e,

nxárár tcg'òóá hãa ba,
 ncēer ncàma ba,
 ncēe Gam kar ko qāè-tcao ba.
 Tirim Tc'ēe bar gha Gam koe tòó,
 Me gha tchànoan ka **nqōóm di zi** qhàò zi birí.

¹⁹ Khòèan cgoam mēékua hãa tite
 kana q'aua hãa tite,
 i cúí khòè ga dòma ba
 dàdan q'oo koe kómá hãa tite.

²⁰ Naiseam tc'àà bam khōá tite,
 a ba a x'óó kg'oanam lampi dqùì ba ts'íríá hãa tite,
 a ba a gha tchànoan tcg'òó tcúúkagu.

²¹ Gam díim cg'òèem koe
 zi gha **nqōóm di zi** qhàò zi
 gazi di nqòòdan tòó,”
 témé ka.

Jeso ba ko Belesebulem ka xгаа-xгаа
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

²² Nxãaska ne kò khòè ne dxãwa tc'ēean ka tcãàèam khòè ba Gam koe óá, ncēe kò bód tama a kg'ui tama ba, Me kò Jeso ba qāèkagu me, me kg'ui a bód. ²³ Zi kò wèè zi xg'ae zi area, a zi a máá: “A ncēe ba Dafitem ka Tsgoose-coam gabàa?” témé.

²⁴ Igaba ēe xu ko Farasai xu ncēes gúù sa kóm ka xu kò máá: “Ncēm khòè ba ko Belesebulem ncēe dxãwa tc'ēean dim tc'ãà-cookg'aim di qarian cgoa cúí ga dxãwa tc'ēean xhàìagu!” témé.

²⁵ Igabam kò Jeso ba gaxu di tc'ēean q'ana khamam kò birí xu a máá: “Wèès x'ais ēe q'aara hãa sa gha kaà, i gha x'áé-dxooan kana nquuan ēe q'aa-q'aasea hãa a, táá gaicara hãa. ²⁶ A ncèè satanam kò satana ba xhàìagu, nem gaam igaba q'aara. Ntama i gha kháé nxãaska gam di x'aian hãa? ²⁷ A ncèè tíí kòò Belesebulem di qarian cgoa dxãwa tc'ēean xhàìagu, ne ia ko gaxao di khòèan díim cgoa xhàìagu u? Gaa domkaga ne gha gaxao di ne khòè ne chibi-chibi xao o a ēe xao ko kg'ui sa tseegu tama sa x'ái xao o. ²⁸ Igaba ncèè Tíí kò ko dxãwa tc'ēean Nqarim dim Tc'ēem cgoa xhàìagu, nes ko nxãa sa Nqarim di x'aia ne gatu koe hààraa sa x'ái.

²⁹ “Ka ba gha khòè ba ntama ma qarim khòèem dim nquum koe tcãà, a gam di zi gúù zi ts'ãà, kg'aia méém ēem khòèem qari ba qáéa ntcòò. Nxãaska cúígam gha nquua ba q'oo koe tcãà a gam di zi gúù zi ts'ãà.

³⁰ “Gaam ēem Tíí cgoa hãa tama ba q'aumana Tea, me gaam ēem Tíí cgoa xg'ae-xg'ae tama ba ko tsai-tsai. ³¹ Khama Ra ko birí tu u a ko máá: Khòè ne gha wèès chibi sa hēé naka wèès cg'ãès gúùs Nqarim ka ne ko

kg'uis ka hēéthēé qgóóa máàè, igaba ne cuiskaga cg'āès gúùs Tc'ēem ka ne ko kg'uis ka qgóóa máàè tite. ³²Me wèém khòèm ēe ko Khòèm dim Cóaam ka cg'āèse kg'ui ba gha qgóóa máàè, igaba wèém khòèm ēe gha Tcom-tcomsam Tc'ēem ka cg'āèse kg'ui ba qgóóa máàè tite, ncēm x'aèm koe igaba kana hààkom x'aèm koe ga igaba,” tam méé.

Hii sa hēé naka tc'áróa sa hēéthēé e
(Lk 6:43-45)

³³“Qāès hii sa tsi kò úúa ne tsi gha qāè tc'áróan hòò, a tshúùs hii sa úúa ne gha tshúú tc'áróan hòò. Hii sa ko gas di tc'áróan ka xáma q'āàè khama. ³⁴Cg'aoan di tu cóá tuè, ncèè cg'āè cau tu kò ii ne tu gha ntama qāè zi gúú zi nxàè? Dùús wèés ēe tcáós koe cg'oèa hāa sas ko kg'ám sa nxàea tcg'òó ka. ³⁵Qāèm khòè ba ko gam di qāèan koe guu a qāè zi gúú zi tcg'òó, me ko cg'āè caum khòè ba gam di cg'āè cauan koe guu a cg'āè zi gúú zi tcg'òó.

³⁶“Igabar ko bìrí tu u a ko máá: Xgàrakuan dim cárn ka ne gha khòè ne cg'āèm kg'uim wèém ēe ne kò kg'uia hāam ka xòara mááse. ³⁷Tsari kg'uian ka tsi gha tchàno iise bòdè, a tsi a gha tsari kg'uian ka chibi-chibi a xgàraè khama,” tam méé.

Jonam dis x'ái sa
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸Xu kò nxāaska c'ēe xu x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthēé xu bìrí Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, **are-aresas** x'ái sa xae Tsáá koe bóò kg'oana,” témé. ³⁹Igabam kò xòa xu a máá: “Qhàòs ncèe cg'āè cau a cg'árà di sa ko **are-aresas** x'ái sa qaa. Igabas cúis x'áís ga sa x'áíèa hāa tite, porofitim Jonam dis x'áís cúis oose. ⁴⁰Eèm xg'ao ma Jona ma nqoana cáman hēé naka nqoana ntcùúan hēéthēé kiam x'aùm ncāa q'oo koe hāa khamagam gha gataga Khòèm dim Cóa ba nqoana cáman hēé naka nqoana ntcùúan hēéthēé nqóóm ka nqāaka hāa. ⁴¹Xgàrakuan dim cárn ka xu gha khòè xu Nínefe di xu tēe a téé, a gha ncées qhàò sa chibi-chibi. Jonam di xгаа-xgaan koe xu kò guu a gaxu di chibian koe tcóóse khama. Me ncéeska Jonam ka kaia ba ncèe koe hàna. ⁴²X'aigas Sheba di sa gha xgàrakuan dim cárn ka tēe a téé, a ncées qhàò sa chibi-chibi, nqóóm chòò-q'oo koes kò guu a ko hàà Solomonem di tc'ēegan komsana khama. Igaba bóò, Solomonem ka kaia ba ncéeska ncèe koe hàna.

Dxāwa tc'ēean di kǎbisean ka
(Lk 11:24-26)

⁴³“Eè i ko dxāwa tc'ēean khòèm koe tcg'oa, ne i ko c'óòà qgáian koe qòò, a sí sã i gha qgáian qaa, a ncèè hòò o tama i kò hāa ne ⁴⁴i ko

nxāaska bìrìse a máá: ‘Tirim nquum ãer guua hāam koer gha k̄abise,’ tēmé, a ãe i kò hàà nquu ba bòd me kàà gúù ii, a xgàia q'ano-q'anoèa, a qāèse kg'ónòèa, ⁴⁵ ne i ko nxāaska qòd a síf 7 tc'ëean sèè ncèe gaan nqáéase cg'āè tc'ëe e a hàà cgoa, i hàà tcāà a ia a gaa koe x'āè. Si ãem khòem dis téé-q'oo sa hàà kaisase cg'āè kg'aiaka dis ka. Ncèeta ga i gha qhàòs ncèe cg'āè caus ka ii,” tam méé.

Jesom ka xòd sa hēé naka Gam ka qōese ga xu hēéthēé e
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)

⁴⁶ Eēm Jeso ba qanega hāa a ko xg'aes cgoa kg'ui, ka ne kò xòd sa hēé naka qōese ga xu hēéthēé ne tchàa za hàà téé, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Me ne gha sa. ⁴⁷ [C'ëem khòè ba kò bìrì Me a máá: “Bòd, saò sa hēé naka Tsáá qōe ga xu hēéthēéa tchàa za tēe, a ko dtcàrà kg'ui cgoa Tsi ne gha sa,” tēmé.] ⁴⁸ Igabam kò xq̄a me a máá: “Dìf sa tiris xòd sa, i dīn Tíí qōea?” tēmé. ⁴⁹ A ba a Gam dì ne xgaa-xgaase-kg'ao ne nxáá a máá: “Bòd, ncèea Tiris xòds ga si i, a Tíí qōe ga ne ne e. ⁵⁰ Wèém khòem ãe ko Tirim Xòdm nqarikg'ai koe hànám ko tc'ëe sa kúrú ba Tíí qōem ga me e, a Tíí qōes ga si i, a gataga Tiris xòds ga si i khama,” tēmé.

Xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

13 ¹ Eēm cáím kagam kò Jeso ba nquum q'oo koe tcg'oa, a ba a síf tshàam-kg'ám koe ntcòó. ² Kái ne khòè ne kò hàà cgae Me, khamam nxāaska dxòrom q'oo koe tcāà a gaa koe ntcòó, si wèés xg'ae sa tshàam-kg'ám koe téé. ³ Kam ko kái zi gúù zi sere-sere zi cgoa bìrì ne a máá:

“Bòd, c'ëe x'aè kam kò xhàrà-kg'ao ba qòd a síf xhàrà.

⁴ A ãem kò xhàrà ka i kò c'ëe cgùrian dàòm qàe koe tcheè, zi tsarà zi hàà tc'òó o.

⁵ I c'ëe cgùrian nxōá-kg'ai di qgàian koe tcheè, ncèe kái gómán kò káa a koe. I kò kúúga qháése tsòm, gómá ne kò kaisa tama khama. ⁶ Igaba ães ko cáím sa qad ka i kò gaa tsoman dào. A i a kò tōbe ga i kò úú tama khama nqai.

⁷ I c'ëe cgùrian dxàman hàna qgài koe tcheè, i dxàman kai, a chúú-chuu u.

⁸ I c'ëe cgùrian qāè gómán koe tcheè, a i a tc'òoan kúrú, i c'ëean 100 q'oro kúrúse, i c'ëean 60 q'oro kúrúse, i c'ëean 30 q'oro kúrúse.

⁹ “Eè tceean úúa hāa ba méém kóm,” tam Jeso ba méé.

Jesom ko dùús domka sere-sere zi ka kg'ui sa
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Xu kò nxāaska xgaa-xgaase-kg'ao xu hàà, a tèè Me a máá: “Dùús domka Tsi ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne?” tēmé.

¹¹ Me x̄oa xu a máá: “Gaxaoa máàèa, chómsea zi kàa zi nqarikg'ai di x'aiian di zi xao gha q'ãa sa, igaba ne gane máàè e tama. ¹² Wèém khòèm ãe úúa hãa ba gha káían máàè, a ba a gha kaian úú khama. Igaba wèém ãe gúú úú tama ba, ãem úúa hãa gúú-coan gam gha sèè cgaeè. ¹³ Gaa gúú domkagar ko sere-sere zi cgoa kg'ui cgoa ne,

bòan kaga ne bòd tama,
a ne a kómán kaga kóm tama,
a kómá q'ãa ga hée tama khama.

¹⁴ “Gatà iis gúús ka i kò Isaiam di porofitan gane koe tseegukaguè,
nc̄eem kò Nqari ba máá:

‘Kóm tu gha, igaba tu kómá q'ãa tite,
a tu a gha bòd, igaba tu bòda q'ãa tite.

¹⁵ Nc̄e ne khòè ne di tcáóa nea c'òda hãa,
i ko gane di tceean tshúú-xamse kóm,
ne tcgáía ne tc̄eekg'ama khama,
nxãasega ne gha táá tcgáía ne cgoa bòd,
a táá tceea ne cgoa kóm,
a táá tcáóa ne cgoa kómá q'ãa,
a ne a táá Tíí koe kabise,
Ra q̄àèkagu ne ka,’

ta ko méé e. ¹⁶ Igaba i gaxao di tcgáían ts'ee-ts'ee'kg'aièa, bòd i ko khama, naka tceea xao ga hēéthēéa ts'ee-ts'ee'kg'aièa, kóm i ko khama.

¹⁷ Tseegukar ko birí xao o a ko máá: Káí porofitian hēé naka tchàno khòèan hēéthēéa kò bòd kg'oana, ãe xao ko gaxao bòd sa, igaba i kò táá bòd si, a kò kóm kg'oana ãe xao ko gaxao kóm sa, igaba i kò táá kóm si.

Jeso ba ko xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa nxàea tchàno-tchano
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸ “Ke xao nxãaska komsana xhàrà-kg'aom dis sere-sere sa.

¹⁹ Gane ãe x'aiian dim kg'ui ba ko kóm, igaba kómá q'ãa me tama nea dàòm qàè koe xhàràèa cgùrian khama ii ne ne e. Gaam cg'ãèm **nc̄e dxãwa ii ba** ko hàà a hàà gane tcáó koe xhàràèa sa ntcàua tcg'òd ne.

²⁰ A nc̄e nxōán hàna qgáì koe xhàràèa nea: ãe kg'ui ba ko kóm ne ko kúúga q̄è-tcaoan cgoa hààkagu me ne e, ²¹ igaba ne káà t̄obe ne e, a ko xòm x'ae sèé a hãa. A ãe i ko kg'uim domka xhàéa ne kana xgàrakuan hàà nem ko qhàésega cg'áé.

²² Cgùrian ãe dxàman koe tcheèa nea kg'ui ba kómam khòè me e, igaba tc'èe-tc'èese zi nc̄es kg'òès di zi hēé, naka qguù sa ncàman hēéthēéa kò kg'ui ba xgáè-kg'am, me táá tc'áróan kúrú.

²³ Igaba ãe q̄è gómán koe xhàràèa cgùria nea, kg'ui ba ko kóm a kómá q'ãa mem ga me e. Tc'áróa nem ko kúrú, 100 q'oro, kana 60 q'oro, kana 30 q'oro ãe ko xhàràèa cgùrian ka,” témé.

Tc'ēese tama tsoman dis sere-sere sa

²⁴Jeso ba ko gaicara c'ēes sere-sere sa bīrī ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea khòem gam dim xhàrà koe qāe cgùrian xhàrà khama ii. ²⁵Igaba ēe i wèe khòean x'òma hāa kam kò gam dim cg'ōo-kg'ao ba hàà, a hàà gam di maberean xg'aeku koe tc'ēese tama tsoman xhàrà, a ba a qōò.

²⁶“Eē i ko maberean kai, a ko tc'ároan kúrú ka i ko tc'ēese tama tsoman qhúí thēé. ²⁷Xu qāa xu xhàrà koe ko tséé xu hàà q'òò me ba bīrī a máá: ‘X'aigaè, a tsarim xhàrà koe tsi gáé kò qāe cgùrian xhàrà hāa tama? Kháé tc'ēese tama tsoma nea nxāaska nda guua?’ témé. ²⁸Me xoa xu a máá: ‘Tiri cg'ōo-kg'aoa nea ncēe gúuan kúrú,’ témé. Xu qāa xu tēe me a máá: ‘Kháé tsi ko tc'ēe, sí méé xae tshōé e sa?’ témé. ²⁹Me xoa a máá: ‘Eē-ēe, tc'ēese tama tsoman xao kò tshōé ne xao gha maberean di tōbean cgoa xg'ae-xg'ae a q'óé e. ³⁰Ke guu u naka i xg'ae naka kai, naka i nxāakg'aiga sí khōá di x'aèan hàà. Eē x'aè kar gha khōá-kg'ao xu bīrī a máá: ‘Tc'ēese tama tsoman méé xao kg'aia tshōe naka qáé xg'ae, naka i sí dādè, naka xao nxāaska maberean khōá naka tòóa mááse nquum tirim koe óága,’ témé,’” tam Jeso ba méé.

Cg'árém cgùrim dis sere-sere sa

(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

³¹C'ēes sere-sere sam kò gaicara bīrī ne a máá: “Nqarikg'ai di x'aia nea mosetara **dis hūis** dim cgùrim khama ii, ncēe khòem kò sèe a gam dim xhàrà koe xhàrà ba. ³²Wèe xu cgùri xu kam cg'aré me e, igaba ēem kò tsom nem wèe hūian xhàrà di ka kaiam ga me e, a ba a ko hūi sa kúrú, i gha nqarikg'ai di tsarán hàà gas di nxāan koe nquuan kúrú,” témé.

Péré gāe-gāean dis sere-sere sa

(Lk 13:20-21)

³³Gatagam kò c'ēes sere-sere sa bīrī ne a máá: “Nqarikg'ai di x'ai ne péré gāe-gāean khama ii, ncēes ko dxàes khòe sa sèe a kái péréan cgoa xg'ae-xg'ae e, i wèes pérés koe tséé, si gāe,” tam méé.

Duús domkam kò Jeso ba sere-sere zi tséékagu sa

(Mk 4:33-34)

³⁴Jeso ba kò wèe gúuan ncēe ga sere-serean cgoa xg'ae zi bīrī. Táám kò cúí gúú ga gazi cgoa kg'ui, sere-serean tséékagu tamase. ³⁵Ncēe gúua nem kò kúrú, porofitim kg'uaia gúuan gha hàà nxāasega tsegukaguè ka, ncēm kò máá:

“Sere-sere zi cgoar gha kg'áma Te xgobekg'am,
a gha nqóóm dis tshoa-tshoas koe guu a

chómsea zi gúù zi bìrì ne,”
témé ka.

Tc'ēese tama tsoman dis sere-seres ko nxàe sa

³⁶Jeso ba kò nxāaska xg'ae zi guu a ba a nquum q'oo koe tcāà. Xu Gam di xu xgae-xgae-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Bírì tchàno-tchano xae e xhàrà koe tc'ēese tama tsoman dis sere-seres ka,” témé.

³⁷Me xoa xu a máá: “Gaam ēem qāè cgùrian xhàrà baa Khòem dim Cóa Me e, ³⁸me xhàrà ba nqóo me e, i qāè cgùrian khòè ne e **nqarikg'ai di** x'aian di ne, i tc'ēese tama tsoman nxāaska khòè ne e ēe cg'āem di ne **ncēe dxāwa ii ba**. ³⁹Me cg'ōo-kg'aom ēe xhàrà ana ba dxāwa me e, i khōán di x'aèan kurian chōò-q'oo o, xu khōá-kg'ao xu moengele xu u. ⁴⁰Ncēe ēe i ko ma tc'ēese tama tsoman q'òèa tcg'òòè a ko ma dàdè khamaga i gha kurian chōò-q'oo koe ii: ⁴¹Khòem dim Cóa ba gha Gam di xu moengele xu tsééa tcg'òò, xu gha wèè gúùan ēe ko khòèan chìbian kúrúkguan hēé naka cg'āèan ko kúrú khòèan hēéthēé Gam di x'aian koe q'òèa tcg'òò. ⁴²A xu a gha c'eean dim haém q'oo koe xaoa tcāà ne, ncēe kg'aean hēé naka gāò xōóan hēéthēé gha hàna koe. ⁴³Nxāaska ne gha ēe tchàno ne gane ka Xòòm di x'aian koe cáms khama ma x'áà. Gaam ēe tceean úúa ba méém kóm.”

Nqoana zi sere-sere zi

⁴⁴“Nqarikg'ai di x'aia nea qguùs xhàrà koe chómmeas khama ii, khòem ko hòd nem ko gaicara chóm sa, a ba a gam di qāè-tcaoan ka qòò a sí wèèan ēem úúa ga x'ámágu, a ba a ēem xhàrà ba hàà x'ámá.

⁴⁵“Gataga i gaicara nqarikg'ai di x'aian x'ámá-kg'aom khama ii, ncēe tcāako zi nxōá zi ko qaa ba, ncēe kaisa marian ko tc'òà zi. ⁴⁶A ēem kò c'ēes tcāakos nxōás kaisase kái marian ko tc'òà sa hòd, nem ko qòò a sí wèè gúùan ēem úúa x'ámágu, a ba a hàà x'ámá si.

⁴⁷“Gaicara i nqarikg'ai di x'aian c'uisís khama ii, ncēe ko tshàan q'oo koe tcāàè sa, a wèè x'aù qhàòan qgóó. ⁴⁸A ēe cg'òèas kò hāa ne xu ko x'aù qgóó-kg'ao xu tchàa koe tshāam-kg'ám koe tceea úú si, a xu a sí ntcóo a qāè x'aùan sáà tcāà gāba xu koe, a ēe qāè taman aagu. ⁴⁹Ncēeta ga i gha hàà ii kurian chōò-q'oo koe. Moengele xu gha hàà a ēe tchàno tama ne ēe tchàno ne xg'aeku koe tcg'òò. ⁵⁰A xu a gha c'eean dim haém q'oo koe xaoa tcāà ne, ncēe kg'aean hēé naka gāò xōóan hēéthēé gha hàna koe,” tam méé.

Kāba zi qguù zi hēé naka ncíi zi hēéthēé e

⁵¹Me Jeso tēè xu a máá: “Ncāa xao wèè gúùan ncēe kóma q'āa?” témé. Xu xoa Me a máá: “Eè” témé. ⁵²Me bìrì xu a máá: “Gaa domkam wèem x'áè xgae-xgae-kg'ao ba, ncēe nqarikg'aian di x'aian ka qāèse xgae-xgaeà

ba, nquum ka q'òòsem khama ii, ncēe ko gam di zi qguù zi k̄aba zi hēe naka ncíi zi hēéthēe gam dim nquum tòóa mááse dim koe tcg'òó, **a gam di ne khòe ne máa** ba.

Jeso ba ko Nasareta koe xguìe

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³Eēm ko Jeso ba ncēe zi sere-sere zi cgoa xg'ara, kam kò gaam qgái ba tcg'oara guu. ⁵⁴Gam dim x'áé-dxoom koem ko hàà kam ko tshoa-tshoa a gane dim còrè-nquum koe khòe ne xгаа-xгаа, ne khòe ne kaisase are a máá: “Ncēem khòe ba ncēe tc'ēean hēe naka are-aresa zi qari zi hēéthēe nda hòòà? ⁵⁵A ncēe ba gáé hii xom-kg'aom dim cóám tama baa? A gam ka xòòs di cg'òèa ne gáé Maria tama? A gataga gaam ka qōesea xu gáé Jakoboa xu, Josefaa xu, Simonea xu, Jutasea xu tama xua? ⁵⁶A gam ka qōese ga zi wèe zia gáé gatá cgoa hàà tama? Kháé ba nxāaska ncēm khòe ba ncēe zi gúú zi wèe zi nda séèa?” ta ne ma tèe. ⁵⁷Ne bóòà xguì Me.

Igabam kò Jeso ba bìrì ne a máá: “Porofiti ba wèe za ga tcommèam khòe me e, gam dim x'áé-dxoom koe hēe naka gam di x'áéan koe hēéthēe cúi oose,” témé. ⁵⁸A ba a kò gaa koe táá kái zi are-aresa zi tséé zi kúrú, gane di dtcòman úú tama domka.

Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis x'oo sa

(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

14 ¹Eēm x'aèem kam kò x'aigam Galilea dim Herote ba Jesom ka kóm. ²A ba a gam di ne qāà ne bìrì a máá: “Ncēe ba Johanem tcguù-tcguu-kg'ao me e. X'ooan koem tēea! Gaa domka i ko ncēe qarian are-aresa zi tséé zi di gam koe kúrúse,” témé.

³Herote ba kò Johane ba qgóó a qáé, a qáé-nquus koe tcāà mea khama, Herotiasies gam ka káíkhoem Filipim dis khòès domka. ⁴Johane ba kò bìrì mea a máá: “X'áéan koe tsi kgoara máàè tama, sée si tsi ga kò hàà sa,” tam mééa khama. ⁵**Gaa domkam** kò Herote ba cg'òo me kg'oana hàà, igabam kò khòe ne q'áò, Johane ba ne kòo porofitim iise sée khama.

⁶Igaba Herotem di ábà x'aèan di cáman kas kò Herotiasies ka cóáse sa ntcāà máá ne, a sa a Herote ba kaisase qāè-tcaokagu. ⁷Me gaisies cgoa nqòòkagu si, dùús wèés ēes ko dtcàrà sam gha máà si sa. ⁸Xòòs kas kò qg'áìèa xg'ara khamas kò máá: “Johanem tcguù-tcguu-kg'aom dis tcúú sa gábas q'oo koe máá te,” témé. ⁹Me x'aiga ba kaisase tshúù-tcao, igabam kò gaisean ēem kò kúrúa hàà hēe naka cg'áè-khoe ne hēéthēe domka x'áé sa tcg'òó, máàè sis gha sa. ¹⁰A ba a **ncōo-kg'ao ba** qáé-nquus koe tsééa úú, síim gha Johanem dis tcúú sa q'áe ka. ¹¹Si kò gam dis tcúú sa gábas koe óáè a hàà dxàe-coa sa máàè, si kò sée a xòòs koe úú si. ¹²Xu gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hàà a hàà tc'áróa ba sée a síi kg'ónò. A xu a qòò a síi Jeso ba bìrì i.

Jeso ba ko 5,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'òókagu
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

¹³Eēm ko Jeso ba ncēe sa kóm kam kò dxòrom cgoa tcg'oa a nqoo-nqoosam qgáim koe qōò a síí cúise hāa. Igaba ēes ko xg'ae sa ncēes gúú sa kóm ka ne ko x'áé-dxoo xu koe guu a nqàrè cgoa xùri Me. ¹⁴Eēm ko Jeso ba tcg'oa kam kò kaias xg'ae sa bóò si ko xùri Me, Me thòò-xama máá ne a ba a gane di tcìi-khoean kg'òèkagu.

¹⁵Dqòara i ko qōò ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a máá: “Ncēe ba cúía hāam qgáì me e, i ncāa gataga dqòa, ke khòè ne qōòa q'aakagu naka ne x'áéa ne koe dìbi, naka síí tc'òoan x'amá mááse,” témé. ¹⁶Me Jeso ba xoa xu a máá: “Qaase tama ia qōò ne gha sa, gaxao c'ēe gúúan máà ne naka ne tc'òó,” témé. ¹⁷Xu bìrí Me a máá: “5 xu péré xu cúí xu xae úúa, naka cām x'au tsara hēéthēé e,” témé. ¹⁸Me máá: “Ncēe koe óága a, Tíí koe,” témé.

¹⁹A ba a khòè ne bìrí ne dcāan-kg'ai koe ntcōó, Me 5 xu péré xu hēé, naka cām x'au tsara hēéthēé séè, a nqarikg'ai koe ghùì-kg'ai, a ts'ee-ts'ee'kg'ai i, a péréan khóá q'aa. A ba a xгаа-xgaase-kg'ao xu máà, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu khòè ne máà a. ²⁰Ne kò wēéa ne ga tc'òó a ne a xg'áà, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ēe ncāa tc'òóa qaùèan ka 12 xu q'ore xu tcāà, xu cg'òè.

²¹Eē kò tc'òóa hāa xu di xg'ae-q'ooa ne kò 5,000 khama noo xu khòè xu u, khòè zi hēé naka cóán hēéthēé ko nxará tcāàè tama ne.

Jeso ba ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

²²Me nxāaska Jeso ba qháése xгаа-xgaase-kg'ao xu chùì, xu dxòrom q'oo koe tcāà, a c'ēem xòèm *tshàam òim* koe Gam ka tc'āà a qōò, Gam qanega qaù a ko khòè ne di zi xg'ae zi qōòa q'aakagu ka. ²³Eēm ko xg'ae zi qōòa q'aakagua xg'lara kam kò cúise xàbim koe q'ábà qàò, síim gha còrè ka. Eē i ko dqòa kam kò gaa koe cúise hāa. ²⁴Igabam kò dxòro ba tshàan nqàè koe hāa, nqōóm ka nqúù ka, a ko tshàan di qhonèan ka ntcāa-ntcāàè, tc'āá ba xu kò q'óá-kg'ama khama.

²⁵Me Jeso ba q'uu-kg'ai-q'oo ka hàà cgae xu, tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò a. ²⁶Igaba ēe xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu bóò Mem ko tshàam tc'amkg'ai koe náà qōò ka xu kò kaisase q'ae, a máá: “Dcāusoma me e!” témé, a xu a q'áòan ka q'au. ²⁷Igabam kò Jeso ba qháése kg'ui cgoa xu a máá: “Tíí Ra a ke xao tóòn tcáo! Táá q'áò guu,” témé. ²⁸Me Petere xoa Me a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tsee, Tsáá ga Tsi kò ii ne, bìrí te nakar tshàam tc'amkg'ai koe síí cgae Tsi,” témé. ²⁹Me máá: “Hàà,” témé. Me kò nxāaska Petere ba dxòrom koe xōa, a ba a tshàam tc'amkg'ai koe qōò a Jesom koe síí. ³⁰Igaba ēem ko tc'āá ba bóò kam kò q'áò, a ba a tshoa-tshoa a tshàan ka tómmè, kam ko q'au a máá: “X'aigàè, hùì te,” témé.

³¹ Me Jeso ba tshàua ba qháése tchoanà a qgóó me, a bìrí me a máá: “Tsáá ncēe cg'áré dtcòman di tsi, diùs domka tsi kò káise tc'èe-tc'ēesea máá?” témé.

³² Eē tsara ko dxòrom koe q'ábà kam kò gam tc'áá ba téé. ³³ Xu nxāaska ēe kò dxòrom koe hàna xu dqòm Me a máá: “Tseeguan kaga Tsi Nqarim di Tsi Cóa Tsi i,” témé.

Jeso ba ko Genesarete dim nqóóm koe tsàara ne khòè ne qāèkagu
(Mk 6:53-56)

³⁴ Eē xu ko tshàa ba tchoaba ka xu kò Genesarete dim nqóóm koe hàà. ³⁵ Eēm nqóóm di xu khòè xu ko Jeso ba bóda q'āa ka ne kò kg'uiian tsééa úú gaam nqōó ba nxāma-nxāma hāa xu nqōó xu koe, ne wèè ne khòè ne gane di tcìi-khoean Gam koe óága, ³⁶ a ne a dtcàrà Me, kg'amaga ne gha Gam dim qgám xgám-kg'am qgóó sa. Ne kò wèèa ne ēe ko qgóó Me ne kg'òèkaguè.

Ncìi kuri di cauan kaia ne khòè ne di i
(Mk 7:1-13)

15 ¹ Xu nxāaska Farasai xu hēé naka x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthéé Jerusalema koe guu a Jeso ba hàà cgae, a hàà tèè Me a máá: ² “Dùús domka xu ko Tsari xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ncìi kuri di cauan kaia ne khòè ne di ntcoea máá? Eē xu ko tc'òós cookg'ai koe xu xg'aà tshàu tama ka,” témé.

³ Me Jeso ba xoa xu a máá: “Dùús domka xao ko gaxao igaba gaxao di cauan tc'āà-tc'āa a Nqarim di x'āèan ntcoea máá? ⁴ Nqari ba ko máá: ‘Tcom méé tsi saò ba hēé naka saò sa hēéthéé e,’ a ko gataga máá: ‘Wèém ēe ko xòòm ka kana xòòs ka cg'āèse kg'ui ba gha cg'òòè,’ témé. ⁵ Igaba xao ko gaxao máá: ‘Khòèm kò ko xòò ba kana xòò sa bìrí a máá: ‘Eēr ga ko hùì cgoa tsia sa, nxāa sa **Nqari bar nqòòkagua hāas** máàku si i **khamar ko hùia tsi ka tààè,**’ témé ⁶ ne i qaase tama xòò bam gha tcom sa,’ ta xao mééa, a xao a ncēem dàòm ka gaxao di cauan cgoa Nqarim dim kg'ui ba káà-hùikagua hāa. ⁷ Gaxao qāè khòèan khama ko ma kúrúse xaoè, tseegusem kò ko Isaia porofita gaxao ka, ncēem kò ko **Nqarim kg'uiua hāa sa nxàe ka a ko** máá:

⁸ ‘Ncēe ne khòè ne ko kg'árma ne cgoa tcom Te, igabaga i gane di tcáóan Tíi koe nqúu u,

⁹ a ne a ko káà hùise dqòm Te.

Gane di zi xгаа-xгаа zia

x'áè-kg'ám zi khòè ne di zi i khama,’

témé ka,” tam Jeso ba méé.

Gúu zi khòè ne ko kúrú ne cg'uriga zi
(Mk 7:14-23)

¹⁰ A ba a khòè ne Gam koe tcíia óá a bìrí ne a máá: “Komsana naka tua kóma q'āa. ¹¹ Eē ko kg'árms koe tcāà sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama, igaba ēe ko khòèm kg'ám koe tcg'oa sa ko khòè ba cg'uri-cg'uris ga si i,” témé.

¹² Xu nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà cgae Me a bìrí Me a máá: “A q'ana Tsia, Farasai xua kò xg'aia hãa sa, ncëes gúú sa xu kò kóm ka?” témé. ¹³ Me xoa xu a máá: “Wèém hìim Tirim Xòòm nqarikg'ai dim xhàrà tama ba gha q'òèa tcg'òdè tòbea ba cgoa. ¹⁴ Guu xu! Kàà-tcgáí xu tcèè-tcuì-kg'ao xu u, kàà-tcgáí ne khòè ne di xu ke. Kàà-tcgáím khòèm kò c'èem khòèm kàà-tcgáí ba tcèè-tcuì ne tsara gha wèèa tsara ga haém q'oo koe cg'áéa tcàà,” tam méé.

¹⁵ Me Petere xoa Me a máá: “Ncëes sere-seres ka bìría tchàno-tchano xae e,” témé. ¹⁶ A ba a máá: “Qanega xao gáé kómá q'ãa tama? ¹⁷ Bòd tama xao gáé hãa, dùús wèès èe ko kg'ámns koe tcàà sa ko ncàas koe qòd, a sa a síí tc'áróm koe tcg'oa sa? ¹⁸ Igaba èe kg'ámns koe guu a tcg'oara hãa sa tcáós koe guua, si ko nxãa sa khòè ba cg'uri-cg'uri. ¹⁹ Tcáós koe i ko cg'ãè tc'èean guu a tcg'oa khama, cg'òokuan hëé, cg'áràn hëé, xóe cgoakuan hëé, ts'ààn hëé, tshúù-ntcòakagukuan hëé, naka cóèkuan hëéthëé e. ²⁰ Ncèea gazi gúú zi khòè ba ko cg'uri-cg'uri zi zi i, igaba cg'uriga tshàuan cgoa tc'òó sa khòè ba cg'uri-cg'uri tama,” tam méé.

Khòès di dtcòmà ne

(Mk 7:24-30)

²¹ Eëm qgáim koem ko Jeso ba guu kam kò Ture hëé naka Sitone hëéthëé dim nqòóm koe qòd.

²² Kas kò gaa x'aè kaga Kanana dis khòès gaam xg'aekum di sa hàà cgae Me, a sa a q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgòose-coa Tseè, thòd-xama máá te, tiris cóá sa ko kaisase dxãwa tc'èean ka xgáèè ke,” témé. ²³ Me Jeso ba táá c'èem kg'uim ga ba xoa si. Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hàà dtcàrà Me, a máá: “Bìrí si nakas qòd, q'auas ko xùri xae e ke,” témé. ²⁴ Me xoa a máá: “Iseraele di ne khòè ne ncèe hòàra ghùuan khama ii ne koe cúíga Ra tsééa óàèa hãa,” témé.

²⁵ Si khòè sa hàà, a cookg'aia ba koe qúrùa sa cgoa qòm a máá: “X'aigaè, hùì te,” témé. ²⁶ Me xoa si a máá: “Qàè tama ia cóán di péréan gha sèè a haghuan xaoa mááè sa,” témé.

²⁷ Si máá: “Èè X'aigaè, igaba i ko haghuan igaba qàmà-coa zi péréan di zi q'òdsean di tafolean koe ko guu a tcheè zi tc'òó na,” témé. ²⁸ Me nxãaska Jeso ba xoa si a máá: “Khòè seè, kaisa dtcòmàn si úúa! Èè si ko ma tc'èe khamaga ma méé i kúrúse,” témé. Si kò gas dis cóá sa gaam x'aèm èem kaga qàè.

Jeso ba ko kái ne khòè ne qàèkagu

²⁹ Me Jeso ba èe koe guu a Galilea dim tshàam qàè koe síí, a ba a xàbì ba q'ábà qàd a síí ntcóó gaa koe. ³⁰ Zi kái zi xg'ae zi hàà cgae Me a óá ts'ìlko ne hëé naka kàà tcgáí ne hëé, naka nqoara ne hëé naka kg'ui tama ne hëé naka kái ne c'èe ne hëéthëé e, a ne a hàà nqàrè-kg'ama ba koe xòo

ne, Me qāèkagu ne. ³¹Ne khòè ne are, ãe ne ko kg'ui tama ne khòè ne bóò ne ko kg'ui ka, naka ãe nqoara hãa ne hēé ne ko qāè ka, naka ãe ts'ũko ne hēé ne ko qòò ka, naka ãe kãà tçgái ne ko bóò ka hēéthēé e. Ka ne ko Iseraele dim Nqari ba dqòm.

Jeso ba ko 4,000 sa nqáéa ne khòè ne tc'òókagu
(Mk 8:1-10)

³²Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu tciaa óa a máá: “Ncēe ne khòè ner ko thòò-xama máá, ncēeska ne nqoana cáman Tíi cgoa hãa khama, a tc'òó ne gha gúú ga úú tama, Ra xàbà ne hãase dibikagua ne tc'ēe tama, hēé ne gha a dàðan q'oo koe qgaè-kg'ai a cg'áé khama,” tam méé. ³³Xu Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu xq̄a Me a máá: “Ncēm tchàa-xgóóm koe xae gha ndaa koe tc'ãda péréan hòò, a ncēeta noos xg'ae sa tc'òókagu?” témé. ³⁴Me Jeso ba tèè xu a máá: “Nta noo péréan xao úúa?” témé. Xu máá: “7 péréan hēé naka cg'orò x'au-coan hēéthēé e,” témé.

³⁵Me xg'ae sa bìrì si gómán-kg'ai koe ntcōó. ³⁶Me gaxu péré xu 7 xu hēé naka x'auan hēéthēé sēé, a ba a Nqari ba qāè-tcaoa máá xg'ara, a khóá q'aa a, a xгаа-xgaase-kg'ao xu máá a, xu xгаа-xgaase-kg'ao xu khòè ne máá a. ³⁷Ne wēéa ne ga tc'òó a ne a xg'ãà, gaa koe guus ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu ãe kò qaùan ka 7 zi q'ore zi tcana cg'oè-cg'oe. ³⁸Khòè ne ãe kò tc'òó nea kò 4,000 ne e, khòè zi hēé naka cóán hēéthēé kò nxará tcãàè tama ne.

³⁹Me kò khòè ne dibikagu, a ba a dxòrom koe tcãà a Magatane dim nqòóm koe qòò.

Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēéa ko x'ái sa qaa
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

16 ¹Xu kò Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé xu hàà cgae Me, a qgóó Me xu gha qgáian xu kòò qaa khama dtcàrà Me, **are-aresas** x'áis nqarikg'ai di sam gha x'ái xu sa. ²Me xq̄a xu a máá: [“Dqòara i kò hãa ne tu ko máá: ‘Nqarikg'ai ne ncoà a, khamam gha q'uu dim cárm ba qāè me e,’ témé, ³a ncēe ntcúúkg'ai cgoa kò ii ne tu ko máá: ‘Nqarikg'ai ne ncoà a, a ntcúú u, khama i gha ncēe cárm ka tuu-c'òðan hàna,’ témé. Nqarikg'ai di bóðse-q'ooan nxàea kabian tu q'ana hãa, ka tu gáé cuiskaga ncēm x'aèm ka ko kúrúse zi x'ái zi kgoana naka nxàea kabia hãa tite?] ⁴Qhàòs ncēe cg'ãè cau, a cg'làrà di sa ko **are-aresas** x'ái sa qaa. Igabas cúís x'áis ga sa x'áièa hãa tite, Jonam dis x'áis cúís oose,” tam Jeso ba méé. A ba a nxãaska guu ne a qòò.

Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé di péré gãé-gãea ne
(Mk 8:14-21)

⁵Eè xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu tshàa ba tchoaba ka xu kò péréan sēé c'urùa hãa. ⁶Me Jeso ba bìrì xu a máá: “Q'ãa méé xao, naka xaoa kòresea hãa Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé di péré gãé-gãean koe,” témé.

⁷Xu nxāaska kg'ui cgoaku a máá: “Ncāa xae táá péréan cgoa hàà,” témé.

⁸Igabam kò Jeso ba **Gaxu di kg'uian** q'ana hāase birí xu a máá: “Gaxao ncēe cg'aré dtcòman úúa xaoè, dùús domka xao ko péréan xao úú tamas ka kg'ui cgoakua máá? ⁹Qanega xao gáé bòda q'āa tama? A tc'ēe-tc'ēese tama xaoa 5 xu péré xu ncēe Ra kò 5,000 ne khòè ne khóá q'aa máá xu, naka nta noo q'ore zi xao kò tcana cg'oè-cg'oe sa? ¹⁰Kana xaoa tc'ēe-tc'ēese tama 7 xu péré xu ka, 4,000 ne khòè ne koe, naka nta noo zi q'ore zi xao ko tcana cg'oè-cg'oe sa? ¹¹Dùúska xao bòda q'āa tama, péréan kar kg'ui cgoa xao o tama sa? Igaba méé xao Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé di péré gāé-gāean koe kòrese,” tam méé.

¹²Xu nxāaska kóma q'āa, péré gāé-gāean koe méé xu kòrese sam nxàe tama sa, igaba Farasai xu hēé naka Saduke xu hēéthēé di xgaa-xgaan koe e sa.

Jeso ba ko Jerusalema koe qòò (16:13–20:34)

Petere ba ko Jesom koe nxàese

(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³Eēm ko Jeso ba Kaesarea Filipi ta ko ma tcièm nqōóm koe hàà kam kò Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tèè a máá: “Khòèm dim Cóám ka ne ko khòè ne máá díí Me e, témé?” ta méé. ¹⁴Xu xòa a máá: “C'ēe ne ko máá: Johane Tsi tcguù-tcguu-kg'ao Tsi i,” témé, ne ko c'ēe ne máá: “Elija Tsi i,” témé, ne ko c'ēe ne qanega máá: “Jeremia Tsi i kana porofiti xu ka c'ēe Tsi i,” témé.

¹⁵Me máá: “Kháé xao ko gaxao nta méé, díí Raa, ta xao ko méé?” témé.

¹⁶Me Simone Petere ba xòa Me a máá: “Tsáá Tsia **nqòòkaguèa** Tsi Kreste Tsi i, kg'òèam Nqarim di Tsi Cóa Tsi,” témé.

¹⁷Me Jeso ba xòa me a máá: “Ts'ee-ts'ee/kg'aièa tsia tsáá Simone tsi, Jonam di tsi cóá tsi, ncēe sa tsi khòèan ka x'áièe tama, igaba tirim Xòòm nqarikg'ai koe hànám ka a khama. ¹⁸Ra ko Tíí birí tsi a ko máá, Petere tsi i, témé, ra gha Tiris kereke sa ncēes nxōás tc'amkg'ai koe tshào, i dxāwam di qarian ga tàà si tite. ¹⁹Xgobekg'aman nqarikg'ai di x'aián dir gha máà tsi, si gha wèés gúús ēe tsi ko nqōómkg'ai koe qáé sa nqarikg'ai koe qáéèa hāa, si gha wèés gúús ēe tsi ko nqōómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hāa,” tam méé. ²⁰A ba a nxāaska Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu qarika x'áièe a máá, táá méé xu cúí khòè ga birí Kreste Me e sa, témé.

Jeso ba ko Gam di xgàrasean hēé naka Gam di x'ooan hēéthēé ka kg'ui

(Mk 8:31–9:1; Lk 9:22-27)

²¹Jeso ba kò eēm x'aèm koe guu a Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tshoa-tshoa a x'ái, Jerusalema koe méém qòò sa, naka síí kaia xu hēé, naka kaia

xu peresiti xu hēé, naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu ka hēéthēé thōò-thōòè sa, naka baa cg'ōòè, naka baa nqoana dim cárn ka x'ooan koe ghùè.

²²Me Petere ba séèa tcg'òó Me, a tshoa-tshoa a dqàè Me a máá: “Cuiskaga a, X'aigaè, ncées gúú sa cuiskaga Tsáá koe kúrúse tite!” témé. ²³Igabam kò Jeso ba k̄abise a Petere ba bírí a máá: “Tíí koe tcg'oa, satanaè, Tiri tsi qae-kg'ao tsi i, Nqarim di zi gúú zi koe tsi tc'ēea tsi tcāa tama ke, igaba tsi khòèan di zi gúú zi koe tcāa tc'ēea,” témé.

²⁴Me nxāaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu bírí a máá: “Ncèè c'ēem khòem kò xùri Te kg'oana ne méém bóda xguise naka baa gam dim xgàù hii ba dcéé naka xùri Te. ²⁵Dím wèém ēe gaam dis kg'òè sa qgóóa qari kg'oana bas gha aaguse cgae, igaba dím wèém ēe ko Tíí domka gaam dis kg'òès ka aaguse cgaeè, ba gha hòò si khama. ²⁶Dùús ka ba gha khòè ba kháé k̄abisea máàè, ncèè wèém nqóó bam kòò hòò, a ba a gaam dis kg'òès ka aaguse cgaeè ne, kana ba gha khòè ba gaam di kg'òèan téé-q'oo koe dùútsa gúú sa tcg'òó a máà? ²⁷Xòòm dim x'áám koe hànasem gha Khòem dim Cóa ba Gam di xu moengele xu cgoa hàà khama, a ba a gha wèém khòè ba ēem kúrúá hāa zi tséé zi koe guu a suruta. ²⁸Tseegua ner ko bírí tu u: Ncèe koe téé-tēe ne ka c'ēea ne x'ooan xámā hāa tite, Khòem dim Cóa ba ne bóò, Me Gam di x'aian koe hāase hàà tama cookg'ai koe,” tam méé.

Jesom di bóòse-q'ooa ne ko k̄abise a tǎá

(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

17 ¹6 cárnān qǎá q'oo koem kò Jeso ba Petere ba hēé, naka Jakobo ba hēé, naka gam ka qōesem Johane ba hēéthēé xu séè, a kaiam xàbì ba q'ábà qad cgoa xu, xu gaa koe síí cúíá hāa. ²Gaxu cookg'ai koe i kò bóòse-q'ooa ba k̄abise a tǎá, i kg'áíá ba cárn khama ma tcāa, i Gam di qgáían x'áám khama ma q'úú. ³Ka tsara kò gaa x'aè kaga Moshe ba hēé naka Elija ba hēéthēé tsara gaxu ka bóòè, a ko Jesom cgoa kg'ui. ⁴Me Petere ba Jeso ba bírí a máá: “X'aigaè, qāès gúú si i ncèe koe xae hāa sa. Ncèè tc'ēe Tsi kòò ne, ra gha nqoana nquu xu ncèe koe tshào, me gha c'ēe ba Tsari ii, me c'ēe ba Moshem di, me gha c'ēe ba Elijam di,” tam méé.

⁵Eēm qanega hāa a ko kg'ui kas kò kúúga x'áákos túú-c'òò sa qàbia tcāa xu. Me kò gaa x'aè kaga kg'ui ba túú-c'òòs q'oo koe tcg'oa a máá: “Ncèe ba Tirim Cóa Me e, ncāmā Raa ba, Gaam kar kaisase qāè-tcaoa hāa. Komsana Me,” témé.

⁶Eē xu ko xгаа-xгаа-kg'ao xu ncées gúú sa kóm ka xu kò kg'áíá xu cgoa gómankg'ai koe cg'áé, a xu a kaisase q'ae. ⁷Igabam kò Jeso ba hàà a qgóó xu a máá: “Tēea xao téé, naka táá q'ád guu,” témé. ⁸Eē xu ko ghùì-kg'ai ka xu kò táá cúí khòè ga hòò, Jesom cúím oose.

⁹Eē xu ko xàbìm koe xōa kam kò Jeso ba x'áè xu a máá: “Táá cúí khòè ga ēe xao bóda hāa sa bírí guu, nakam nxāk'g'aiga Khòem dim Cóa ba

x'ooan koe sí t̄ee,” témé. ¹⁰Xu xгаа-xгааse-kg'ao xu t̄ee Me a máá: “Dùús domka xu ko nx̄aska x'áe xгаа-xгаа-kg'ao xu máá, Elija ba méém kg'aia hàà, téméa máá?” témé. ¹¹Me Jeso ba x̄oa xu a máá: “Tseeguan kagam gha Elija ba hàà, a hàà wèé zi gúú zi kg'ónò, ¹²igabar ko birí xao o a ko máá: Elija ba ncl̄isega hààraa, igabaga ne kò bóòa q'āa me tama, a kò wèé zi gúú zi t̄'ee ne kò ko zi kúrú cgae me. Gaam dàòm cúím kagam ko Khòèm dim Cóa ba hàà tshàu q'ooa ne koe xgàràè,” tam méé. ¹³Xu nx̄aska xгаа-xгааse-kg'ao xu kóm̄a q'āa, Johanem t̄cguù-t̄cguu-kg'aom kam ko kg'ui sa.

Jeso ba ko dx̄awa t̄'eean ka tc̄ààèam cóa ba kg'òèkagu

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

¹⁴Ēe xu ko xg'aes koe hàà, kam kò c'èem khòé ba Jesom koe hàà, a ba a hàà cookg'aia ba koe qom̄, ¹⁵a máá: “X'aigaè, thòò-xama máá tirim cóa ba, x'óóa qae dis tc̄i sam úúa, a ko kaisase xgàrase, a ko kái-kg'aise c'eean h̄éé naka tshàn h̄ééth̄é q'oo koe cg'áéa tc̄àà ke. ¹⁶Ra Tsari xu xгаа-xгааse-kg'ao xu koe óága mea, igaba xu kò kg'òèkagua ba ka tààè,” tam méé.

¹⁷Me Jeso ba x̄oa me a máá: “Oo, tsóágase dtcòm̄ úú tamas qhàò sa gáé nc̄ee sa, a cg'āè t̄'ee sa! Nta noo x'aèa ne Ra gha gatu cgoa h̄aa! Nta noose Ra gha qád̄-tcaoa máá tu u! Nc̄ee koe óá me, Tíí koe!” témé. ¹⁸Me Jeso ba dx̄awa t̄'eean dq̄è, i gam cóám̄ koe t̄cg'oa, me gam x'aèm̄ koe ga guu a q̄è.

¹⁹Nx̄aska xu kò xгаа-xгааse-kg'ao xu Jeso ba dx̄uukg'ai koe s̄èea t̄cg'òó, a t̄ee Me a máá: “Dùús domka xae kò tààè, a táá xhàigu u?” témé. ²⁰Me x̄oa xu a máá: “Cg'áré dtcòm̄an xao úúa h̄aa domka a. Tseeguan kar ko birí xao o, a ko máá: Dtcòm̄an xao kò úúa mosetara dis hiis dim t̄'ubim khama noo o, ne xao gha nc̄eem x̄abi ba birí a máá: ‘Nc̄ee koe t̄cg'oa naka ēe síí h̄aa koe síí,’ témé, nem gha t̄cg'oa. Cúí gúú ga tàà xaoa h̄aa tite. ²¹[Igaba i nc̄eeta iian t̄cg'oa tama, igaba còrèan h̄éé naka t̄'ooan carasean ka h̄ééth̄é cúíga i ko kúrúse],” témé.

Jeso ba ko gaia Gam dis x'oos ka kg'ui

(Mk 9:30-32; Lk 9:43b-45)

²²Ēe xu ko Galilea koe hààraa xg'ae kam kò Jeso ba birí xu a máá: “Khòèm dim Cóa ba gha hàà khòé ne tshàu q'oo koe tc̄ààè, ²³ne gha cg'òo Me, Me gha nqoana dim cáím̄ ka x'óóan koe ghùèè,” témé. Xu kò xгаа-xгааse-kg'ao xu kaisase tshúù-tcao.

Tempelem ko t̄cg'òóa máàè maria ne

²⁴Ēe xu ko Jeso ba h̄éé naka Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu h̄ééth̄é xu Kaperenaume koe tc̄àà ka xu kò tempelem di xu mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu

Peterem koe hàà a tèè me a máá: “Gaxao dim xгаа-xгаа-kg'ao ba gáé tempelem di marian tcg'óo tama?” témé. ²⁵Me xq̄a a máá: “Èè, tcg'óo om ko,” témé.

Eēm ko Petere nquum q'oo koe tcāà, kam kò Jeso ba tc'āà a kg'ui cgoa me a máá: “Nta tsi ko ma tc'ēe, Simoneè? Dīn koe xu ko nqōōan di xu x'aiga xu marian sée? X'áé-kg'ao ne koea kana c'ēe ne koea?” ta méé. ²⁶Me Petere xq̄a a máá: “C'ēe ne koe e,” témé. Me Jeso ba birí me a máá: “Nxāaska ne x'áé-kg'ao ne kgoarasea. ²⁷Gatà i ii igaba méé xae táá ghāa xu guu, ke tshàam koe qōd naka x'àu qgóo cgoa dim dq̄ui ba sí tcāà, naka tc'āà dim x'àum qgóo tsi ko ba sée, naka kg'árna ba kgóà, ka iam mari ba tsi gha hòd ke. Sée me naka sí mari xg'ae-xg'ae-kg'ao xu máá me, Tíí hēé naka tsáá hēéthēé tsam di suruta iise,” tam méé.

Nqarikg'ai di x'aian koe kaisase kaia ba

(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

18 ¹Eēm x'aèm ka xu kò xгаа-xгаа-kg'ao xu Jesom koe hàà a tèè Me a máá: “Dīna nqarikg'ai di x'aian koe kaia?” témé.

²Me cg'árém cóá ba Gam koe tciaa óá, a hàà xg'aequa xu koe tòó me, ³a máá: “Tseegua ner ko birí xao o: K̄abise xao kò a cóán khama ii tama, ne xao cuiskaga nqarikg'ai di x'aian koe tcāà tite. ⁴Gaa domkagam gha wèém ēe ko ncēm cóám khama ma cg'áré-cg'arese ba nqarikg'ai di x'aian koe kaia ba ii. ⁵Dīm wèém ēe ko ncēeta iim cóá ba Tiri cg'ōèan koe qāèse hààkagu ba ko Tíí tc'áróga qāèse hààkagu.

Chìbi kúrúaguku sa

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶“Igabaga dīm wèém ēe ko ncēe ne cg'áré ne ncēe ko Tíí koe dtcòm ne ka c'ēe ba chìbian kúrúaguku ka i gha qāè ii, gáí cgoa dis nxōás kaias kòo qg'áoa ba koe qáéa tòóè, me tshàam ka nqāaka xaoa tcāàè, a tómmè ne. ⁷Haò, cg'āè i gha ii nqōóm koe, gúù zi ncēe ko khóèan chìbian kúrúaguku za! Eēta ii zi gúù zi méé zi hàà, igabaga haò, cg'āè i gha ii, khóèm ēe zi ko gaa zi gúù zi gam koe guu a hààm ka.

⁸“Ncēè tsarim tshàu ba kana tsarim nqàrèm kò ko chìbi kúrúaguku tsi ne méé tsi q'āea tcg'óo naka aagu me. Qāèa i gha máá tsi, nqoara hāase kana ts'íkose tsi gha kg'ōèan koe tcāà ne, cām tshàu kana cām nqàrèse chòò tama c'eean koe xaoa tcāàèan ka khama.

⁹“A ncēè tsarim tcgáim kò ko chìbian kúrúaguku tsi ne, hōbea tcg'óo naka aagu me. Qāè i gha máá tsia, káà tcgáise tsi gha kg'ōèan koe tcāà sa, cām tcgáí úúase chòò tamas c'ees dxāwam dis koe xaoa tcāàèan ka ke.

Hq̄ara hāas ghùus dis sere-sere sa

(Lk 15:3-7)

¹⁰“Q'ana méé tu hāa naka táá ncēe ne cg'áré ne ka c'ēea ne ga cg'āa-cg'ana iise bóó guu. Birí tu ur ko a ko máá: gane di xu moengele xu

nqarikg'ai koe hãa xu ko Abom nqarikg'ai koe hãna ba wèé x'aè ka bóò ke. ¹¹ [Khòèm dim Cóa ba hààraa, hààm gha hòàra ne kgoara ka.]

¹²“Nta tu ko ma tc'ée? Ncèè khòèm kò 100 zi ghùu zi úúa, si gazi xg'aeku koe cúí sa hòà, ne ba cuiskaga ãe zi 99 zi xàbian koe guu naka ãe hòàra hãa sa síí qaa tite? ¹³A ncèè hòò sim kòò ne, tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Kaisasem gha gaas ães cúís domka qãè-tcao, hòà ta ga hãa zi 99 zi nqáéa hãase. ¹⁴Gatà iim dàòm cúím kam gatu dim Xòòm nqarikg'ai koe hãna ba tc'ée tama, ãe cg'aré ne ka i gha cúía ne ga kaàkaguè sa.

Tsáá qõem ncèe ko chìbian kúrúa máá tsi ba

¹⁵“Ncèè tsáá qõem kò chìbian kúrú cgae tsia ne méé tsi síí cgae me, naka dqàè me cãm tsao ii koe, a ncèè komsana tsim kò ko ne tsi ncãa tsáá qõe ba gaicara hòòà mááse. ¹⁶Igabam kò komsana tsi tama ne méé tsi cúí kana cãm khòèan cgoa síí cgae me. **Ncèes gúú sa tsi kò kúrú ne tsi ko Nqarim di zi Tcgãya zi ko nxàe sa kúrú ncèe ko máá:** ‘Cãm kana nqoana khòèan kò c'èes gúú sa nxàea tseegukagu ne i gha wèé khòèan ga tseeguan bóòà hãa,’ témé sa. ¹⁷A ncèè komsana ne tamam kò hãa ne méé tsi kerekes dis xg'aes di ne koe síí naka bìrí ne. A ncèè kerekes di ne nem kò komsana tama ne méé tsi tãám nqòóm dim khòèm khama ma qgóó me, kana mari xg'ae-xg'ae-kg'aom khama ma.

¹⁸“Tseegua ner ko bìrí tu u a ko máá: Dùús wèés ãe tu gha nqòómkg'ai koe qáé sa gha nqarikg'ai koe qáéèa hãa. Si gha gatà dùús wèés ãe tu gha nqòómkg'ai koe kgoara sa nqarikg'ai koe kgoaraèa hãa.

¹⁹“Gaicara Ra ko [tseeguan] bìrí tu u a ko máá: A ncèè gatu ka cãm tsara kò nqòómkg'ai koe c'èes gúús dtcàrà koe dtcòmku ne, ne tsara gha Abom nqarikg'ai koe hànam ka kúrú mááé si. ²⁰Nda koe ga igaba cãm kana nqoana khòèan kòò tirim cg'òèm cgoa xg'aea hãa, ner gaa koe gane xg'aeku koe hàna,” tam méé.

Cgómku úú tamam qãàm dis sere-sere sa

²¹Me nxãaska Petere ba Jesom koe hàà a tèè Me a máá: “X'aigaè, nta noo q'oro ba gha tíí qõe ba chìbian kúrú cgae te, ra chìbia ba qgóóa máá me, 7 q'oroa gáé?” témé. ²²Me Jeso ba xõa me a máá: “Bìrí tsir ko: 7 q'oro ka tamase, igaba 70 zi 7 zi i.

²³“Gaa domka i nqarikg'ai di x'aian x'aigam cgoa ko nxárá xg'aeè, ãe ko gam di ne qãà ne cgoa xg'ae a ntcóó a ãe ne cgóbè cgae mea zi gúú zi nxàe cgoa ne ba. ²⁴Eëm ko tshoa-tshoa a ko gatà hëé kagam kò khòèm 10 cãan marian di kò cgóbè cgae mea ba gam koe óáè. ²⁵Surutaa ba kam kò ko tààè khamam kò x'aiga ba x'áè sa tcg'òó, gabá hëé naka gam dis khóè sa hëé naka cóáa khara hëé naka wèé gúúan ãem úúa hãa hëéthéé méé i x'ámáguè, nakam suruta kabiè sa. ²⁶Me qãà ba cookg'aia ba koe qom, a corè me a máá: ‘X'aigaè, qád-tcaoa máá te, wèé gúúa ner gha suruta kabi

ke,' témé. ²⁷Me ãem qãàm dim x'aiga ba thòò-xama máá me, a kgoara me, a chibia ba qgóóa máá me.

²⁸“Igabaga ãem ko gaam qãà ba tcg'oa, kam kò c'ãem qãàm cg'aré mari-coan kò cgóbè cgae mea ba hòò. A ntcàù me, a tshoa-tshoa a chúú-chuu me, a máá: ‘Cgóbè cgae tea tsias gúù sa suruta kabi,’ témé. ²⁹Me gam ka c'ãe ba qom a dtcàrà me a máá: ‘Qàò-tcaoa máá te, surutar gha kabi tsi ke,’ témé. ³⁰Gabagam ko xguì, a ba a qòò a síí kúrú me khòè ba qáé-nquus koe tcààè, a nxãakg'aiga síí suruta kabi me.

³¹“Eë xu ko c'ãe xu qãà xu ãe kúrúsea sa bóò ka xu kò kaisase tshúù-tcao, a xu a síí gaxu dim x'aiga ba bìrí wèè zi gúù zi ãe kúrúsea zi. ³²Me nxãaska x'aiga ba qãà ba tciia tcàà a máá: ‘Tsáá qãà tsi cg'ãe cau tsi, wèè chibia tsi ãe gar kò qgóóa máá tsia, dtcàrà tea tsi kò hãa domka. ³³Qaase tama i gáé kò hãa, thòò-xama-máákuan tsi ga tsáá ka c'ãem koe úú sa, ncëer kò ma thòò-xama máá tsia khamaga ma?’ témé. ³⁴Me xgòàm hãa khama gam ka q'òòse ba síí qáé-nquus koe tcàà me, me kaisase thòò-thòòè, a síí nxãakg'aiga suruta kabi wèèan ãem kò cgóbèa a.

³⁵“Ncëea tirim Xòòm nqarikg'ai dim gha thée gatu koe kúrús ga si i, ncèè gatu ka c'ãem wèèm kò gam ka qòese ba wèè tcáóa ba cgoa qgóóa máá tama ne,” tam Jeso ba méé.

Aagukus khòè khara di sa

(Mk 10:1-12)

19 ¹Eëm ko Jeso ba ncèe zi gúù zi kg'uaia xg'ara kam kò Galilea koe guu a Jutea koe qòò Jorotane di c'ãe xòèan za. ²Zi kò kaia zi xg'ae zi xùri Me, Me gaa koe ga kúrú ne ne qãè.

³Xu c'ãe xu Farasai xu hàà cgae Me, qáé Me xu gha qgáian xu kòò qaa khama a máá: “A x'áèan koe ia kgoaraèa, khòèm gha gam dis khòè sa aagu sa c'ães gúùs domka?” témé.

⁴Me xoa a máá: “Nxará ta ga xao gáé hãa, tshoa-tshoas koem Kúrú-kg'ao ba khòè ba hée naka khòè sa hée thée kúrú hãa sa?” témé. ⁵A ba a máá: “Gaa domkagam gha khòè ba gam ka xòò ba hée naka xòò sa hée thée khara guu a ba a gha gam dis khòès koe tc'àmàse, khara gha cúim cgàa ba ii. ⁶Gaa domka khara cuiskaga cãm tite, igabaga khara gha cúim cgàa ba ii. Gaa domka méés táá Nqarim ka xg'ae-xg'aeèa sa khòèm ka q'aa-q'aaè guu.

⁷Xu tèè Me a máá: “Kháé dùús domka ba kò ko Moshe nxãaska x'áèan tcg'òóa máá, khòèm ga gam dis khòè sa q'ara khara hãa dis tcgãya sa máà, a aagu si di i?” témé.

⁸Me xoa xu a máá: “Gaxao di qari tcúúan domkam kò Moshe ba kgoara máá xao o, gaxao di zi khòè zi xao gha aagu sa. Igabaga i kò tshoa-tshoas koe gatà ii tama. ⁹Igabar ko bìrí xao o a ko máá: Díim wèèm ãe ko gam dis khòè sa aagu, cg'árà di gúù ka tamase, a ko c'ães khòè sa sèè ba ko cg'áràn kúrú,” ta méé.

¹⁰ Xu xгаа-xгааse-kg'ao xu b̄ir̄i Me a máá: “A nc̄èè s̄èèkus kò nc̄èeta ii ne i q̄àè e khòè khara gha táá s̄èèku sa,” témé.

¹¹ Me x̄oа xu a máá: “Wèè khòèan ga cuişkaga nc̄èe kg'uian kóma q'āa tite, igaba ēe máàè ea ne cúi ne ne e. ¹²Khòè xua hàna khama, cóán ábà tite xu: c'ēe xua gatà ma ábàèa, xu c'ēe xu khòèan ka gatà ma kúrùea, xu c'ēe xu gaxu ka kúrùse ana, nqarikg'ai di x'aiian domka. Eē ga kóma q'āa ba méém kóma q'āa,” témé.

Jeso ba ko cóán ts'ee-ts'eekg'ai

(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Nxāaska ne kò cóán Gam koe óá, tshàua bam gha tòó cgae, a còrèa máá a ka. Xu kò xгаа-xгааse-kg'ao xu khòè ne dqàè.

¹⁴ Igabam kò Jeso ba máá: “Cóán guu naka i Tíi koe hàà. Táá xgàè-kg'am m guu! Nqarikg'ai di x'aia nea gatà ii ne di i ke,” témé. ¹⁵ A ba a tshàua ba gane koe tòó, a gaa koe guus ka tcg'oa a qòò.

Qári-kg'aom qguùa ba

(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Kam kò gaa x'aè kaga c'ēm khòè ba Jesom koe hàà a ba a tèè Me a máá: “Xгаа-xгаа-kg'ao Tseè, dùútsa gúús q̄àè sa ra gha kúrú a nxāasega chòò tamas kg'òè sa hòò?” témé. ¹⁷ Me b̄ir̄i me a máá: “Dùúska tsi ko q̄àèan ka tèè Tea máá? Cúim khòèm cúim ga ba q̄àè Me e. Igaba tsi kò kg'òèan koe tcāà kg'oana ne méé tsi x'áè-kg'áman qgóoa qari,” témé. ¹⁸ Me tèè Me a máá: “Ndaka nea?” témé. Me Jeso ba x̄oа a máá: “Táá méé tsi cg'ōo guu, táá méé tsi cg'árà kúrú guu, táá méé tsi ts'āà guu, táá méé tsi tshúù-ntcōan nxàe guu. ¹⁹ Saò ba h̄èè naka saò sa h̄èéth̄èé méé tsi tcom. Tsáa ka c'ēe ba ncām, ēe tsi ma ncāmsea khamaga ma,” témé. ²⁰ Me gam qári-kg'ao ba máá: “Wèè x'áè-kg'áman nc̄èe gar qgóoa qaria, dùú sa ra qanega tcàoa hāa?” témé. ²¹ Me Jeso ba x̄oа me a máá: “Nc̄èè wèè za ga tsi kò tchàno kg'oana ne qòò naka tsia sí wèè zi gúú zi ēe tsi úúa hāa zi x'ámágu naka tsia ēe dxàua ne khòè ne máà, nxāaska tsi gha nqarikg'ai koe qguùan úúa. Naka nxāaska hàà x̄uri Te,” tam méé. ²² Eēm ko gaam qári-kg'ao ba nc̄èe sa kóm kam kò tshúù-tcaoase qòò, kái zi gúú zim kò úúa hāa khama.

²³ Me Jeso ba Gam di xu xгаа-xгааse-kg'ao xu b̄ir̄i a máá: “Tseegua ner ko b̄ir̄i xao o: Qguùam khòèm gha nqarikg'ai di x'aiian koe tcāà sa kaisase qari si i. ²⁴ A ra a ko gaia máá: Kamelean gha dqààm di kòm-coan koe nqur̄i sa thamka si i, qguùam khòèm gha Nqarim di x'aiian koe tcāàs ka,” témé.

²⁵ Eē xu ko xгаа-xгааse-kg'ao xu nc̄èe sa kóm ka xu kò kaisase are a xu a tèè a máá: “Kháé ba gha nxāaska díi ba kgoaraè?” témé. ²⁶ Me Jeso ba bóò xu a máá: “Khòèa ne ko tààè, igabam Nqari ba tààè tama, wèè gúua ne Nqarim koe subu u khama,” témé.

²⁷Me Petere nxāaska x̄o Me a máá: “Bòd! Sixaea wèé gúúan ga guua, a ko x̄uri Tsi. Dùú sa gha k̄abisea máá xae e?” témé.

²⁸Me Jeso ba b̄irí xu a máá: “Tseegukar ko b̄irí xao o: k̄abam nq̄óm koe, nc̄ee Khòèm dim Cóám ko x'aian dis ntc̄ó-q'ooos x'ààn dis koe hàà ntc̄ó, ne xao gha gaxao ãe ko x̄uri Tea h̄aa xao th̄éé x'aian di zi ntc̄ó-q'oo zi 12 zi koe síf ntc̄ó, a xao a gha 12 zi qhàò zi Iseraele di zi bòd a xgàra. ²⁹Igaba d̄ím wèém ãe Tiri cg'òèan domka x'áea ba guua ba, kana q̄ese ga xu, kana q̄ese ga zi, kana x̄òm ga ba, kana x̄òs ga sa, kana cóán ga, kana xháràn ga, nxāa ba gha 100 q'oro **nc̄ee zi gúù zi máàè**, a ba a gha ch̄òd tamas kg'òè sa q'òd. ³⁰Igabaga ne gha kái ne ãe tc'àà di ne kháóka di ne ii, ne gha ãe kháóka di ne tc'àà di ne ii,” tam méé.

Kg'om xháràm di tséé-kg'aoan di surutaa ne

20 ¹Nqarikg'ai di x'aia nea xhárà ba q'òðam khòèm khama ii khama, nc̄ee ko ntcùúkg'ai cgoa tcg'oa a q̄òd, a síf khòè xu gam d̄im kg'om xháràm koe gha tséé xu qaa ba. ²A ba a dtcòmku cgoa xu, cáman di maria nem gha ko suruta xu sa, a ba a gam d̄im kg'om xháràm koe tsééa tcàà xu. ³A ba a 9 di x'aè ka tcg'oa, a q̄òd a síf c'èe xu bòd xu x'ámágu dis qgáis koe téé-tèe, cúí gúù ga kúrú tamase. ⁴Me b̄irí xu a máá: “Gaxao igaba méé xao th̄éé tirim kg'om xháràm koe síf tséé. Eè tchàno ii sar gha suruta xao o ke,” témé. ⁵Xu q̄òd. Me gaicara koaba ka h̄éé naka dqòa tcgai ka h̄ééthéé tcg'oa a q̄òd, a síf gatà iis gúús ga sa kúrú. ⁶Me dqòa ka tcg'oa a q̄òd, a gaicara c'èe xu bòd xu tèe. Me tèe xu a máá: “Dùús domka xaoa koabam wèé ba gúù kúrú tamase nc̄ee koe téé-tèe?” témé. ⁷Xu x̄o me a máá: “Cúí khòè ga tsééan máà xae e tama domka a,” témé. Me máá: “Gaxao igaba méé xao tirim kg'om xháràm koe síf tséé,” témé.

⁸Cáms ko tcàà kam kò kg'om xháràm ka q'òðe ba tc'àà-cookg'aim gaxu di ba b̄irí a máá: “Tséé-kg'ao xu tcii naka suruta xu. Kháóka hààraa xu cgoa tshoa-tshoa naka tc'àà di xu koe síf ch̄òd,” témé. ⁹Xu tséé-kg'ao xu ãe kò dqòa ka tsééan tshoa-tshoa xu hàà a xu a wèéa xu cámf dim mari ba ḡabakaguè. ¹⁰Igaba ãe kò tsééan tc'àà a tshoa-tshoa xu ko hàà surutaè ka xu kò tc'èea máá, kaisa maria ne xu gha surutaè, ta tc'èea. Igaba xu kò gaxu igaba wèéa xu ga cámf dim mari ba ḡabakaguè. ¹¹Eè xu ko ḡabakaguè e ka xu kò tshoa-tshoa a xháràm ka q'òðsem cgoa m̄éku, ¹²a máá: “Khòè xu nc̄ee kò kháóka tshoa-tshoa xua cúím aoara ba tsééa, igaba tsi kúrú xua xu sixae khama noo, nc̄ee tsééan di qóman h̄éé naka cáms ka dàoku sa h̄ééthéé x̄ama h̄aa xae,” ta xu méé. ¹³Me xháràm ka q'òðe ba gaxu ka c'èe ba x̄o a máá: “Khòè tseè, kàa tsi tama ra h̄aa, ka tsam gáé nc̄aa dtcòmku tama cáman dim marim ka? ¹⁴Séè tsari maria ne naka q̄òd. Kháóka tsééan tshoa-tshoa h̄am tséé-kg'ao bar tsáá khama ma suruta kg'oana ke. ¹⁵Kgoarasea tama ra gáé h̄aa, tc'èer kos gúù sar

gha tiri marian cgoa kúrú sa? Kana ba ko tsarim tcgái ba tiri qãè tcáóan domka nxãè te?” ta méé.

¹⁶Ncëem dàòm ka ne gha tc'ãà di ne kháóka di ne ii, ne gha kháóka di ne tc'ãà di ne ii.

Jeso ba ko gaia Gam di x'ooan ka kg'ui

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷Eëm kòo Jeso ba Jerusalema koe qõd kam kò Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu cúía sèèa tgc'òd, a dàd q'oo koe bìrí xu a máá: ¹⁸“Bòd, Jerusalema koe xae ko qõd, Me gha Khòem dim Cóa ba kaia xu peresiti xu hëé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hëéthëé tshàu q'oo koe tcãè. Xu gha x'óós koe chibi-chibi Me. ¹⁹A xu a gha táá zi qhàd zi di xu khòè xu tshàu q'oo koe tcãà Me, nxãasega xu gha ncõi Me, a qoa Me, a xgàu Me ka. Igabam gha nqoana dim cárm ka x'ooan koe ghuìè.

Xòos dis dtcàrà sa

(Mk 10:35-45)

²⁰Si kò nxãaska Sebetem di tsara cóá tsara ka xõd sa gas di tsara cóá tsara cgoa Gam koe hàà, a sa a qom, a c'èes gúú sa dtcàrà Me. ²¹Me Jeso ba gas ka máá: “Dùú sa si ko dtcàrà?” témé. Si xoa Me a máá: “Nxàè, tiri tsara cóá tsara gha Tsari x'aian koe Tsáá qàè koe ntcóó sa, me c'èe ba kg'áò xòèa Tsi koe ntcóó, me c'èe ba dxàè xòèa Tsi koe ntcóó,” tas méé. ²²Me Jeso ba xoa a máá: “Dùú sa tu ko dtcàrà sa tu q'ãa tama. A Tiris kubis kg'áàr kos koe tsao ga kg'áà?” ta méé. Tsara máá: “Kg'áà tsam ga,” témé. ²³Me bìrí tsara a máá: “Kubis Tiris koe tsao gha kg'áà. Igaba ncëe kg'áò xòèa Te koe hëé naka dxàè xòèa Te koe hëéthëé ntcóóan ka, nxãa nea Tíí ka kúrúè tama, igaba i gane èe Abom ka kg'ónò mááè ea ne di i,” ta méé.

²⁴Eè xu ko 10 xu ncëe sa kóm ka xu kò èe tsara khòè qòeku tsara kaisase xgòà cgae. ²⁵Igabam Jeso ba Gam koe tciia óá xu a máá: “Q'ana xao hãa, táá zi qhàd zi di xu x'aiga xu ko gane koe gaxu di qarian x'ái sa, xu ko gane di xu kaia xu gane koe gaxu di qarian tséékagu. ²⁶Táá méé i gaxao koe gatà ii guu. Igaba diím wèém èe gha ko gaxao koe kai kg'oana ba, méém gaxao dim tséé-kg'ao ba ii. ²⁷Naka méém wèém èe gaxao xg'aeku koe tc'ãà kg'oana ba gaxao dim qãà ba ii, ²⁸ncëem ma Khòem dim Cóa ba ma hàà khòè ne ka tsééa mááè tama khama. Igabam hààraa, hààm gha khòè ne tsééa máá ka, a gha hàà kg'òèa ba máà, kái ne khòè nem gha suruta máá, ne kgoaraè ka.

Jeso ba ko káà tgcái tsara khòè tsara bóókagu

(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

²⁹Eè xu ko Jeso ba hëé naka Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu hëéthëé Jeriko koe tgc'oa kas kò kaias xg'ae sa xùri Me. ³⁰Ka tsara kò gaa x'ae

kaga căm khòe tsara kàà tçgáí tsara dàòm dxùukg'ai koe ntcõe. Eẽ tsara ko kóm Jesom ko nqáe sa ka tsara kò q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka tsgõose-coa Tseè, thòð-xama máá tsam m!” témé. ³¹Igabas kò xg'ae sa dqàe tsara a, a máá, nqoo méé tsara, témé, tsara kaisase q'au a máá: “X'aiga Tsi Nqari Tseè, Dafitem ka cóáse Tseè, thòð-xama máá tsam m!” témé.

³²Me kò Jeso ba téé a tcii tsara a, a ba a máá: “Dùú sar gha kúrúa máá tsao o sa tsao ko tc'ée?” ta ma tèè. ³³Tsara birí Me a máá: “X'aigaè, tçgáía tsam méé i xgobekg'amse sa *tsam ko tc'ée*,” témé. ³⁴Me Jeso ba thòð-xama máá tsara am ko khama tçgáía tsara qgóó, tsara kúúga bòð, a xùri Me.

Jeso ba Jerusalema koe (21:1–25:46)

Jeso ba ko ciian cgoa Jerusalema koe qãese hàakaguè

(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

21 ¹Eẽ ne ko Jerusalema koe cúù, a ko Betefage koe hàà, Olife dim xàbìm koe, kam kò Jeso ba căm xgaa-xgaase-kg'ao tsara tsééa tçg'òð, ²a birí tsara a, a máá: “Qòð tsao gatsao cgoa q'óá-kg'amkuam x'áém koe, gaa koe tsao gha donghi sa hòð, si qáésea tēe, donghi-coam cgoa. Kgoara naka Tíí koe óá si. ³A ncèè c'èem khòèm kò c'èe gúù birí tsao o, ne méé tsao birí me naka máá: ‘X'aiga ba ko qaa khara a,’ témé, nxãaskam gha kúúga guu khara a,” témé.

⁴Ncèes gúù sa kò kúrúse, porofitim ka kò kg'uièa hãas kg'uis gha nxãasega tseegukaguè ka, ncèe kò máá:

⁵“Cóás Sione di sa birí naka máá:

‘Bòð, sarim X'aiga ba ko cg'aré-cg'aresease hàà cgae si,
a ba a donghi sa qábìa hãa, donghi-coam cgoa hàna sa,
donghis dim cóá ba,’ ” ta méèè sa.

⁶Tsara xgaa-xgaase-kg'ao tsara qòð, a síí Jesom ko ma x'áè tsara a khama ma kúrú, ⁷a síí donghi sa óá, donghi-coam cgoa, a tsara a gatsara di qgáían gam koe tcee, Me gaa koe ntcõó. ⁸Si káís xg'ae sa dàòm q'oo koe gane di qgáían khárà, ne c'èe ne hìian di nxãan xg'ao a ne a dàòm q'oo koe khárà. ⁹Si kò xg'aes èe kò cookg'iaia ba koe hēé naka kháoá ba koe hēéthēé hãa sa q'au a máá:

“Hosana, Dafitem ka tsgõose-coa ba!

Ts'ee-ts'eekg'aièa baa,

Gaam èe ko X'aigam *Nqarim* di cg'òèan cgoa hàà ba!

Hosana, èe kaisase tc'amaka hàna ba!”

témé.

¹⁰Eèm ko Jeso ba Jerusalema koe tcãà kam kò wèém x'áé-dxoo ba nqàrè ka téé a máá: “Ncèe ba dìí baa?” témé. ¹¹Zi xg'ae zi xõa a máá:

“Ncēe ba Jeso Me e, porofitim Galilea dim xg'aekum Nasareta dim koe guua hāa ba,” témé.

Jeso ba ko tempelem koe tcāà
(*Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22*)

¹²Me Jeso ba tempelem koe tcāà, a ba a wèé ne ēe kòo tempelem q'oo koe x'ámá, a ko x'ámágu ne xhàigu, a ba a kò khòè ne ncēe tǎá nqòó di marian ko sèè a gaan téé-q'oo koe tempelem di marian khòè ne mǎà ne di tafolean xùbu, naka gane ēe ko tcíbián x'ámágu ne di ntcòó-q'ooan hēéthēé e, ¹³a ba a birí ne a mǎá: “Góásea i hāa a ko mǎá: ‘Tirim nquu ba méém còrèan dim nquu ba ta ma tcièè,’ igaba tu gatu ts'àà-kg'ao ne dim nquu ba kúrú mea,” témé.

¹⁴Ne kǎà tçgáí ne hēé naka nqōara ne hēéthēé tempelem koe hàà çgae Me, Me kúrú ne ne qǎè. ¹⁵Igaba ēe xu ko kaia xu peresiti xu hēé naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēé ko are-aresa zi gúú zi kúrúm ko zi bòò, i ko cóán tempelem koe q'au a ko mǎá: “Hosana, Dafitem ka tsgōose-coam koe,” témé ka xu kò xgòà, ¹⁶a xu a Gam ka mǎá: “A kóm Tsi ko ncēe cóán ko méés gúú sa?” témé. Me Jeso ba xōa a mǎá: “Èè, qanega xao gǎé nxǎrá naka kóm ta ga hāa Nqarim di zi Tçgāya zi koe góásea sa, ncēe ko mǎá:

‘Cóán hēé naka comko cóá-coan hēéthēé
di kg'ámán koer dqōman kg'ónò máásea hāa,
ta méé sa?’” témé.

¹⁷A ba a guu xu a x'áé-dxoom ka tchàa koe tçg'oa a Betania koe síí, a gaa koe síí x'óm.

Jeso ba ko faia dis hii sa çgúí
(*Mk 11:12-14, 20-24*)

¹⁸Kaisa ntcúúkg'ai cgoa, ēem ko x'áé-dxoom koe kǎbise kam kò xàbàa hāa. ¹⁹Faia dis hii sam ko dàòm qàe koe bòò kam kò síí çgae si, a síí cúí gúú ga tǎá hòò çgae si, igaba tōaran cúí ga a. Kam kò gaas ka mǎá: “Chòò tamase méé i cúí t'òo ga sǎá koe gaia tǎá tçg'oa guu!” témé. Si kò faia dis hii sa gaa x'aè kaga nqai.

²⁰Eè xu ko xгаа-xgaase-kg'ao xu bòò si ka xu kò are, a mǎá: “Nta sa ko ma faia dis hii sa kúúga nqai?” ta ma tēè.

²¹Me Jeso ba xōa xu a mǎá: “Tseegukagar ko birí xao o: Dtcòman xao kò úúa hāa, a káise tc'ēe-tc'ēese tama, ne xao cuiskaga faia dis hiiis koe kúrúseas gúús cúí sa kúrúa hāa tite, igaba ēe xao kòo ncēem xàbì ba birí a mǎá: ‘Séèa ghùèè naka síí tshàam q'oo koe ncemea tcāèè’” témé, ne i gha gatà ii. ²²A ncēè dtcòman xao kò úúa hāa ne xao gha dùús wèés ēe xao ko còrèan cgoa dtcàrà sa hòò,” témé.

Jesom di qarian ka tèè sa
(*Mk 11:27-33; Lk 20:1-8*)

²³Jesom ko tempelem koe tcàà ka xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka khòè ne di xu kaia xu hēéthēé hàà cgae Me, ãem hãa a ko xгаа-xгаа ka, a xu a máá: “Dùútsa qaris cgoa Tsi ko ncēe zi gùú zi kúrú, i gataga dīn ncēe qarian màà Tsia hãa ncēe gùú zi kúrú di i?” témé.

²⁴Me Jeso ba xọa xu a máá: “Tíí igabar gha cúis gùú sa tèè xao o thēé, a ncēè xọa ba xao kò máà Te, ner gha Tíí igaba bìrí xao o dùútsa qaris cgoar ko ncēe zi gùú zi kúrú sa. ²⁵Tcguù-tcguukuan Johanem dia kò ndaa guua, nqarikg'ai koea kana khòèan koea?” témé.

Xu xóé a tèèku a máá: “‘Nqarikg'ai koe e,’ ta xae kò ko méé nem gha tèè xae e a máá: ‘Dùús domka xaoa kò kháé nxãaska gam koe dtcòm tama?’ témé. ²⁶Igaba ncēè: ‘Khòèan koe e,’ ta xae kò ko méé ne xae ko khòèan bèè. Wèè ne khòè ne ko Johane ba porofitim iise bóò khama,” ta xu méé. ²⁷Xu Jeso ba xọa a máá: “C'úùu xae hãa,” témé.

Me bìrí xu a máá: “Nxãaskar Tíí igaba cuiskaga bìrí xaoa hãa tite dùútsa qaris cgoar ko ncēe zi gùú zi kúrú sa,” témé.

Cóá tsara dis sere-sere sa

²⁸“Nta xao ko ma tc'ēe? C'ēem khòè ba kò cãm cóá tsara úúa. A ba kò tc'ãà dim cóám koe síí, a bìrí me a máá: ‘Tiri cóàè, qòð naka síí ncēe cãm ka kg'om xháràm koe tséé,’ témé. ²⁹Me xọa me a máá: ‘Cuiskaga a,’ témé, igabam kò kháóka tc'ēea kabi, a ba a qòð.

³⁰“Me khòè ba cãm dim cóám koe síí, a gataga gam ka méé, me xọa a máá: ‘Qòðr gha àboè,’ témé, igabam táá qòð. ³¹Gatsara ka ndaka ba kòò xòòm ko tc'ēe sa kúrú?” tam Jeso ba ma tèè. Xu máá: “Tc'ãà di me e,” témé.

Me Jeso ba bìrí xu a máá: “Tseegukar ko bìrí xao o: Mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka cg'árà-kg'ao zi hēéthēéa gha Nqarim di x'aian koe gaxao ka tc'ãà a tcàà. ³²Johane ba kò gaxao koe tchànóm dàòm cgoa hàà, xao kò táá gam koe dtcòm, igaba i kò mari xg'ae-xg'ae-kg'aoan hēé naka cg'árà-kg'ao zi hēéthēé gam koe dtcòm. Gataga xao kò ncēes gùú sa bóò, igaba xao kò táá kháóka tc'ēea kabi a gam koe dtcòm,” témé.

Chóó-kg'oman di xu xhárà-kg'ao xu dis sere-sere sa
(*Mk 12:1-12; Lk 20:9-19*)

³³A ba a máá: “C'ēes sere-sere sa kóm. C'ēem x'ãè-kg'ao ba kò hàna, ncēe kò kg'om xhárà ba xháràa ba, a ba a kò xhàro ba gaam koe kúrúa nxãma-nxãma, a ba a gòéan ko kúrúèm qgái ba hēé naka qàòm nquu ba hēéthēé gaa koe tshào, a ba a xhárà-kg'ao xu cgòbè me, a c'ēem nqóóm koe qòð.

³⁴“Eēm ko tc'ōoan ko kúrúsem x'aè ba cúu kam kò gam di qān tséa úu, xhàrà-kg'ao xu koe, sí xu gha gam di tc'ōoan sèe ka. ³⁵Xu kò xhàrà-kg'ao xu gam di qān sèe, a c'èe ba xg'ám, a c'èe ba cg'ōo, a xu a c'èe ba nxōán cgoa xgàrùbe.

³⁶“Gaicaram kò c'èe qān tséa úu, kg'aiakan nqáe hāa a, xu sí gataga hēe e.

³⁷“Kháókam kò gam dim cóa ba tséa úu cgae xu, a máá: ‘Tirim cóa ba xu gha tcom a qgóóse,’ témé. ³⁸Igaba ēe xu ko xhàrà-kg'ao xu cóa ba bōò ka xu kò bìríku a máá: ‘Ncēe ba gúú zi ka q'òðsem ga me e, ncēe gha ko hàà xhàrà ba q'òð ba, ke hàà naka xae cg'ōo me naka gam di x'aian sèe,’ témé.

³⁹Xu kò sèe, a kg'om xhàrà ka tchàa koe xaoa tcg'òò me, a cg'ōo me.

⁴⁰“Kháé nxāaska, ēem kòo kg'om xhàrà ka q'òðse ba hàà, ne ba gha ēe xu xhàrà-kg'ao xu xhàrà di xu dùu sa kúrú?” tam ma Jeso ba tèe.

⁴¹Xu bìrí Me a máá: “Eē xu cg'āè kúrú-kg'ao xum gha cg'āèm dàòm cgoa kaàkagu, a ba a gha c'èe xu xhàrà-kg'ao xu kg'om xhàrà ba máà, xu qgóóa máá me, ncēe gha gam di xòèan tc'ōoan di máà me xu, tc'áróan ko kúrúse x'aèan kòo hàà ne xu,” témé.

⁴²Me Jeso ba gaxu ka máá: “Qanega xao gáé **Nqarim di zi** Tcgāya zi koe nxará tama, ncēe ko máá:

‘Nxōás ēe tshào-kg'ao xu ka bōò xguìe hāa sa,
kaisase cgáés nxōá sa kúrú hāa.

Ncēe X'aigam **Nqarim** ma kúrú hāa a,
si ncēe sa tcgái-q'ooa ta koe t'òè si i,'

témé zi?

⁴³“Gaa domkar ko bìrí xao o, a ko máá: X'aian Nqarim dia gha gaxao koe sèe tcg'òòè, a ia a gha qhàòs ēe ko qāe tc'áróan kúrú sa máàè.

⁴⁴[Gaam ēe ko ncēes nxōás koe cg'áé ba gha khoana tòòm-tomse, igaba ēes kòo c'èe khòèan koe cg'áé nes gha tòòm-tom m,” témé.]

⁴⁵Eē xu ko kaia xu peresiti xu hēe naka Farasai xu hēéthēe Gaam di zi sere-sere zi kóm ka xu kò q'ana hāa gaxu kam ko kg'ui sa. ⁴⁶Qáé Me kg'oana xu kò hāa, igaba xu kòo khòè ne dis xg'ae sa bèe, porofitim iise ne kòo sèe Me khama.

Sèekuan dis kōès dis sere-sere sa

(Lk 14:15-24)

22 ¹Me Jeso ba gaicara gane cgoa sere-sere zi cgoa kg'ui, a máá:

²“Nqarikg'ai di x'aia nea x'aigam ncēe ko gam dim cóa ba sèekuan dis kōè sa kúrú máám cgoa nxará xg'aeèa hāa. ³Me nxāaska gam di qān tséa úu ēe ko sèekuan dis kōès koe tciièa hāa ne koe, sí ne gha bìrí ne ne hàà ka. Igaba ne kò hààn xguì.

⁴“Me gaicara c'èe qān tséa úu a máá: ‘Bìrí ēe kò tciièa hāa ne naka máá: ‘Bòò, kg'lónàr xg'ara hāa tc'ōoan kōès di i, tiri xu ghòè xu hēe naka tiri ghòè-coan

tsáúa hãa hēéthēéa cg'ōoèa hãa, i wèè gúúan kg'ónòa xg'araèa hãa, ke sèékuan dis kōès koe hàà,' témé. ⁵Igaba ne kò tc'irì-tc'irise, a ne a qōd, Me c'ēe ba gam dim xhàràam koe qōd, me c'ēe ba gam di tsééan koe qōd. ⁶Ne c'ēe ne wèéa ne ga gam di qāàn qgóó, a xgàra a, a ne a cg'ōo o. ⁷Me x'aiga ba xgòà, a ba a gam di ncōo-kg'aoan tsééa úú, a ēe ne cg'ōo-kg'ao ne cg'ōo, a gane di x'áé-dxooan dàd.

⁸“A ba a nxāaska gam di qāàn birí a máá: ‘Sèékuan dis kōè sa kg'ónòa xg'araèa hãa, igaba ēer kò tciia hãa nea tciiku sa kg'ano tama. ⁹Ke ncēeska x'áé-dxoom xg'aeku di dàdan ko nxāa koe qōd, naka sèékuan dis kōès koe tciia óá khòéan wèè ēe xao gha hòd o,’ témé. ¹⁰I kò ēe qāàn x'áéan xg'aeku di dàdan koe qōd, a i a wèéan ēe xu kòo xg'ae cgoan xg'ae-xg'ae, tshúúan ga hēé naka qāèan ga hēéthéé e, me sèékuan dis kōès dim nquu ba cg'áé-kg'aoan ka cg'oè.

¹¹“Igabam ēem ko x'aiga ba tcāà, cg'áé-kg'aoa nem gha bóò ka, kam kò gaa koe sèékuan dis kōès di qgáían hãa tamam khòè ba bóò. ¹²A ba a birí me a máá: ‘Tíí tcáràè, nta tsi ma ncēe koe tcana, sèékuan dis kōès di qgáían úú tamase?’ témé. Me khòè ba káàn kg'ui. ¹³Kam ko nxāaska x'aiga ba qāà xu birí a máá: ‘Qáé me tshàua ba koe hēé naka nqàrèa ba koe hēéthéé e, naka tchàa koe xaoa tcg'dó me, dcúú-qoms q'oo koe, ncēe gaa koe i gha kg'ae an hēé naka gāò xōóan hēéthéé hãa koe,’ témé. ¹⁴Káí nea kò tcièa, igaba ne kò cg'orò ne nxárá tcg'òòèa hãa khama.”

Kaesaram koe surutan dis tèè sa

(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

¹⁵Xu nxāaska Farasai xu tcg'oa, a síí kàa zi xg'ae-xg'ae, nta xu gha ma kg'uiian cgoa qgóó Me sa. ¹⁶A xu a nxāaska gaxu di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu hēé naka Herotem di xu xùri-kg'ao xu hēéthéé Gam koe tsééa úú, xu síí máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè, q'ana xae hãa tseegu di Tsi khòè Tsi i sa, a ko Nqarim dim dàd ba xgaa-xgaa sa, a c'ēe khòè cgoa ga tchòà úú tama, khòéan di téé-q'ooan Tsi nqábé tama khama. ¹⁷Ke ncēeska birí xae e, dùú sa tsi ko tc'ēe sa: A tchànoa, **Roma ne òim x'aigam** Kaesara ba méém surutaè sa kana méém táá surutaè saa?” ta xu méé.

¹⁸Igabam kò Jeso ba gaxu dis kàas cg'áè sa q'ana hãase máá: “Dùús domka xao ko kúrúa bóò Te, gaxao qāè qgóóse ko igabaga cg'áè cau xaoè? ¹⁹X'aigam ko suruta cgoaèm mari ba x'ái Te,” témé. Xu gaam mari ba máá Me. ²⁰Me Jeso ba **x'ái xu me a** tèè xu a máá: “Díín dis tcúú sa ncēe sa, naka gatàa díín di cg'òèa ncēe e?” témé. ²¹Xu xòa a máá: “Kaesaram di si i,” témé. Me nxāaska birí xu a máá: “Eè Kaesaram di ii sa nxāaska Kaesara ba máà, naka ēe Nqarim di ii sa Nqari ba máà,” témé. ²²Eè xu ko ncēe sa kóm ka xu kò area, khama xu kò guu Me a qōd.

X'ooan koe tèean dis tèè sa

(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³Gaam cáím ēem kaga xu kò Saduke xu hàà, ncēe x'ooan koe tèes hàna sa dtcòm tama xu, a xu a hàà tèè Me, ²⁴a máá: “Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè,

Moshe ba kò máá: ‘Khòèm kò x'óó, cóá úú tamase, ne méém qōese ba ēes khòès kàà kg'ád-khoe sa sèè naka káíkhoe ba cóán àbà máá,’ témé.
²⁵Nxāaska xu kò 7 xu khòè qōeku xu hàna, gatá cgoa kò x'àèa xu. Tc'āà di ba kò sèèa hāa, a ba a cóá úú tamase x'óó, a kò qōese ba khòè sa qaùa máá. ²⁶Me kò cám di ba gataga hēé, nqoana di ba hēéthēé e, Me nxāakg'ai ga síí 7 di ba tcāa. ²⁷Si wèéa xu qāá q'oo koe khòès ga sa x'óó. ²⁸Ka sa gha nxāaska x'ooan koe i kò tēèèm cám ka ndakam di saa, ēe xu 7 xu ka? Wèéa xu kò úú sia hāa ka,” ta xu méé.

²⁹Me Jeso ba xōa xu a máá: “Tsāa xao hāa, **Nqarim di zi** Tcgāya zi ko méé sa hēé naka Nqarim di qarian hēéthēé xao c'ùua hāa khama. ³⁰Eē ne ko khòè ne x'ooan koe tēe ne i gha sèèkuan kàà ii khama, ne gataga sèèkuan kgoara máàè tama, igaba ne gha nqarikg'ai di moengelean khama ii. ³¹X'ooan koe ghùès ka: A nxará ta ga xao gáé hāa, Nqarim gatu koe nxàea hāa sa? Ncēem kò máá: ³²‘Tíí Ra Nqarim Abrahamam di Ra a, a Nqarim Isakam di Ra a, a Nqarim Jakobem di Ra a,’ témé ka. X'óóa ne dim Nqarim tama Me e, igabagam kg'òèa hāa ne di Me e,” tam méé.

³³Eē zi ko xg'ae zi kóm Me, ka zi kò Gam di xgae-xgaan ka arekaguè.

Kaiam x'áè-kg'ám dis tēè sa
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

³⁴Eē xu ko Farasai xu kóm, Saduke xum kò tcēekg'am kg'ám sa, ka xu kò xg'ae. ³⁵Me gaxu ka c'ēe ba, ncēe x'áè q'āa-kg'ao kò ii ba, qáé Mem gha qgáì nem ko qaa khama tēè Me a máá: ³⁶“Xgae-xgae-kg'ao Tseè, x'áèan q'oo koe ba ndakam x'áè-kg'ám ba kaia?” témé. ³⁷Me bìrí me a máá:

“ X'aigam tsarim Nqari ba méé tsi
wèé tcáóa tsi cgoa hēé,
naka wèé kg'òèa tsi cgoa hēé
naka wèé tc'ēea tsi cgoa hēéthēé ncàm̀n.”

³⁸“Ncēea tc'āà di a kaiam x'áè-kg'ám ga me e. ³⁹Me cám di ba ko gam cgoa qōda mááku a ko máá:

‘Tsáá ka c'ēe ba ncàm̀n,
ēe tsi ma ncàm̀sea khamaga ma,’

témé.

⁴⁰“Ncēe tsara x'áè-kg'ám tsara koe i wèé x'áèan ga hēé naka porofiti xu ka goáèas ga sa hēéthēé qgóó xg'aeà,” tam méé.

Krestem diín dim tsgōo-coam ii dis tēè sa
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹Eē xu ko Farasai xu xg'aea hāa kam kò Jeso ba tēè xu ⁴²a máá: “Krestem ka xao ko ntama ma tc'ēe? Diín dim tsgōo-coa baa?” témé. Xu bìrí Me a máá:

“Dafitem ka tsgōose-coa Me e,” témé. ⁴³Me birí xu a máá: “Gatà i ko ii ne, ne ba kò kháé nxāaska Dafite ba dùús domka *Tcom-tcomsam* Tc'ëem ka kg'uikaguè a 'X'aiga ba' ta ma ma tcii Me, ncëem kò máá:

⁴⁴ 'X'aigam *Nqari* ba kò Tirim X'aiga ba birí a máá:

'Kg'àò xòèa Te dim x'òàm koe méé tsi ntcōò,
nakar gha nxāakg'aiga síí tsari cg'òo-kg'aoan
nqàrè-kg'ama tsi ka nqāaka tòó,'

témé ka.

⁴⁵“A ncèè Dafitem kòò 'X'aiga ba' ta ma ma tcii Me ne ba gha nxāaska ntama ma gam dim tsgōo-coa ba ii?” témé. ⁴⁶I kò cúí khòè ga táá kgoana a Jeso ba xqà, i kò èem cárn koe guu a khòè ne bèè a táá gaicara c'èe tèè ga tèè Me.

Jeso ba ko x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthéé dqàè
(Mk 12:38-40; Lk 11:39-52; 20:45-47)

23 ¹Me nxāaska Jeso ba xg'ae zi hēé naka xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthéé birí a máá: ²“X'áé xгаа-xгаа-kg'ao xu hēé naka Farasai xu hēéthéé Moshem dis téé-q'oos koe hāa. ³Ke méé tu wèè zi gúú zi èe xu ko birí tu u zi kúrú naka qgóóa qari zi. Igaba èe xu ko kúrú zi táá kúrú guu, èe xu ko xгаа-xгаа sa xu kúrú tama ke. ⁴Kaia zi xgàm zi qóm zi xu ko qáé a khòèan nxàra koe tòó, igaba xu gaxu tshàua xu ka ghùì a nxònokagu zia hāa tite. ⁵Wèé zi gúú zi kúrú xu ko zi, xu ko khòèan gha bóò zi ka kúrú zi: gaxu di zi tcāà tcúú zi hēé naka horo q'óm zi hēéthéé, còrè di kg'uian góásea hāa zi xu ko tchàa-tchaa, a xu a gaxu di qgáian di x'òàn qád-qao. ⁶Tcomkuan di zi qgáì zi xu ncàma hāa, naka dòàn xòe koe hēéthéé e, a xu a gataga còrè-nquuan koe kaia zi ntcōó-q'oo zi ncàma hāa thēé, ⁷naka x'ámágu di zi qgáì zi koe tsgámkaguku sa hēéthéé e, naka gataga khòè ne ka 'xгаа-xгаа-kg'aoè' ta ma tcii kuan hēéthéé e.

⁸“Igaba méé tu táá 'xгаа-xгаа-kg'aoè' ta ma tciiè guu, cúím Khòè ba gatu dim Xгаа-xгаа-kg'ao Me e, tu wèèa tu ga qòekua hāa ke. ⁹Naka tua nqòómkg'ai koe táá cúí khòè ga 'àboè' ta ma tcii guu, cúím Khòè ba gatu dim Xòò Me e ke, ncèe nqarikg'ai koe hàna ba. ¹⁰Táá méé tu gataga 'tc'āà-cookg'aiè' ta ma tciiè guu, cúím Khòè ba gatu dim Tc'āà-cookg'ai Me e ke, Kreste ba. ¹¹Gatu xg'aeku koe kaia hāa ba méém gatu dim qāà ba kúrú. ¹²Wèém èe ko kaikaguse ba gha cg'áré-cg'areè, me gha wèém èe ko cg'áré-cg'arese ba kaikaguè.

¹³“Igaba haò, cg'àè i gha ii gaxao ka, x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xao hēé naka Farasai xao hēéthéé e, gaxao ncèe qàè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Nqarikg'ai di x'aiian xao ko khòè ne cookg'ai koe tcèekg'am khama. A gaxao igaba táá tcāà, a xao a gataga èe tcāà kg'oana ne guu naka ne tcāà tama khama. ^{14c}

c 23:14 C'èe zi tsgāya zi Gerika di zi ncèe xùri ko kg'uian úúa: ¹⁴Haò, cg'àè i gha ii gaxao ka, x'áé xгаа-xгаа-kg'ao xao hēé naka Farasai xao hēéthéé ka, qàè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Dxàe-ntcōa zi xao ko nquua zi xhùu cgae, a xao a ko qád còrèan cgoa x'áí-x'aise. Gaa domka xao gha kias xgàraku sa hòò.

¹⁵“Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xao hēé naka Farasai xao hēéthēé e, gaxao ncēe qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Nqóó ba hēé naka tshàa ba hēéthēé xao ko qòda nxama-nxama, khòèm c'ées qhàòs di ba xao gha séèa mááse me hàà gaxao dis xg'aes koe tcǎa ka! A ncēe gatàm kò ko hēé, ne xao ko kúrú mem kg'ano, chòd tamas c'ees dxāwam dis koe sífa ne, cǎm q'oro nqǎé xaoa hāase.

¹⁶“Haò, cg'ǎè i gha ii, gaxao tc'ǎà-cookg'ai xao kǎà tcgǎí xao ka, ncēe ko máá: ‘Khòèm kò tempelem cgoa gǎise ne i kǎà hùì i, igabam kò tempelem di gautan cgoa gǎise ne méém gaas gǎise sa tséékagu,’ ta ko méé xao. ¹⁷Gaxao kǎà tc'ée xaoè, a kǎà tcgǎí xaoè! Dùú sa cgǎé saa? Gautaa, kana tempele baa, ncēe q'ooa ba koem úúa hāa gautan ko kúrú, i Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bódè ba? ¹⁸Xao ko gataga máá: ‘Khòèm kò altaram cgoa gǎise ne, i kǎà hùì i, igabam kò ko Nqarim ko tcg'òóa mááès abas cgoa gǎise ne, ncēe altaram koe hàna sa, ne méém gaas gǎise sa tséékagu,’ témé. ¹⁹Gaxao kǎà tcgǎí xaoè! Dùú sa cgǎé saa? Nqarim ko tcg'òóa mááès aba saa, kana altara baa, ncēe aba sa ko kúrú si Nqarim cookg'ai koe q'ano iise bódè ba? ²⁰Gaa domkam, gaam ēe ko altaram cgoa gǎise ba, gam cgoa hēé naka wèés gúús ēe gam tc'amkg'ai koe hànas cgoa hēéthēé ko gǎise. ²¹Gatà iim dàòm kam kò ēe ko tempelem cgoa gǎise ba gaam cgoa hēé, naka Gaam ēe q'ooa ba koe x'ǎèa hāam **Nqarim** cgoa hēéthēé gǎise. ²²Me ko gaam ēe ko nqarikg'aian cgoa gǎise ba Nqarim dis ntcóò-q'ooos cgoa hēé, naka Gaam ēe gaas koe ntcòem cgoa hēéthēé gǎise.

²³“Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēé e, qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Nqari ba xao ko tc'òoan ko xg'ǎò-xg'ǎò zi gúú zi^d koe cúfs tshàu-q'ooos dian tcg'òó a máá. Igaba xao kaisase cgǎé zi gúú zi x'ǎèan di zi xguìà hāa khama: ncēe qǎèse qgóókuan hēé, thòd-xama-mááku sa hēé naka tcom-tcomsa sa hēéthēé zi. Qaase i ko, ncēe zi gúú zi **cgǎé zi** xao ga kò kúrúa hāa sa, igabaga c'ée zi c'urù tamase. ²⁴Gaxao tc'ǎà-cookg'ai xao kǎà tcgǎí xaoè. Dcène ba xao ko ēe xao ko kg'ǎà gúúan q'oo koe tcg'òó, igaba xao ko kamele sa tòm!

²⁵“Haò, cg'ǎè i gha ii, gaxao x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xao hēé naka Farasai xao hēéthēé ka, qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Kubi sa hēé naka gàba sa hēéthēé ka xao ko qǎáa sara xg'aà, igaba sara q'ooa sara koe chiikuan hēé naka cèèan hēéthēé ka cg'oèa hāa. ²⁶Tsǎá kǎà tcgǎí tsi Farasai tseè! Kg'ǎíka q'ano-q'ano kubis q'oo naka gàba sa hēéthēé e, naka i gha nxāasega qǎáa sara q'ano ii.

²⁷“Haò, cg'ǎè i gha ii gaxao ka, x'ǎè xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēé e, qǎè khòèan khama ko ma kúrúse xao! Xg'aàèa

d 23:23 *tc'òoan ko xg'ǎò-xg'ǎò zi gúú zi* - Gerika sa ko nqoana hii-coa zi ka kg'ui, Naros koe cg'òè úú tama zi.

a q'úú zi tc'ám zi khama xao ii, ncēe tchàa za tsi kò ko bóò zi ne t'òè ii zi, igaba q'ooa zi koe x'óóa hãa khòèan di c'óán hēé, naka wèè cg'uri qhàdan hēéthēé ka cg'oèa hãa zi. ²⁸ Gataga xao ii a khòè ne koe tchàa za tchàno khòèan di bóòse-q'ooan úúa, igaba xao q'ooa xao koe cg'ãè cauan ka hēé naka cg'urian ka hēéthēé cg'oèa hãa.

²⁹ “Haò, cg'ãè i gha ii gaxao ka, x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xaoè naka gaxao Farasai xao ka hēéthēé e, naka qãè qgóòse ko igaba cg'ãè cau xao hēéthēé e! Porofiti xu di zi tc'ám zi koe xao ko dqòm cgoaè xu gha zi gúú zi tshàoa tòò, a xao a ko èe kò tchàno ii ne di tc'áman t'òè-t'òe. ³⁰ A xao a ko máá: ‘Sixae ka tsgóosea xu di x'aèan ka xae kò xg'ao kg'òèa hãa ne, xae ga xg'ao porofiti xu di c'ádan ntcãáguu hãa tama,’ ta ko méé xao. ³¹ Ncēeta mééan ka xao ko nxàea tseegukagua mááse, èe xg'ao porofitian cg'òo ne di xao tsgóo-coa xao o sa. ³² Ke méé xao ncēeska gaxao ka tsgóose ga xu di chìbian xg'ara-xg'ara.

³³ “Gaxao cg'ao xaoè! A dcàüan di xao cóá xaoè! Nta xao gha ma chòò tamas c'ees dxāwam dis koe xgàrakuan bèe? ³⁴ Q'aa méé xao: porofiti xu hēé, naka tc'èega xu khòè xu hēé naka x'àè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēéthēér ko tsééa úú sa. Xao gha c'èe-kg'áa xu cg'òo, a gha c'èe xu xgàu, a gha c'èe xu gaxao di còrè-nquuan koe xg'ám, a xao a gha wèè xu x'áé-dxoo xu koe xgàra. ³⁵ Ncēes gúú sa gha kúrúse, nxāasega xao gha xgàraè ka, káà chibi ne khòè ne di c'ádan xao góman koe ntcãáguu khama. Ncēes ntcãágu c'áòku sa kò tchànom khòèm Abelem koe guu a tshoa-tshoa, a síí Sakariam, Barakiam dim cóám koe tcãà, ncēe xao xg'ao tempele ba hēé naka altara ba hēéthēé xg'aeku koe cg'òoa ba. ³⁶ Tseegukar ko bìrí xao o a ko máá: Wèéan ncēea gha ncēm x'aèm di ne khòè ne koe hàà kúrúse, témé.

Jeso ba ko Jerusalema ba thòò-xama máá

(Lk 13:34-35)

³⁷ “Oo! Jerusalemaè, Jerusalemaè, tsáá ncēe ko porofitian cg'òo tsi, a ko èe tsáá koe tsééèa hãa xu nxòán cgoa cg'òo tsi. Nta noose ra kò tc'èea hãa, tsari khòèa ner gha xg'ae-xg'ae sa, ghòròs ko ma cóáa sa tcgàmàa sa dòm q'oo koe ma xg'ae-xg'ae khama, igaba tu kò tc'èe e tama. ³⁸ Q'aa méé xao, gaxao dim tempele ba xao gha cg'ãa-cg'anasea hãase guua mááè sa. ³⁹ Bìrí xao or ko, cuiskaga xao gaicara bóò Te tite, a xao a gha nxáakg'aiga máá: ‘Gaam èe ko X'aigam **Nqarim** dim cg'òèm cgoa hàà ba ts'ee-ts'ee'g'aiaè,’ témé,” tam méé.

Nqóó ba ko chòò di zi x'ái zi

(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)

24

¹ Jeso ba kò tempelem koe guu a tcg'oa a ba a qòò, xu Gam di xu xгаа-xгаа-kg'ao xu hàà cgae Me, hàà xu gha gaa nquuan

tempelem di x'ái Me ka. ²Me x̄o xu a máá: “Wèéan nc̄e ga xao ko bóò na? Tseegukar ko birí xao o: Cuisikagas nc̄e koe cúis nx̄óás ga sa c'èes tc'amkg'ai koe guuèa h̄a tite, wèéa zi ga gha x̄óa q̄arìè,” témé.

Cg'ǎè zi h̄é naka xgàraku zi h̄ééth̄é e
(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³Eēm Jeso ba Olife dim x̄àbim koe ntc̄óa-ntc̄e, ka xu kò xgaa-xgaase-kg'ao xu cúíaga hàà cgae Me, a máá: “Birí xae e, n-cáma i gha nc̄e gúúan kúrúse sa, i gha gataga Tsari hàà-q'ooan h̄é naka nq̄óm di ch̄òd-q'ooan h̄ééth̄é dùús ka x'áíe sa?” témé.

⁴Me Jeso ba x̄o xu a máá: “Q'ǎa xao naka i táá cúí khóè ga hoàkagu xao o guu. ⁵Kái ne gha Tirim cg'òèm cgoa hàà, a máá: “Tí ra Krete ra a, témé, a ne a gha kái ne hoàkagu ke. ⁶Tu gha nc̄oan h̄é naka nc̄oan di zi nx̄è zi ka h̄ééth̄é kóm, igaba bóò naka tu táá q'aekaguè guu. Gatà ii zi gúù zi méé zi kúrúse ke, igaba i qanega ch̄òd-q'ooan hàà ta ga h̄a. ⁷**Nq̄óm di zi** qhàò zi gha c'èe zi qhàò zi cgoa x'ǎaku, i gha x'aian x'aian cgoa x'ǎaku, i x̄àbàn h̄a, i nq̄óan di cgùruan kái zi qgài zi koe h̄a khama. ⁸Wèè zi nc̄e zia ábàn di th̄òan di zi tshoa-tshoase-q'oo zi khamaga xám.

⁹“Ne gha nx̄aaska xgàrakuan koe tc̄à tu u, a cg'ò tu u. Tu gha Tiri cg'òèan domka **nq̄óm di zi** qhàò zi wèè zi ka hòrè. ¹⁰Nx̄aaska ne gha kái ne gane di dtcòmān aagu, a gha qáékuan koe tc̄àaku, a ne a gha gane ka c'èea ne hòrè. ¹¹I gha tshúù-ntc̄oan di porofitian kái x'áíse, a kái ne khóè ne hoàkagu. ¹²Cg'ǎèan di càuse-q'ooan domka i gha kái khóèan di nc̄àmkuan qgài, ¹³igaba gaam èe ko qarika téé a ch̄òd-q'oos koe sí ba gha kgoaraè. ¹⁴I gha **Nqarim di** x'aian di qàè tch̄òan wèém nq̄óm koe xgaa-xgaaè, x'áís iise **nq̄óm di zi** qhàò zi wèè zi koe, si gha nx̄aaska ch̄òd-q'oo sa hàà.

Q'ád-q'aosas gúù sa
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

¹⁵“Èè tu ko q'ád-q'aosas gúù sa bóò, nc̄e ko tcom-tcomsam qgài ba kúrú me x̄òm khama ii sa, si gaa koe téé-tèe. Porofitim Danielelem kò tcom-tcomsam qgàim koe h̄ase gaas ka kg'ui sa (èe ko nx̄ará ba méém kóma q'ǎa). ¹⁶Ne méé ne nx̄aaska èe Jutea koe hàna ne x̄àbian koe qgóéa sí, ¹⁷nakam èe nquuan tc̄obe koe hàna ba táá x̄o na sí èe nquuan q'oo koe h̄a sa sèè guu, ¹⁸nakam èe xháràn koe hàna ba táá k̄abise naka sí gam di qgáian sèè guu. ¹⁹Haò, cg'ǎè i gha ii, èe zi cáim zi ka èe nc̄à zi koe cóán úúa zi khóè zi ka h̄é naka èe gha ko comkagu zi ka h̄ééth̄é e! ²⁰Còrè naka i gha gatu di qgóéan táá sao di x'aè ka h̄a guu kana Sabata dim cáim ka. ²¹Nx̄aaska i gha kaia xgàrakuan h̄a ke, nc̄e nq̄óm dis tshoa-tshoases koe guu a qanega h̄a tama a, nc̄es noose ga, a i a gaicara

hãa tite e. ²²A ncêè ãe xu cáím xu kò xòm-xommè ta ga hãa ne, i cúí khòè ga kgoaraèa hãa tite, igaba xu gha ãe nxará tcg'òóèa hãa ne domka ãe xu cáím xu xòm-xommè.

²³“A ncêè ãem x'aèm kam kò c'èem khòè ba bìrí tu u a ko máá: ‘Bòd, ncêe ga Me e Kreste ba,’ kana máá: ‘Eë gam síí hãa,’ témé ne, méé tu táá dtcòm m guu. ²⁴Tshúú-ntcōan di xu Kreste xu hēé naka tshúú-ntcōan di xu porofiti xu hēéthēéa gha x'áíse, a kaia zi x'ái zi hēé naka are-aresa zi gúú zi hēéthēé kúru ke, ãe nxará tcg'òóèa ne xu gha hoàkagu ka, kgoanase i kòo ne. ²⁵Bòd, x'aèan cookg'ai koer kò bìrí tu ua.

²⁶“A ncêè gatu ka ne kòo máá: ‘Bòd, tchàa-xgóóm koem hãa,’ témé ne méé tu táá tcg'oa naka qòd guu. **A ncêè gaicara ne kòo máá:** ‘Bòd, nquum q'oo koem hàna,’ témé ne méé tu táá dtcòm guu. ²⁷Cáíms ko tcg'oa xòè koe i ko ma túú-tebean guu a cáíms ko tcàà xòè koe ma síí bòðse khama i gha ma Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii. ²⁸Eë x'óóa hãam tc'áróm hãa qgái koe i gha kg'ãean xg'ae.

Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooa ne
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

²⁹“Eë xu cáím xu di xgàrakuan qáá q'oo koes gha kúúga cáím sa ntcúú-ntcuuè,
Me nxoe ba x'áà tite,
i gha tçonðan nqarikg'ai koe guu a tcheè,
i gha nqarikg'ai di qarian ntcãa-ntcãè.

³⁰“Eëm x'aèm kas gha Khòèm dim Cóám dis x'ái sa nqarikg'ai koe x'áíse, zi gha wèè zi qhàd zi nqóómkg'ai di zi kg'ae, a zi a gha Khòèm dim Cóá ba bòd, Me nqarikg'ai di túú-c'òðan koe guu a ko hàà, qarian hēé naka kaia x'áàn hēéthēé cgoa. ³¹Me gha Gam di xu moengele xu kiam q'aum torompitam dim cgoa tsééa tcg'òó, xu gha Gam nxará tcg'òó hãa ne wèè xòèan ãe tc'áán ko guu za xg'ae-xg'ae, nqarikg'ai dim chòd-q'oom c'èem koe guu a síí c'èem koe tééan koe.

³²“Ke tu ncées gúús faia dis hìis koe kúruúse hãas koe xgaa-xgaase: ãe i ko gas di nxãàn tshoa-tshoa a ko tsòm, i ko tçara sa tsòm, ne tu q'ana hãa qhóóa ne tcana hãa sa. ³³Gataga ãe tu kòo ncêe zi gúú zi wèè zi bòd ne tu q'ana hãa cúú Me e sa, a nquu-kg'áíman koe hãa. ³⁴Tseegukar ko bìrí tu u a ko máá: Ncées qhàd sa kaà tite, i gha nxãakg'aiga síí ncêe gúúan wèè ga kúruúse. ³⁵Nqarikg'aian hēé naka nqóók'gian hēéthēéa gha chòd, igaba i Tiri kg'uiian chòd tite.

Cúí khòè ga c'úúa hãa cáím ba kana x'aè ba
(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

³⁶“Igabaga i cúí khòè ga ãem cáím ba kana ãem x'aè ba q'ãa tama, moengele xu nqarikg'ai di xu ga igaba kana Cóám ga igaba, Xòòm cúím

ka oose. ³⁷Nowam di x'aèan ka i kò ii khama i gha Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii khama. ³⁸Eë xu cáím xu ka kaim tshàam hàà tama cookg'ai koe ne kòo tc'óó a ko kg'áà, a ko séèku, a ko séèkuan bìrìku, me nxāakg'aiga síí Nowam ko arakam koe tcāam cáím ba hàà, ³⁹igaba ne kò **cúí gúú ga** c'úúa **dùús ko hàà kúrúse sa**, me nxāakg'aiga kaim tshàa ba hàà, a hàà tchúua tcg'óó ne. Gatà i gha Khòèm dim Cóám di hàà-q'ooan ii. ⁴⁰Cám tsara khòè tsara gha xháràm koe hāa. C'ēe ba gha séèè, me gha c'ēe ba guuè. ⁴¹Cám sara khòè sara gha hāa a ko hāk'g'um koe maberean táó. C'ēe sa gha séèè, si gha c'ēe sa guuè.

⁴²“Gaa domka méé tu kòresea hāa, dùútsa cáím kam gha gatu dim X'aigam **Nqari** ba hàà sa tu c'úúa hāa ke. ⁴³igaba méé tu ncēe sa q'ana hāa: Ncēè nquu ba kàoa hāam khòèm kò q'ana, dùútsa x'aè kam ko ts'āa-kg'ao ba ntcúú ka hàà sa, nem ga kò ēem x'aèm ka kòrea hāa, a táá kúrú me gam dim nquu ba khōàè. ⁴⁴Gaa domka méé tu gatu igaba wèè x'aè ka kg'ónòsea. Khòèm dim Cóa ba ko ēe tsi q'āa tamam x'aèm ka hàà ke.

Tcom-tcomsa kana tcom-tcomsa tamam qāa ba (Lk 12:41-48)

⁴⁵“Kháé díí ba nxāaska tcom-tcomsa a tc'ēegam qāa baa? Ncēe gam ka q'òðsem ko nquua ba di qarian máà ba, me qāè x'aè ka gaxu di tc'óoan máà xu ba? ⁴⁶Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ēem qāa ba, ncēe gam ka q'òðsem ko hàà nem ko hàà sao-xg'ae me ko gatà hēé ba. ⁴⁷Tseegukar ko bìrì tu u a ko máá; wèè zi gúú zi ēem úúa hāa zi di qaria nem gha gam koe tóó. ⁴⁸igaba ēem qāam cg'āèm kò ko tcáóa ba koe bìrìse a ko máá: ‘Tíí q'òð ba ão me e,’ témé, ⁴⁹a ba a tshoa-tshoa a qāa ne gam ka c'ēe ne xg'ám, a ko tc'óó a ko kg'áà-kg'aoan cgoa kg'áà, ⁵⁰nem gha ēem qāam ka q'òðse ba tcom tamam hāam cáím ka hàà, c'úúam hāa x'aè ka, ⁵¹a ba a gha hàà xgàra me, a qāè qgóóse ko igaba cg'āè cau khòèan cgoa xg'ae-xg'ae me, ncēe gaa koe i gha kg'aeam hēé naka gāò xóóan hēéthéé hāa koe.”

10 zi dxàe-coa zi dis sere-sere sa

25 ¹“Gaa x'aè ka i gha nqarikg'ai di x'aian 10 zi dxàe-coa zi cgoa nxárá xg'aeè. Gazi di lampian zi kò séè a zi a síí séèkom khòè ba **qāà**, xg'ae cgoa me zi gha ka. ²Gazi ka 5 zia kò káà tc'ēe ii, zi 5 zi tc'ēega ii. ³Káà tc'ēe zi kò lampia zi séè, gabà zi ko táá nxúian séèa mááse. ⁴Zi tc'ēega zi lampian séè a zi a nxúian gāban koe séèa mááse. ⁵Me séè-kg'ao ba táá qháése hàà, ka zi ko wèéa zi ga x'óm, x'ómà zi ko cg'áé khama.

⁶“Ntcúú nqáè kam kò q'au ba tcg'oa a máá: ‘Bòò, séè-kg'aom ga me e síí ko hàà ba, ke tcg'oa naka hàà xg'ae cgoa me!’ témé. ⁷Ka zi ko wèè zi dxàe-coa zi tēe a lampia zi kg'ónò. ⁸Zi káà tc'ēe zi tc'ēega zi bìrì a máá: ‘Au se e nxúia ne gasao di nxúian koe, gase di lampia nea ko ts'irì ke,’ témé. ⁹Zi tc'ēega zi xqa a máá: ‘Cuiskaga i wèéa se ga tc'āò tite. Ke qòò

sao ãe ko x'ámágu u ne koe naka saoa síí x'ámá mááse e,' témé. ¹⁰Igaba ãe zi dàò q'oo koe hãa, síí zi gha gaa nxúian x'ámá, kam kò séè-kg'ao ba hàà. Zi dxàe-coa zi ãe ko kg'ónòsea zi kòès séèkuan dis koe gam cgoa tcãà, me nquu-kg'ám ba tcèekg'ammè.

¹¹“Gam x'aè-coam qãá q'oo koe zi gha c'èe zi dxàe-coa zi gataga hàà, a hàà máá: ‘X'aigaè, x'aigaè, xgobekg'ama máá se e,’ témé. ¹²Igabam kò xoa a máá: ‘Tseegua ner ko birí sao o: C'úù saoa ra hãa,’ témé.

¹³“Gaa domka méé tu kòresea, cárn ba hëé naka x'aè ba hëéthëé tu c'úùà hãa ke,” tam Jeso ba méé.

Nqoana qãà xu dis sere-sere sa

(Lk 19:11-27)

¹⁴“Gaicara i gha **nqarikg'ai di x'aian** c'èem nqõóm koe xóé a ko qõòm khòem khama ii, gam di xu qãà xu ko tcii a ba a gam di zi gúú zi gaxu tshàu q'oo koe tcãà ba. ¹⁵A cúí ba 5 xu cãa xu marian di xu máà, a c'èe ba cárn cãan máà, a c'èe ba cúím cãa ba máà. Wèem khòè bam kò gam di qarian di tc'ãò-tc'ãoan cgoa máà. A ba a tshoa-tshoa a dàò ba koe qõò. ¹⁶Me 5 xu cãa xu marian di xu máàèam khòè ba kúúga qõò a ba a síí tséékagu u, a gaicara c'èe xu cãa xu 5 xu kúú. ¹⁷Me gataga ãe kò cárn cãa tsara máàèa ba c'èe tsara kúú. ¹⁸Igabam kò cúím cãam mari di ba máàèa ba qõò a síí gómankg'ai koe hãé ba tshào, a gam ka q'òðsem ðim cãa ba kãé.

¹⁹“Qáòm x'aèm qãá q'oo koem kò ãe xu qãà xu ka q'òðse ba kabise a hàà cgae xu, a gaa marian xu ma tséékagua sa hàà nxàe cgoa xu. ²⁰Me khòem ãe kò 5 xu cãa xu máàèa ba cúù-cuuse a 5 xu cãa xu c'èe xu úú, a ba a máá: ‘Tíí q'òðè, 5 xu cãa xu tsi kò máà tea hãa. Bòò, 5 xu cãa xu c'èe xur kúú,’ témé. ²¹Me gam ka q'òðse ba birí me a máá: ‘Qãèse tsi kúú,’ tsáá qãè a tcom-tcomsa tsi qãà tsi. Cg'láré gúúan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gúú zi di qarian máà tsi. Tcãà naka tsia tsáá q'òðr cgoa qãè-tcao,' témé.

²²“Me gataga cárn cãa tsara ko máàèa ba cúù-cuuse a ba a máá: ‘Tíí q'òðè, cárn tsara cãa tsara tsi kò máà tea. Bòò, c'èe tsara cãa tsarar kúú,’ témé. ²³Me gam ka q'òðse ba birí me a máá: ‘Qãèse tsi kúú,’ tsáá qãè a tcom-tcomsa tsi qãà tsi. Cg'láré gúúan koe tsi kò tcom-tcomsa ii, ra gha kái zi gúú zi di qarian máà tsi. Tcãà naka tsia tsáá q'òðr cgoa qãè-tcao,' témé.

²⁴“Gatagam kò cúím cãa ba kò máàèa ba hàà a máá: ‘Tíí q'òðè, q'ana ra hãa tsi kàa tsi khòè tsi i, a tsi a ko xhàrà tama tsi hãa koe ga tcuù, a ko qanega tsi cgùrian tsaj-tsaj tama koe ga sáà sa. ²⁵Ra kò nxãaska q'áò tsi, a ra a qõò a síí tsarim cãa ba gómán q'oo koe kãé. Bòò, ncèe ga ia tsari gúúà ne,' témé.

²⁶“Me gam ka q'òðse ba xoa me a máá: ‘Tsáá cg'làè cau a kg'amka tsi qãà tsi! Q'ana tsia, xhàrà tama ra hãa koe ga ra ko tcuù sa, a ra a ko

qanega ra cgùrian tsai-tsai tama koe ga sàa sa. ²⁷Khama tsi ga kò marian ko tòòè koe marian tiri úúa, ne i ga kò ncēeska càusea, ra k̄abise a hàà sèè e, càusea i hāase.

²⁸“Ke xao gam koe cāa ba sèèa k̄abi, naka ēe 10 xu cāa xu úúa hāa ba mǎa me. ²⁹Wèém khòèm ēe c'ēe gúúan úúa ba gha mǎàè, a ba a gha káían úú, igabaga ēe cúí gúú ga úú tama ba gha ēem úúa hāa gúú-coan ga sèè cgaèè khama. ³⁰Naka xaoa ēe kǎà tséém qāà ba tchàa za dcúú-qoms q'oo koe xaoa tcǎà. Ncēe gaa za i gha kg'aeen hēé naka gǎò xōóan hēéthēé hāa koe,' témé.”

Ghùuan hēé naka pirian hēéthēé e

³¹“Khòèm dim Cóm kò Gaam dim x'áam koe hāase hàà naka wèè xu moengele xu Gaam di xu cgoa hēéthēé e, nem gha Gaam di x'áan dis ntcōó-q'ooos koe hàà ntcōó. ³²Zi gha *nqōóm di zi* qhàò zi wèè zi Gaam cookg'ai koe xg'ae-xg'aeè, Me gha hàà c'ēe zi koe q'aa-q'aa zi, ēem ko ma kòre-kg'ao ba ma ghùuan pirian koe ma q'aa-q'aa khamaga ma. ³³Ghùua nem gha Gam dim x'òam kg'òm xòè za tòó, a ba a pirian dxàes x'òàs xòè za tòó.

³⁴“Me gha X'aiga ba nxāaska kg'òm x'òam xòè di ne bìrí a mǎa: ‘Hàà gatu ēe Abom ka ts'ee-ts'ee/kg'aièa tu, x'aian di ntcōó-q'ooan xǎè, ncēe tu kò nqōóm tshoa-tshoasea koe guu a kg'ónòndà mǎàèa a. ³⁵Xàbàr kò hāa, tu tc'ooan mǎà ter tc'òó, ra kò cáma hāa tu c'ēe gúúan mǎà ter kg'áà, ra kò tǎá za guuar khòè ra ii, tu x'áéa tu koe qǎèse qgóó te, ³⁶qg'aè-cgaeear kò hāa tu hāakagu te, ra kòò tsàa tu q'òé te, ra kòò qǎé-nquus koe hàna tu hàà kabi te khama,' tam méé.

³⁷“Gaa x'aè ka ne gha ēe tchàno ne xòe Me a mǎa: ‘X'aigaè, n-cáma ta kò bòò Tsia Tsi xàbàa hāa, ta tc'òókagu Tsia, Tsi cáma hāa ta c'ēe gúú au Tsi, Tsi kg'áàa hāa? ³⁸Ta kò n-cáma bòò Tsi, Tsi tǎá za guua Tsi khòè Tsia, ta x'áéa ta koe qǎèse qgóó Tsia, ta n-cáma bòò Tsi, Tsi qg'aè-cgaea, ta hāakagu Tsia? ³⁹Ta kò n-cáma bòò Tsi, Tsi ko tsàa, kana qǎé-nquus koe tcǎàèa, ta síí kabi Tsia?’ témé. ⁴⁰Me gha X'aiga ba xòe ne a mǎa: ‘Tseegua ner ko bìrí tu u: Wèés gúús ēe tu Tíí ka c'ēe ne ncēe ne cg'áré ne ka cúia ne koe ga kúrúa sa, tu Tíí ga ra kúrúa máánaa,' témé.

⁴¹“Me gha nxāaska ēe dxàes x'òàs xòè di ne bìrí a mǎa: ‘Tcg'oa cgae Te tu, gatu ēe chòò tama c'eean koe cgúisea hāa tu, dxāwa ba hēé naka Gam di xu moengele xu hēéthēé kg'ónòndà mǎàèa ba. ⁴²Xàbàr kò hāa, tu tǎá gúú mǎà ter tc'òó, ra ko cámaa, tu tǎá gúú mǎà ter kg'áà, ⁴³tǎá za guuar khòè ra a kò ii, tu tǎá x'áéa tu koe qǎèse qgóó Te, qg'aè-cgaeear kò hāa, tu tǎá hāakagu Te, ra kòò tsàa, a qǎé-nquus koe hàna, tu tǎá kabi Te khama,' témé.

⁴⁴“Nxāaska ne gha gane igaba gataga xòe a mǎa: ‘X'aigaè, n-cáma ta bòò Tsi Tsi xàbàa, a cámaa, a tǎá za guua Tsi khòè Tsia, a qg'aè-cgaea, a

kò tsàa, a qáé-nquus koe hàna, ta táá hùì Tsia?’ témé. ⁴⁵Me gha nxãaska x̄o ne a máá: “Tseegukar ko bìrì tu u: Wèès gùús ãe tu nc̄ee ne cg’aré ne ka cúíá ne kúrúá máá tama sa, nxãa sa tu Tíí ga ra kúrúá máá tama th̄éé,’ témé. ⁴⁶Ne gha nxãaska ch̄òd tamas xgàrakus koe q̄òd, ne gha ãe tchàno ne ch̄òd tamas kg’òès koe q̄òd,” tam Jeso ba méé.

Jesom di xgàrasean h̄éé naka Gam dis x'oo sa h̄éé naka Gam di x'ooan koe t̄ee sa h̄ééth̄éé e (26:1–28:20)

Kàas Jeso ba q̄ae di sa
(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

26 ¹Eēm ko Jeso ba gaa zi kg'ui zi kg'uia xg'ara kam kò Gaam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrì a máá: ²“Q'ana xao h̄aa, Paseka dis k̄òè sa cam̄ cam̄an q̄áá q'oo koe h̄aa sa, Me gha Khòem dim Cóa ba khòè ne tshàu q'oo koe tc̄àè, nxãasegam gha xgàuè ka,” témé.

³Xu kò nxãaska kaia xu peresiti xu h̄éé, naka khòè ne di xu kaia xu h̄ééth̄éé kaia peresitim Kaifase ta ko ma tcièm dis qh̄àis koe xg'ae, ⁴a xu a Jeso ba xu gha qgóó a cg'òo di kàan kúrú. ⁵Igaba xu ko máá: “Kòès di x'aè ka tamase, nxãaskas gha kaia xg'ore sa khòè ne xg'aeku koe h̄aa khama,” témé.

Jeso ba ko Betania koe nxúian cgoa tcgàùè
(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶Eēm ko Jeso ba Betania koe h̄aa, Simonem nc̄ee xg'ao lepero dis tcìi sa tsàara h̄aam dim nquum koe ʔkas kò khòè sa hàà cgae Me, kaisa marian ka x'ámàèa tshāán qgóó a, alabasetere di nxōán cgoa kúrúèam ts'oo-c'òà-coam koe hàna a, a sa a ntcóó a ba a kò tc'òó koe hàà ntcāá tcúú Me.

⁸Eē xu ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu nc̄ee sa bóò ka xu kò xgòá a máá: “Dùús ka sa ko nc̄eeta ma ma k̄òè cgoa a? ⁹Nc̄ee tshāá nea ga kò kái marian cgoa x'ámáguèa, i ga kò gaan di marian dxàua ne khòè ne máàèa h̄aa!” témé.

¹⁰Igabam kò Jeso ba nc̄ee sa q'ana h̄ase bìrì xu a máá: “Dùús ka xao ko khòè sa xgàèa máá? T'òès tséé sas Tíí koe kúrúá h̄aa ka. ¹¹Dxàua ne khòè ne cgoa xao gha wèè x'aè ka h̄aa, igaba xao wèè x'aè ka Tíí cgoa h̄aa tite. ¹²Nc̄ees nc̄aa ko nc̄ee tshāán cgoa ntcāá tc'áró Te kas nc̄aa ko kg'ónòna máá Te kg'ónòkuan Tiri i. ¹³Tseegukar ko bìrì xao o a ko máá: Wèem nqóóm ãe i ko nc̄ee q̄àè tchòàn xgaa-xgaaèm koe i gha ães kúrúá h̄aa gùuàn nxàèè, tc'èe-tc'èeseès gha ka,” tam méé.

Jutase ba ko dtcòm, Jeso bam gha x'ámágu sa
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

¹⁴Me kò nxãaska 12 xu ka c'èe ba nc̄ee Jutase Isekariote ta ko ma tciìe ba, kaia xu peresiti xu koe síí, ¹⁵a ba a máá: “Dùú sa xao máà te kg'oana,

ncèè gaxao tshàu q'oo koer kò tcàà Me ne?" témé. Ka xu kò 30 marian seleferan di kg'ónò máá me. ¹⁶ Me gaam x'aèm kaga Jutase tshoa-tshoa a qaa, ntamam gha ma gaxu tshàu q'oo koe tcàà Me sa.

Jeso ba ko Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao cgoa Paseka di tc'ōoan tc'ōó
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-13, 21-23; Jn 13:21-30)

¹⁷ Tc'áá dim cám péré gǎe-gǎe úú tamas pérés di kōèan dim ka xu kò xгаа-xgaase-kg'ao xu Jesom koe hàà a máá: "Nda koe xae gha kg'ónò máá Tsi, naka Tsi síí gaa koe Paseka di tc'ōoan tc'ōó sa Tsi ko tc'ēe?" témé. ¹⁸ Me xoa a máá: "Qōd naka x'áé-dxoom koe síí, c'ēem khòem koe naka bìrí me naka máá: 'Xгаа-xгаа-kg'ao ba ko máá: 'Tsarim nquum koer gha Tiri xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa Paseka di ghùu-coan kg'oo,' témé,'" tam méé. ¹⁹ Xu xгаа-xgaase-kg'ao xu ēem ma Jeso ba bìrí xua hǎa khama ma kúrú, a Paseka di tc'ōoan kg'ónò.

²⁰ Eē i ko dqòa kam kò Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu 12 xu cgoa qàd. ²¹ Eē xu hǎa a ko tc'ōó kam ko máá: "Tseegukar ko bìrí xao o, gaxao ka c'ēe ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcàà Te," témé. ²² Xu kò kaisase tshùu-tcao, a xu a wèéa xu tshoa-tshoa a cúí mana cúí tèè Me a máá: "A tíí tama raa, X'aigàè?" témé. ²³ Me Jeso ba xoa a máá: "Eē Tíí cgoa tshàua ba gǎbas q'oo koe tcana hǎa ba gha khòè ne tshàu q'oo koe tcàà Te. ²⁴ Eē i ma Khòem dim Cóm ka ma góásea khamaga i gha ii. Igaba haò, cg'ǎe i gha ii, ēe ko Khòem dim Cóm ba khòè ne tshàu q'oo koe tcààm ka! Qǎèa i ga kò máá mea hǎa, táám ga kò ábàèa hǎa sa," témé. ²⁵ Me Jutasem ēe ko hàà khòè ne tshàu q'oo koe tcàà Me ba máá: "A tíí tama raa, xгаа-xгаа-kg'ao Tseè?" témé. Me Jeso ba xoa me a máá: "Ncǎa tsi nxàese," témé.

Dqòa di tc'ōoan X'aigam Nqarim di i
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²⁶ Eē xu hǎa a ko tc'ōó kam kò Jeso ba péré sa sèè, a ba a ts'ee-ts'ee'kg'ai si, a khóá q'aa si, a xгаа-xgaase-kg'ao xu máá si, a ba a máá: "Sèè naka xaoa tc'ōó, ncèea cgàaa Te ga a ke," témé.

²⁷ A ba a kubi sa sèè a ts'ee-ts'ee'kg'ai si a máá xu si a máá: "Wèéa xao ga méé xao gaas koe kg'áà. ²⁸ Ncèea c'áòa Te ga a ke qáé-xg'aes di i, ncèe gha ntcǎáguè e, kái ne khòè ne gha chibíia ne qgóóa mááè ka. ²⁹ Bìrí xao or ko, ncèe kg'om dis hìis di gōéan ncèer ncèem cám koe guu a kg'áà tite, me gha nxǎakg'aiga síí cám ēer gha gaxao cgoa Abom di x'aian koe kabase kg'áà a ba hàà," témé.

³⁰ Eē xu ko cii ba nxàèa xg'lara ka xu kò tcg'oa a Olife dim xǎbim koe qōd.

Jeso ba ko Peterem gha xqase Me sa nxàe
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)

³¹ Me nxǎaska Jeso ba bìrí xu a máá: "Ncèem ntcùúm ka xao gha gaxao wèéa xao khuàagu Te, góásea i hǎa a ko máá:

'Kòre-kg'ao bar gha xg'ám,
 si gha ghùuan dis xg'ae sa qgóéa q'aa,'
 témée khama. ³²Igaba éer ko x'ooan koe ghùieà xg'ara ner gha tc'ää-
 cookg'ai xao o a Galilea koe qòð," témé.

³³Me Petere ba nxàe a máá: "Eêta xu ga ko ma wèéa xu khuùagu Tsi
 igabar tíi cuiskaga khuùagu Tsi tite," témé. ³⁴Me Jeso ba xoa me a máá:
 "Tseegukar ko birí tsi: Ncèem ntcùúm ka, qanegam ghòrò ba kg'ae tamas
 cookg'ai koe tsi gha senè nqoana q'oro xoase Te," témé. ³⁵Me Petere ba
 xoa Me a máá: "Tsáá cgoar ga ko x'óó igabagar cuiskaga xoase Tsia hãa
 tite," témé. Xu kò wèè xu xгаа-xgaase-kg'ao xu gatà méé.

Getesemane koe (Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶Kam kò nxãaska Jeso ba Gam di xu xгаа-xgaase-kg'ao xu cgoa
 Getesemane ta ko ma tcièm qgáim koe qòð, a ba a síf gaa koe birí xu a
 máá: "Ncèe koe xao ntcóó, ée síf hãa koer ko síf còrè ke," témé. ³⁷A ba a
 Petere ba hêé naka Sebetem di tsara cóá tsara hêéthéé sée, kam kò tshoa-
 tshoa a tshùù-tcao a kaisase thòð-xám. ³⁸A ba a birí xu a máá: "Tcáóá Tea
 x'oos q'oo koe tshùù-tcaoan ka cg'oèa hãa. Ncèe koe xao qau, naka Tíí
 cgoa kókòda hãa," témé.

³⁹Cg'arésem ko còoka qòð kam kò kg'áia ba cgoa gómankg'ai koe cg'áé a ba
 a còrè a máá: "Aboè, kgoanase i kòo ne, kúru nakas ncèes kubis **xgàrakuan
 di sa** Tíí koe tcg'òðè. Igaba Tsari tc'èean ka, Tíí ko tc'èes ka tamase," témé.

⁴⁰Kam kò xгаа-xgaase-kg'ao xu koe k̄abise a hàà sao-xg'ae xu xu x'óm̄a. Me
 Petere ba birí a máá: "A tààè xao koáé, x'aè-coa ba Tíí cgoa hãa a kókòda hãan
 ka? ⁴¹Kókòda hãa naka còrè, naka xaoa nxãasega táá kúrua bòðkuan koe tcãà
 guu. Tc'èe ba **kúru** kg'oana hãa, igabam tc'áró ba kg'amka me e ke," témé.

⁴²Cám di sam kò gaicara k̄abise a síf còrè, a máá: "Tiri Aboè! Ncèè
 kgoanase i kòo ne méés cgóm̄na ncèes **kubi** sa Tíí koe séèa tcg'òðè, nakar
 táá nxãasega gaas q'oo koe kg'áà. Igaba ncèè kgoanase tama i kò hãa ne
 méés nxãaska Tsáá ko tc'èe sa kúruúse," tam méé. ⁴³Eèm ko gaia k̄abise a
 hàà kam kò sao-xg'ae xu xu x'óm̄a hãa, nqãéa xu kò hãa khama.

⁴⁴Me gaicara guu xu a qòð a síf nqoana di sa còrè, a cúis gúús ga sa
 gaicara méé. ⁴⁵A ba a nxãaska xгаа-xgaase-kg'ao xu koe k̄abise a máá: "A
 qanega xao x'óm̄a, a ko sãa? Bòð, x'aè ba hààra, Me ko Khóèm dim Cóá
 ba hàà chibi-kg'ao ne tshàu q'oo koe tcãàè. ⁴⁶Tèe xao, naka xae qòð! Bòð,
 khòè ne tshàu-q'oo koe tcãà Team khòè ba cúuse hàna ke!" témé.

Jeso ba ko qgóéé (Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)

⁴⁷Eèm qanega hãa a ko kg'ui kam kò Jutasem ncèe 12 xu ka c'èe ba
 hàà, xu kò kái xu khòè xu dis xg'ae sa gam cgoa hàà, ntcàuan hêé naka

dxòman hēéthēé kò qgóóa hāa xu, a kaia xu peresiti xu hēé naka khòè ne di xu kaia xu koe hēéthēé guua hāa. ⁴⁸Me kò nxāaska ēe kò khòè ne tshàu q'oo koe tcāa Me ba x'ái sa máa xua hāa a ko máá: “Eēr gha ko x'obè ba Gaam ga Me e, ke xao qgóó Me,” témé. ⁴⁹Me Jutase tchānose Jesom koe síí a máá: “Tsgám̄mo, Xgaa-xgaa-kg'ao Tseè!” témé. A x'obè Me. ⁵⁰Me Jeso ba gam ka máá: “Tiri Tsi ncām̄-khoe tseè, dùú sa tsi hààra máána?” témé.

Xu kò nxāaska cúù-cuuse a Jeso ba qgóó a sée Me. ⁵¹Me kò kúúga Jesom cgoa kò hāa xu 12 xu ka c'ēe ba tchoanà tshàu, a gam dim ntcàu ba tsgúúa tcg'dó, a kiam peresitim dim qām̄ dim tcee ba xg'aoa qhòm. ⁵²Me kò nxāaska Jeso ba gam ka máá: “Kābi tsarim ntcàu ba téé-q'ooa ba koe, wèem ēe ko ntcàuan sée ba gha ntcàuan cgoa kaākaguè ke. ⁵³Kana tsi c'úúa qari ner úúá sa tirim Abo bar ga tcii cgoa a, Me ncēeskaga 12 sa nqáéa zi xg'ae zi tcām̄-tcām̄ zi moengele xu di zi tsééa óá máá Te sa? ⁵⁴Ncēes gúú sar kò ko kúrú ne zi gha **Nqarim di zi** Tcgāya zi ntama nxàea tseegukaguè, ncēe zi ko máá, ncēeta mée i ga kò ma kúrúse, témé ka?” tam mée.

⁵⁵Eēm x'aèm kam kò Jeso ba khòè xu dis xg'ae sa birí a máá: “Ts'āa-kg'ao ba tsāá hààraa khama xao gáé ntcàuan hēé naka dxòman hēéthēé cgoa hààraa, hàà xao gha qgóó Te ka? Wèé cām̄ kar tempelem q'oo koe hāa a ko xgaa-xgaa, igaba xao gaa koe síí táá qgóó Te. ⁵⁶Igaba wèean ncēea kúrúsea, nxāasega zi gha Tcgāya zi porofiti xu di zi tseegukaguè ka,” ta mée. Ka xu kò nxāaska wèe xu xgaa-xgaase-kg'ao xu tcg'oara guu Me a bèe a qgóé.

Jeso ba ko qhàis cookg'ai koe úúé

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷Xu ēe kò Jeso ba qgóóa xu kiam peresitim Kaifasem koe úú Me, x'áé xgaa-xgaa-kg'ao xu hēé naka kaia xu hēéthēé kò xg'aea koe. ⁵⁸Me Petere ba kháóka téé a xùri Me, a kiam peresitim dis qgáis koe síí. A ba a síí q'oo koe tcāa a kòre-kg'ao xu cgoa síí ntcóó, chòd-q'ooa nem gha bóó ka.

⁵⁹Xu kaia xu peresiti xu di xu hēé, naka wèes xg'aes x'áèan di xu kaia xu di sa hēéthēé tshúù-ntcōan dim dàò ba qaa Jeso ba xu gha chibi-chibi cgoa ba, cg'ōo Me xu gha ka. ⁶⁰Eēta i kò ma kái tshúù-ntcōan di chibi-chibi-kg'aoan hààraa xg'aea igaba xu kò táá cúím dàòm ga ba hòò.

Igaba tsara kò kháóka cām̄ tsara hàà, ⁶¹a tsara a máá: “Ncēem khòè ba kò máá, qari nem úúá Nqarim dis tempele sam ga kòbea q'aa, a nqoana cām̄an q'oo koe gaicara tshào si di i, témé,” ta tsara mée.

⁶²Me nxāaska kiam peresiti ba tēe a Jeso ba tēe a máá: “C'ēe gúú ga Tsi gáé xoa tama? Ncēe ne khòè ne ko Tsáá ka nxàe sa gáé dùú saà?” témé. ⁶³Igabam kò Jeso ba kg'ama nqoo.

Me kiam peresiti ba birí Me a máá: “Kg'òèam Nqarim cookg'ai koe mée Tsi tseeguan birí xae e, Kreste Tsi ii sa, Nqarim di Tsi Cóa Tsi?” témé.

⁶⁴Me Jeso ba x̄ōa me a máá: “Ēe tsi ko méé khamaga i ii. Igabar ko b̄irí xao o, nc̄ee koe guus ka xao gha Khòem dim Cóa ba b̄òd, Me ēe qari iim dim kg'áòm x'òàm x̄òè za ntc̄ó̄a-ntc̄òe, a ba a gha nqarikg'ai dis túú-c'òds cgoa hàà,” témé.

⁶⁵Me nx̄aaska kaim peresiti ba gam dim qgáí ba tòà q'aa a máá: “Nc̄aam nx̄aè e, còekua nem kg'uiua! Dùú sa xae ko qanega tseegukagu-kg'aoan qaara máá? Bòd, nc̄aa xao nc̄eeska Gam di còekuan kórna mááse. ⁶⁶Ka xao ko ntama ma tc'ēe?” témé. Xu x̄ōa a máá: “X'oo sam kg'anoa,” témé.

⁶⁷Xu nx̄aaska kg'ám tshàran cgoa tcg'ae kg'ái Me, a xu a tshàua xu cgoa xg'ám Me. Xu c'ēea xu x'ábú Me a máá: ⁶⁸“Porofita naka b̄irí xae e, Kreste Tseè! Dína xg'ám Tsia sa?” témé.

Petere ba ko Jeso ba x̄ōase

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Me kò Petere ba tchàa koe ntc̄ó̄a-ntc̄òe, xhàros koe, si kò dx̄aè-coas q̄àà di sa hàà cgae me a máá: “Tsáá igaba tsi kò Jesom Galilea dim cgoa hàà,” témé. ⁷⁰Igabam kò w̄éa ne cookg'ai koe x̄ōase a máá: “Ēe si ko nx̄aès gúús sar c'úua,” témé.

⁷¹Si kò ēem ko heke-kg'ám̄s koe tcg'oa a ko síí, ka c'ēes q̄àà sa gaa koe b̄òd me, a gaa koe hàà ne khòè ne b̄irí a máá: “Nc̄eem khòè ba kò Jesom Nasareta dim cgoa hàà,” témé. ⁷²Me kò gaicara gais̄es cgoa x̄ōase, a máá: “Ēem khòè bar c'úua!” témé.

⁷³X'aè-coam q̄áá q'oo koe ne ko ēe kò téé-t̄ēe ne Peterem koe hàà a gam ka máá: “Tseeguan kaga tsi Gam ka c'ēe tsi i, tsari kg'ui-q'ooa ne ko x'ái i khama,” témé. ⁷⁴Me kò nx̄aaska tshoa-tshoa a cgúise a gaise a máá: “Khòem ēe bar c'úua hàà!” témé.

Me kò kúuga ghòrò ba kg'ae. ⁷⁵Me Petere ba Jesom kò b̄irí mea hàà kg'uiian tc'ēe-tc'ēese nc̄eem kò máá: “Ghòròm qanega kg'ae tama cookg'ai koe tsi gha nqoana q'oro x̄ōase Te,” témé e. Me kò tchàa koe tcg'oa a síí thòokase kg'ae.

Jeso ba ko Pilatom koe úúè

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

27 ¹Ēe i ko q'uu ka xu kò kaia xu peresiti xu di xu w̄éé xu h̄éé naka kaia xu khòè ne di xu h̄éth̄éé xu nx̄aèa xg'ae a dtcòmku Jeso ba xu gha cg'oo sa. ²Qáé Me xu kò a tc'āà-cookg'aim Pilatom koe úú Me, a xu a tshàua ba q'oo koe tc̄āà Me.

Jutasem dis x'oo sa

(Tsee 1:18-19)

³Ēem ko Jutasem nc̄ee kò Jeso ba x'ámágu ba ko b̄òd Jesom ko ma x'oo sa xgàra mááè sa kam kò tc'ēea k̄abi a ba a 30 marian seleferean

di i kaia xu peresiti xu hēé naka **khòè ne di xu** kaia xu koe hēéthēé kabi, ⁴a máá: “Chìbi ner kúrúa, khòèm kàà chìbim di c'àòà ner ntcā́água khama,” témé. Xu xòà me a máá: “Kháé sa ko nxāa sa sixae koe dùu sa méé? Tsáá tsi gha nxāan bóòà mááse ka,” témé. ⁵Me Jutase marian tempelem q'oo koe xaoa guu, a ba a tcg'oa a síf qáé a tceese.

⁶Xu kaia xu peresiti xu gaa marian sàà xg'ae, a xu a máá: “Kgoara i máàè tama, ncēe marian gha tempelem di marian q'oo koe tcāàè sa, khòèm tcúú di mari i khama,” témé. ⁷Ka xu ko dtcòmku a gaa marian cgoa “Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhàrà ba” x'ámá, gaa koe xu gha tǎá za guua ne khòè ne kg'ónò ka. ⁸Gaa domkam kò gaam xhàrà ba “C'àðan dim xhàrà ba” ta ma tciìè, ncēes noosega.

⁹Nxāaskas kò porofitim Jeremiam kò kg'uiua sa tseegukaguè ncēm kòò máá: “Gaa 30 marian selefera di ne kò séè, ncēe Iseraele di ne khòè ne kò x'ámá cgoa mea a, ¹⁰a ne a ‘Gàba zi dim kúrú-kg'aom dim xhàrà ba’ x'ámá, ēem kò ma X'aigam **Nqari** ba ma x'áèa hāa khamaga ma,” téméa sa.

Jeso ba Pilatom cookg'ai koe

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹Jeso ba kò nqōóm dim kaim cookg'ai koe hàà téé, me tèè Me a máá: “A Tsáá ga Tsia Juta ne di Tsi X'aiga Tsi i ta ko méé Tsi?” témé. Me Jeso ba xòà a máá: “Eè tsi ko méé khamaga i ii,” témé.

¹²Igaba ēem ko kaia xu peresiti xu ka hēé naka **khòè ne di xu** kaia xu hēéthēé ka chìbi-chibiè, kam kò táá xòà.

¹³Me nxāaska Pilato ba tèè Me a máá: “Ncēeta noo zi kg'ui zi chìbi-chibi cgoa Tsi xu ko zi Tsi kóm tama?” témé. ¹⁴Igabam kò Jeso ba gazi kg'ui zi ka cúia zi ga táá xòà, me Pilato^e kaisase are.

Jeso ba ko x'oo sa xgàra máàè

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39–19:16)

¹⁵Cau me e kò ii nqōóm dim kaim koe, Paseka di x'aèan ka khòè ne kò nxàrá tcg'òóà mááse hāam khòèm qáéèa kò hāa ba kgoara sa. ¹⁶Gaa x'ae ka ne kò q'āaseam chìbi-kg'ao ba úúa, [Jeso] Barabase ta kòò ma tciìè ba. ¹⁷Nxāaska ēe ne ko khòè ne xg'ae kam kò Pilato birí ne a máá: “Díi ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'ēe? [Jesom] Barabase baa, kana Jesom ncēe Kreste ta ko ma tciìè baa?” témé. ¹⁸**Tc'āà-cookg'ai** xua kò chìikuan domka Jeso ba tshàu q'ooa ba koe tcana hāa sam kò q'ana hāa khama.

¹⁹Eēm qanega ntcōó-q'oos xgàrakuan dis koe hāa kas kò gam dis khòè sa kg'uian gam koe tsééa úú a máá: “Tcg'òó tshàua tsi ēem khòèm

e 27:14 *Pilato* - Gerika sa ko máá: “nqōóm dim kaia ba” témé.

tchànom koe, ntcùúm ncëem kar ncãa kaisase tshúùs sōokuri sa gam ka sōokuri, a ncãa táá qãèse x'óm̄ ke,” témé.

²⁰ Ka xu ko kaia xu peresiti xu hëé naka **khòè ne di xu** kaia xu hëéthëé khòè ne qg'ái, Barabase ba méé ne dtcàrà mááse sa, naka nea Jeso ba cg'ōo. ²¹ Me nqōóm dim kaia ba xᵒa ne a máá: “Khòè tsara ncëe tsara ka ndaka ba ra gha kgoara máá tu u sa tu ko tc'ëe?” témé. Ne máá: “Barabase me e,” témé. ²² Me Pilato ba bìrí ne a máá: “Kháé ra gha nta hëé Jesom ncëe Kreste ta ko ma tciièm ka?” témé. Ne wèé ne máá: “Xgàùè méém!” témé. ²³ Me máá: “Dùús domka? Dùútsa gúùs cg'ãè sa ba kúrúa hãa?” Ne kaisase q'au a máá: “Xgàùè méém!” témé.

²⁴ Eëm ko Pilato bōò, cúí gúù kúrúm gha ga káà a sa, si ko tshúù sa tēe, kam ko tshàn sèè a khòè ne cookg'ai koe xg'aà tshàu, a máá: “Ncëem khòèm di c'áðan koer chìbi úú tama, ke tu gatu **kúrú naka** bóða mááse,” témé. ²⁵ Ne wèé ne khòè ne xᵒa a máá: “Gam di c'áðan ta gha sita hãa, sita di cóán cgoa!” témé.

²⁶ Me nxãaska Barabase ba kgoara máá ne, a ãem ko Jeso ba xg'ármèa xg'ara kam kò ncōo-kg'ao xu tshàu q'oo koe tcãà Me, sím gha xgàùè ka.

Ncōo-kg'ao xu ko Jeso ba nᵒi

(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)

²⁷ Nxãaska xu kò nqōóm dim tc'ãà-cookg'aim di xu ncōo-kg'ao xu Jeso ba sèè a nquum koe úú, a xu a wèés xg'aes ncōo-kg'ao xu di sa Gam cookg'ai koe xg'ae-xg'ae. ²⁸ A xu a kò qg'áa ba nxōo cgae Me, a nᵒàm qg'ái ba hãakagu Me. ²⁹ A xu a dxàman cgoa kúrúèas cába sa kabea xg'ae a cábákagu Me, a kg'áð xòè di tshàua ba koe tc'áà ba qg'ókagu Me, a xu a cookg'aia ba koe qom̄, a nᵒi Me, a máá: “Tsgám̄mo, Juta ne di Tsi x'aiga Tseè!” témé. ³⁰ A xu a kg'árm̄ tsharàn cgoa tcg'ae Me, a tc'áà dim hii ba sèè a xg'árm̄ tcúú Me. ³¹ Eë xu ko gatà ma nᵒi Mea xg'ara ka xu kò qg'ái ba nxōo cgae Me, a Gam di qg'áian hãakagu Me, a xu a nxãaska sèè a úú Me, síx xu gha xgàùè Me ka.

Jeso ba ko xgàùè

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

³² Eë xu ko tcg'oa ka xu kò Kurene koe guuam khòèm Simone ta ko ma tciièm cgoa xg'ae, a xu a chùì Me xgàù sam gha dcéé ka. ³³ A xu a Gologota ta ko ma tciièm qg'áim koe síí, ncëe sa ko máá: ‘Tcúú-c'óás dim qg'ái ba,’ témé. ³⁴ Gaa koe xu ko hàà ka xu kò Jeso ba tgabian cgoa xg'ae-xg'aeà qgarian máà, kg'áà am gha ka, igaba ãem ko xám̄ m kam kò xguì i. ³⁵ Xu xgàùè Me, a xu a cgúúan ntcòo a qg'áa ba q'aa-q'aaku. ³⁶ A xu a gaa

f 27:19 ntcùúm ncëem kar ... Gerika sa ko máá: “ntcùúm ncëem kar ncãa sōokuris q'oo koe gam domka kái zi gúú zi ka xháéè,” témé.

koe ntcōó a kòre Me. ³⁷A xu a tcúúa ba koe Gam di chìbian ka ko kg'uis tcgāya sa tòó, ncēe kò máá: “NĈĒEA JESO ME E, JUTA NE DIM X'AIGA BA,” témé sa. ³⁸A xu a nxāaska cámm ts'āà-kg'ao tsara Gaam cgoa xgàu, me c'ēe ba Gam dim kg'áòm x'òàm xòè za téé, me c'ēe ba dxàe xòèa ba za téé.

³⁹Ne ēe kò ko gaa koe nqáé ne cg'āèse kg'ui cgoa Me, a nxāa-nxānan tcúú ⁴⁰a ko máá: “Tsáá ncēe ga ko koma tempele ba kòbea q'aa, a nqoana cáman qāá q'oo koe tshào me Tsi Tsia, Nqarim di Tsi Cóá Tsi kò ii ne xgàus koe xōa naka kgoarase,” témé.

⁴¹Gataga xu kò ma kaia xu peresiti xu hēe naka x'áè xгаа-xгаа-kg'ao xu hēe naka **khòe ne di xu** kaia xu hēéthéé xu ma ncoi Me, a ko máá: ⁴²“C'ēe nem kgoara hāa, igabagam ko kgoarasean ka tààè. Iseraele ne dim X'aiga Me e, ke méém ncēeska xgàus koe xōa, nxāaska ta gha Gam koe dtcòm ke. ⁴³Nqarim koem kò tcoma hāa. Ncēè **Nqarim** kò ko tc'ēe Me ne méém ncēeska kgoara Me. “Tí ra Nqarim dir Cóá Ra a,' tam ko méé ke,” ta xu méé.

⁴⁴Tsara kò ēe kò Gaam cgoa xgàùèa tsara ts'āà-kg'ao tsara thēé gataga ma còè Me.

Jeso ba ko x'óó

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

⁴⁵Koaba di x'aèan 12 di koes kò guu a wèém nqōóm koe ntcùú sa xóé a síí dqòa di x'aèan nqoana di koe téé. ⁴⁶Me kò Jeso ba nqoana di x'aèan ka kaiam dòmm cgoa q'au a máá: “Eli, Eli, lama sabakatani?” témé. Ncēe sa ko máá: “Tiri Nqariè, Tiri Nqariè, dùús domka Tsi aagu Tea?” témé. ⁴⁷Ne ēe kò gaa koe téé-tēe ne ka c'ēe ne kóm Me a máá: “Ncēem khòè ba ko Elija ba tcii,” témé. ⁴⁸Me kò gane ka c'ēe ba kúúga qgóé, a x'úrúan séè, a síí gaa x'úrúan koe tsau tshàan ntcāá, a tc'áàm koe qhàea tòó, a hàà máá Me kg'áàm gha ka. ⁴⁹Ne c'ēe ne máá: “Qāà, naka ta bòó Elija ba gha hàà kgoara Me sa,” témé.

⁵⁰Me kò Jeso ba gaicara kaiam dòmm cgoa q'au, a ba a còo di sa sónòa tcg'òó.

⁵¹Ka bòó, còrè-nquum dim qgáí ba kò cámm xòè tsara cgoa tòàra q'aase, tc'amaka guu a síí nqāaka téé, me kò nqōó ba cgùru, i nxōán q'aa, ⁵²zi tc'ám zi xgobekg'amse, i tc'áróan ncēe kò x'óó^s hāa ne kái ne tcom-tcomsa ne di i x'ooan koe ghùìè. ⁵³Ne kò Jesom x'ooan koe ghùìèa qāá q'oo koe tc'ám zi koe tcg'oa, a ne a tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe tcāà, a kái ne khòè ne koe x'áíse.

⁵⁴Eēm ko ncōo-kg'ao xu dim kaia ba hēe naka gam cgoa kòo hāa a ko Jeso ba kòre xu nqōóm di cgùruan bòó naka ēe ko kúrúse zi hēéthéé

g 27:52 x'óóa - Gerika sa ko máá: “x'óma hāa,” témé.

e, ka xu kò q'áòs ka tcāàèa, a máá: “Tseegukagam kò ncēm khóè ba Nqarim dim Cóa Me e,” témé.

⁵⁵Gataga zi kò kái zi khóè zi ēe koe hàna, a nqúu ka téé a ko bódò. Ncēe kò Galilea koe guu a Jeso ba còdò a hààraa zi, hàà zi gha hùì Me ka. ⁵⁶Gazi xg'aeku koes kò Maria Magatalena sa hāa, naka Jakoboa tsara Josefaa tsara ka xòds Maria sa hēé, naka Sebetem ka cóásea tsara ka xòd sa hēéthēé e.

Jeso ba ko kg'ónòè

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁵⁷Eē i ko dqòa kam kò qguàm khóm Arimatea di ba hàà. Cg'òèa ba kò Josefa a, me kò Jesom dim xgaa-xgaase-kg'ao me e. ⁵⁸Pilatom koem kò síí, a síí Jesom dim tc'áró ba dtcàrà, me Pilato x'àèan tcg'òdó máàè mem gha di i. ⁵⁹Me Josefa ba tc'áró ba sèè, a q'úúm qgáím q'anom cgoa tcám Me. ⁶⁰A ba a Gam dis tc'ám̄s k̄abas koe tcāà Me, ncēe nxōám koem kò tshàoa sa. A ba a kiam nxōá ba tc'ám̄s-kg'ám̄ koe ghànèa úú, a qòd. ⁶¹Sara kò Maria Magatalena sa hēé naka Marias c'ēe sa hēéthēé sara tc'ám̄ sa q'óá-kg'amase ntcōóa-ntcōe.

Kòre-kg'ao xu tc'ám̄s di xu

⁶²Xùrikom cáń ka, **Sabata dim cáń ko** kg'ónòèsa mááèm cáń qāá q'oo koe, xu kò kaia xu peresiti xu hēé naka Farasai xu hēéthēé xu Pilatom cookg'ai koe xg'ae, ⁶³a xu a máá: “Kaia tseè, ncēm kàa-kg'aom kò qanega kg'òèa hāa kam kò ko méé sa xae ko tc'ēe-tc'ēese, ncēm kò máá: ‘Nqoana dim cáń kar gha x'ooan koe tēe,’ témé sa, ⁶⁴ke x'àèan tcg'òdó nakas tc'ám̄ sa qarika kòrèè nakam nxāakg'aiga síí nqoana dim cáń ba tcāà, naka xu nxāasega Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu táá síí Gam dim tc'áró ba ts'āà guu, naka xua khóè ne bìrí naka máá: ‘X'ooan koem tēea,’ témé guu. Ncēes tshúù-ntcōas kháóka ka di sa gha tc'āà dis ka kaisase cg'āè sa ii ke,” ta xu méé. ⁶⁵Me Pilato x̄oa xu a máá: “Kòre-kg'aoan xao gha úúa, ke qòd naka síí tc'ám̄ sa kòrè ēe xao ma q'ana khama ma,” témé. ⁶⁶Xu qòd, a síí tc'ám̄ sa kòrè, a tc'àmà-tcēekg'am si, a xu a gaa koe kòrè-kg'aoan tódò.

Jeso ba ko x'ooan koe tēe

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

28 ¹Sabata dim cáń qāá q'oo koe, tc'āà dim cáń di ntcùúkg'ai cgoa kas kò Maria Magatalena sa hēé naka c'ēes Maria sa hēéthēé sara qòd a síí ko tc'ám̄ sa bódò.

²Kas kò kúúga kaias cgùrus nqōóm di sa kúrúse, Nqarim dim moengele ba kò nqarikg'ai koe guu a ko xōa khama, a **tc'ám̄s koe** síí, a ba a síí nxōá sa ghànèa dibi, a gaas koe q'ábà ntcōó. ³Gam di bóòse-q'ooa ne kò túú-

tebem dian khama ii, i kò gam di qgáian tsòan khama ma *gōya-gōyase* q'úú u. ⁴Xu kò kòre-kg'ao xu káise q'ád me, a cgùru, a xu a x'óóa khòèan khama ma xgàruku.

⁵Igabam kò moengele ba khòè sara bìrí a máá: “Táá sao q'ád guu, Jesom ncèe kò xgàuèa hãa ba sao ko qaa sar q'ana ke. ⁶Ncèe koem káa Me e, ghùìeam hãa, ãem kò mééa khama. Ke sao hàà naka xòdèam kò hãa qgáian bód. ⁷Naka saoa ncèeska qháése qòd naka síí Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí, x'ooan koem ghùìea hãa sa, a ncèeska gaxao ka tc'ãà a ko Galilea koe qòd. Gaa koe xao gha sao-xg'ae Me, témé. Bód, táá sao c'urù guu bìrí saoar hãa sa,” tam méé.

⁸Sara kò q'áðan hëé naka kaisa qãe-tcaoan hëéthëé cgoa tc'ám̄s koe guu a qháése tcg'oa, a qàrò a síí Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu bìrí.

⁹Me Jeso ba gaa x'aè kaga xg'ae cgoa sara a, a máá: “Tsgám̄ saod!” témé. Sara hàà cgae Me, a nqàrèa ba qgóó, a sara a dqòm Me. ¹⁰Me nxãaska Jeso ba máá: “Táá q'ád guu, qòd naka síí Tíí qòe ga xu bìrí naka xu Galilea koe qòd, gaa koe xu gha sao-xg'ae Te ke,” témé.

Kòre-kg'ao xu dis xàa sa

¹¹Eë sara khòè sara dàd q'oo koe hãa ka xu kò gaa x'aè kaga kòre-kg'ao xu ka c'èea xu x'áé-dxoom koe síí, a xu a síí wèé zi gúú zi èe kò kúrúsea hãa zi kaia xu peresiti xu koe xàa. ¹²Xu kò kaia xu peresiti xu **khòè ne di xu** kaia xu cgoa xg'ae, a qg'áiku, a xu a ncõo-kg'ao xu kái marian máá, ¹³a bìrí xu a máá: “‘Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu ncãa ntcùú ka hàà, a hàà ts'ãà Me, èe xae ncãa x'óm̄a hãa ka,’ ta méé xao méé. ¹⁴Ncèes xààs kò ko tc'ãà-cookg'aim ka kóm̄è ne xae gha bìrí tchàno-tchano me, a xae a gha qóm̄an koe tcg'dòó xao o ke,” ta xu méé. ¹⁵Xu ncõo-kg'ao xu marian sèé a xu a èe xu kò ma x'áèèa khama ma kúrú. Si kò ncèes tchõà sa Juta ne koe tsaj-tsajè, ncèes noosega.

Jeso ba ko Gam di xu xgaa-xgaase-kg'ao xu koe x'áise (Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Tsee 1:6-8)

¹⁶Xu 11 xu xgaa-xgaase-kg'ao xu Galilea koe síí, ãem kò Jeso ba bìrí xuum xàbim koe. ¹⁷Eë xu ko bód Me ka xu kò dqòm Me, igaba xu kò c'èe-kg'áia xu káise tc'èe-tc'èese. ¹⁸Me Jeso ba hàà cgae xu a bìrí xu a máá: “Wèé qaria ner nqarikg'ai koe hëé naka nqóomkg'ai koe hëéthëé máàèa hãa, ¹⁹ke xao qòd naka síí **nqóom di zi** qhàd zi wèé zi kúrú, naka zi Tiri xgaa-xgaase-kg'aoan kúrú, naka xaoa Xòd ba hëé, naka Cóa ba hëé, naka Tcom-tcomsam Tc'èe ba hëéthëé xu di cg'òèan cgoa tcguù-tcguu ne, ²⁰naka xgaa-xgaa ne naka ne wèé zi gúú zi èer x'áé xaoa hãa zi qgóóa qari. Q'ãa méé xao: Tíí ra gha wèé cáman ka gaxao cgoa hãa, i gha nxãakg'aiga síí kurian di chòd-q'oo tcãa sa ke,” tam méé.